

Notulen

***van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht***

gehouden op 21 september 2009

ISBN 0920-3370

Bladwijzer

op de notulen van Provinciale Staten van Utrecht Vergadering 21 september 2009

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
BESTUUR, EUROPA EN MIDDELEN		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 21 september 2009, dienst/sector PMF, nummer PS2009BEM20, inzake lastenverlichting, kader voor subsidieverstrekking. Daartoe besloten	63 63	PS2009BEM20
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 14 juli 2009, dienst/sector BJZ, nummer PS2009BEM22, inzake bestuurskrachtmeting Randstad Provincies Daartoe besloten	63 - 66 66	PS2009BEM22
Motie M2, ingediend door de fractie van D66, inzake bestuurskrachtmeting Randstad Provincies De motie is aanvaard. Daartoe besloten	63 - 65 65	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van juni 2009, dienst/sector FIN, nummer PS2009BEM21, inzake aanpassen algemene subsidieverordening aan SiSa regelgeving. Daartoe besloten	12 12	PS2009BEM21
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 8 september 2009, dienst/sector PMF, nummer PS2009BEM23, inzake nieuwe huisvesting provincie Utrecht. Daartoe besloten	12 - 52 52	PS2009BEM23
Motie M1, ingediend door de fractie van GroenLinks, inzake opheffing geheimhouding. De motie is verworpen. Daartoe besloten	13 - 15 15	
MILIEU, MOBILITEIT en ECONOMIE		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 31 augustus 2009, dienst/sector PMF, nummer PS2009MME10, inzake eindrapportage Opdefiets. Daartoe besloten	66 66	PS2009MME10

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
RUIJTE, GROEN EN WATER		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 14 juli 2009, dienst/sector ILG, nummer PS2009RGW20, inzake aanwijzing prioritare gebieden grondaankopen Agenda Vitaal Platteland. Daartoe besloten	66 - 75 75	 PS2009RGW20
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 18 augustus 2009, dienst/sector SRO, nummer PS2009RGW18, inzake provinciale ruimtelijke verordening. Daartoe besloten	76	 PS2009RGW18
Motie M3, ingediend door alle fracties, inzake golfbanen in LG3. De motie is aanvaard. Daartoe besloten	76 - 86 86	
Motie M4, ingediende door de fractie van de PvdD, inzake omschakeling intensieve veehouderij. De motie is verworpen. Daartoe besloten	80 - 86 86	
Amendement A2, ingediend door de fractie van de PvdD, inzake nieuwvestiging agrarische bedrijven. Het amendement is verworpen. Daartoe besloten	80 - 86 86	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 14 juli 2009, dienst/sector PRO, nummer PS2009RGW21, inzake twee provinciale thematische-ruimtelijke structuurvisies. Daartoe besloten	86 - 87 87	 PS2009RGW21
STATEN (provinciale)		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 21 augustus 2009, dienst/sector SGU, nummer PS2009PS07, inzake benoeming PS-leden in commissie onderzoek geloofsbrieven.	11	
Onderzoek geloofsbrieven en beediging van mevrouw J. van Pijkeren.	11	
Ingekomen stukken	11 - 12	

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Vragenhalfuurtje	12	
Vaststellen van de notulen van 8 juni, 11 juni en 6 juli en de besluitenlijst van 8 juni, 11 juni en 6 juli.	12 - 12	
WONEN, MAATSCHAPPIJ EN CULTUUR		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 18 augustus 2009, dienst/sector MOW, nummer PS2009WMC11, inzake knelpuntenpot woningbouwstagnatie.	53 - 63	
Daartoe besloten	63	PS2009WMC11
Amendement A1, ingediend door de fracties van de VVD en D66, inzake zachte leningen knelpuntenpot Het amendement is aanvaard.	61 - 63	
Daartoe besloten	63	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 18 augustus 2009, dienst/sector ECV, nummer PS2009WMC12, inzake Giro d'Italia, etappe Amsterdam-Utrecht.	87 - 94	
Daartoe besloten	94	PS2009WMC12
Amendement A3, ingediend door de fractie van de VVD, inzake Giro d'Italia. Het amendement is aanvaard.	88 - 94	
Daartoe besloten	94	
Amendement A4, ingediend door de fractie van GL, inzake een even mooie Giro voor minder geld. Het amendement is verworpen.	90 - 94	
Daartoe besloten	94	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 19 mei 2009, dienst/sector ECV, nummer PS2009WMC10, inzake evaluatie Gratis Rondje Musea 2004-2008.	94 - 96	
Daartoe besloten	96	PS2009WMC10

Presentielijst

vergadering 21 september 2009

Voorzitter: *drs. R.E. de Vries, plv voorzitter.*

Griffier: *L.C.A.W. Graafhuis*

mevr. drs. F.M. Alsem, Harmelen
E.R.M. Balemans, Utrecht
dr. F.H. Barneveld Binkhuysen, Soest
F. Bersch, Utrecht
dr. R. Bisschop, Veenendaal
mevr. drs. U.P. Blom, Driebergen
mevr. drs. W.A. Bodewitz, Vleuten
mr. J.M. Buiting, Utrecht
mevr L.C. Dekkers-Raadsen, Harmelen
mevr. K. Derks-Wolthuizen, Utrecht
mevr. drs. R.K. Dik-Faber, Veenendaal
mevr. P. Doornenbal-van der Vlist, Lopik
drs. P.W. Duquesnoy, Zeist
J. Fastl, Utrecht
mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen
mevr. drs. N.M. van Gemert, Utrecht
mevr. drs. J.M. de Heer-Verheij, Veenendaal
mevr. N.P.B. van 't Hooft, Amersfoort
mr. P. Kelder, Driebergen-Rijsenburg
ing. D. Kiliç, IJsselstein
H.R.A.L. Klein Kranenburg, Hagestein
J.F.M. Kloppenborg, Utrecht
J. Konijnenbelt, Leusden
C.J. van Kranenburg MA, Driebergen
mevr. D. Lamers-Tiecken, Nieuwegein
J.W.R van Lunteren, Hoogland
ir. R.J. Martens, Utrecht
mevr. H. Nap, Veenendaal
drs. L.W. Nooteboom, Veenendaal
drs. B. Nugteren, Utrecht
mevr. A.M.A. Pennarts-Pouw, Montfoort
mevr. J. van Pijkeren, Bunschoten
P.C. Pollmann, Doorn
drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist
P. Seldenrijk, Eemnes
mevr. Y. Smit, Maarssen
ir. M. Snyders, Baarn
mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht
mevr. drs. J.C.M. Versteeg, Utrecht
mevr. drs. H.D.I. Walta-Auf'm Keller, Veenendaal
ir. B.A. Witteman, Kockengen

Afwezig:

mevr. drs. C.G.M. van Benthem, Montfoort
drs. W.J. Bos, Oud Zuilen
C.J.J. van Ee, IJsselstein
ing. Y.S. Lutfula, Utrecht
G.J. van der Werff, Hoogland

Leden van Gedeputeerde Staten

J. Binnekamp, IJsselstein
mr. J.H. Ekkers, Vianen (gedeputeerde)
mevr. M. Haak-Griffioen, Woerden
drs. W.M. de Jong, Houten
drs. R.W. Krol, Soest
mevr. A.H. Raven BA, Utrecht

Opening.

De VOORZITTER: Staten van Utrecht, ik open deze vergadering. Ik heet u allen van harte welkom, ook alle leden van Gedeputeerde Staten. Bericht van verhindering is ontvangen van de heren Lutfula en Van Ee. De heer Van Ee heeft een ongeluk gehad en krijgt van ons een boeket bloemen als beterschapswens. Ook de heren Van der Werff en Bos zijn afwezig en uw voorzitter, de commissaris van de Koningin.

Vaststellen agenda.

De VOORZITTER: Ten aanzien van de agenda heb ik een wijzigingsvoorstel. Dat betreft agendapunt 18. De heer De Jong heeft laten weten dat hij omstreeks 18.00 uur ergens anders moet zijn voor een verplichting. Ik wil daarom voorstellen dit onderwerp direct na agendapunt 11, "Huisvesting", af te handelen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de agenda aldus gewijzigd vast.

Afscheid mevr. Stadhouders

De VOORZITTER: Ik heb het genoegen mevrouw Stadhouders te mogen toespreken bij haar afscheid.

Beste Karin, namens Provinciale Staten wil ik je van harte feliciteren met je benoeming tot griffier van Provinciale Staten van Flevoland. Politiek en het openbaar bestuur zitten overduidelijk in jouw bloed. Als dochter van een burgemeester, als wethouder van de gemeente De Bilt, als statenlid én als partner van een burgemeester, beleef je het bestuur vanaf de wieg elke dag weer.

De functie van griffier vergt echter een omschakeling. Van overtuigd CDA-politica naar een politiek-neutraal opererende ondersteuner van de Staten in Flevoland. Maar misschien wel interessanter is dat je zult ervaren dat elke provincie haar eigen cultuur heeft en het dualisme in Flevoland weer anders ingevuld wordt dan in Utrecht. En, mocht je tegen bruikbare tips aanlopen tijdens je werk aldaar, wij houden ons ten zeerste aanbevolen. Dat begrijp je.

De benoeming tot griffier van Flevoland heeft helaas ook een keerzijde voor ons. Vorige week was het al even wennen toen jij net niét als collega, maar als griffier van Flevoland aanwezig was bij de P4- en G4-bijeenkomst in Brussel. En vandaag nemen wij officieel afscheid van jou. Afscheid van een ervaren en gedreven politica, die zich op een breed front heeft gemanifesteerd. Sinds 1990 ben je actief in de politiek. In de periode 1990-1999 was je voor het CDA raadslid in De Bilt. Vanaf 1999 was je, met een korte onderbreking, lid van Provinciale Staten. Je vervulde de functie van vice-voorzitter van de CDA-fractie, je was lid van de statencommissie Ruimte en Groen, je was voorzitter van de Statencommissie Water en Milieu, je was lid van de werkgroep die zich bezighield met het Statenwerkplan en je was lid van het presidium. Het moge duidelijk zijn: je zat zeker niet stil. Van veel onderwerpen was jij woordvoerder namens jouw fractie. Ik noem in het bijzonder het streekplan en de daarmee samenhangende windmolenproblematiek. Dat laatste onderwerp leverde menig stormachtige discussie op in dit huis. Op 22 maart 2004 nam je voor het eerst afscheid van de Staten om wethouder te worden in jouw gemeente De Bilt. Na de statenverkiezingen van 2007 trad je opnieuw toe tot Provinciale Staten. Jouw aandachtsveld lag vanaf toen met name bij cultuur in al haar facetten; van erfgoed tot theater, van piramide tot het betrekken van jongeren bij cultuur. Jij verbindt een grote betrokkenheid met deskundigheid, zoals bleek uit jouw doortimmerde bijdrage tijdens het debat over de totstandkoming van de nieuwe cultuurnota, maar ook bij de debatten over de Vrede van Utrecht. Bij de bespreking van het plan van aanpak voor de Vrede van Utrecht onderstreepte jij het belang om Utrecht als stad regionaal, nationaal en internationaal op de kaart te zetten. Je hield het college voor dat dit belang zich niet mag beperken tot alleen de stad Utrecht, maar de gehele provincie dient te omvatten. Bij de behandeling van de cultuurnota onderstreepte jij nog eens het belang van cultuur voor de samenleving. Cultuur geeft inspiratie en creativiteit en, niet in de laatste plaats, ontspanning en vertier. Jongeren zijn daarbij essentieel. Immers, cultuur wordt doorgegeven van generatie op generatie. Vanuit die gedachte benadrukte je nog eens extra het belang van jongeren. Daar waar jongeren

als doelgroep onvoldoende herkenbaar waren in het beleid, nam jij het initiatief tot het doen van iets extra's. In het bijzonder was dat in de afgelopen periode bijvoorbeeld het geval voor jeugd dans en voor het jeugdtheatergezelschap Het Filiaal. Karin, je hebt in jouw bijdragen blijk gegeven over een groot cultuurhart te beschikken. Je politieke oordeel stoelde op betrokkenheid en deskundigheid. Met gezag wist je cultuurhistorische onderwerpen te verbinden met ruimtelijke ontwikkeling. Je eerdere ervaring in de commissie Ruimte en Groen sloot daarbij naadloos aan. Ik noem hier een paar prominente voorbeelden: de piramide van Austerlitz – wie kent 'em niet – en de steenfabriek De Bosscherwaarden. Jou kennende, weet ik zeker dat het afscheid van de actieve politiek in Utrecht niet betekent dat wij je niet meer zullen zien als bezoeker van culturele evenementen, waaraan de provincie Utrecht zo rijk is.

Graag wil ik je oprecht bedanken voor dat wat je in de afgelopen jaren hebt gedaan voor de Utrechtse samenleving en de provincie in het bijzonder. Ik hoop dat je met veel plezier terugkijkt op het werk dat je als statenlid hebt verricht. Ik wens je namens ons allen veel succes toe in je nieuwe functie. Het telefoonnummer van onze griffier Leo Graafhuis heb je, dus de lijntjes kunnen wat ons betreft kort blijven.

Als blijk van waardering overhandig ik je graag, voor de tweede keer, de bekende roemer met oorkonden en bloemen. Het is echt de tweede keer en dat bied je uitstekend de gelegenheid om met jouw Koos het glas te kunnen heffen. Het ga je goed en veel succes. (Applaus)

Mevrouw STADHOUDERS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Allereerst bedankt voor uw mooie woorden. Dat maakt je altijd een beetje verlegen. Het maakt mij in elk geval wel verlegen op dit moment. Ik neem hier voor de tweede keer afscheid van de Staten van Utrecht. De eerste keer dat ik in de Staten zat, heeft het zo'n vijf jaar geduurd. Nu pakweg twee en een half jaar. Ik denk niet dat ik ga lijken op het klassieke voorbeeld van Heintje Davids en dat ik hier misschien ooit nog een derde keer zal staan. Wel is het moment van afscheid nemen iets wat mij heel even stil doet staan bij het werk van de afgelopen jaren, dat ik

met heel veel plezier en heel veel betrokkenheid heb gedaan. Dat heb ik kunnen doen dankzij goede, plezierige en constructieve samenwerking met velen van u allen, collega-statenleden en in het bijzonder natuurlijk de leden van de commissie WMC en mijn eigen fractiegenoten. Heel hartelijk dank daarvoor.

Daarnaast wil ik natuurlijk graag de leden van het college van Gedeputeerde Staten bedanken, de voorzitter en in u, voorzitter, ook de echte voorzitter, als ik dat zo mag zeggen vandaag, en de leden van de ambtelijke organisatie van deze provincie, die betrokken en deskundig het werk van statenleden en de commissies steeds ter zijde staan. En last but not least natuurlijk ook de griffie. Dan kijk ik even naar die kant. Ik werk nu twee weken in Flevoland en ik heb al ervaren dat het leven van een griffie en de mensen die daar werken niet altijd over rozen gaat en dat het in elk geval geen sinecure is om te zorgen dat vergaderingen als deze, de hele besluitvorming en alles wat daarbij komt kijken, elke maand maar weer georganiseerd worden. Ik denk dat ik impliciet veel geleerd heb van hoe het hier in het Utrechtse gaat. Flevoland is Utrecht niet. Ik ben nu aan het verkennen hoe het er daar aan toe gaat. In mijn bagage heb ik toch de prettige en de goede manier waarop wij hier in de Utrechtse Staten ondersteund zijn door onze griffie. En dat telefoonnummer heb ik natuurlijk in mijn zak zitten. Wederzijds overigens. Ik denk dat het interessant is te kijken hoe ik met mijn Utrechtse ervaring op een andere plek, in een andere situatie, opnieuw en ook op een andere manier de democratie kan dienen, want dat is toch steeds de rode draad geweest in het politieke werk: het feit dat je op die manier je steentje wilt bijdragen. Dat ga ik nu met veel plezier in Flevoland doen. Ik hoop u allen nog vaak te treffen. Dat zal ongetwijfeld al binnenkort gebeuren op het IPO-congres en waarschijnlijk bij veel volgende gelegenheden en zeker bij de culturele evenementen die de heer De Vries net noemde.

Dank u nogmaals voor de plezierige en goede samenwerking en tot ziens. (Applaus)

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering voor enige ogenblikken, zodat u afscheid kunt nemen.

Schorsing van 14.12 uur tot 14.21 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Statenvoorstel benoeming PS-leden in commissie onderzoek geloofsbrieven.

De VOORZITTER: Ik moet u nog meedelen dat bij de afwezigheid van vandaag mevrouw Van Benthem toegevoegd moet worden.

Er is een voorstel bij u neergelegd om mevrouw Fokker en de heer Bersch te benoemen in de commissie onderzoek geloofsbrieven. Ik kijk of daar bezwaar tegen is. Dat is niet het geval.

Zonder beraadslaging besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

Onderzoek geloofsbrieven

De VOORZITTER: Ik wil de commissie, inclusief de nieuwe leden, uitnodigen met de griffier de zaal te verlaten om de geloofsbrieven te onderzoeken. Daarna verzoek ik mevrouw Doornenbal verslag te doen van dit onderzoek. Ik schors de vergadering voor enkele ogenblikken.

Schorsing van 14.23 uur tot 14.25 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De commissie in de nieuwe samenstelling heeft de geloofsbrieven van mevrouw Van Pijkeren onderzocht en geconstateerd dat zij voldoet aan de wettelijk gestelde vereisten. De commissie ziet geen beletselen voor het toelaten van mevrouw Van Pijkeren tot Provinciale Staten.

De VOORZITTER: Ik dank de commissie voor haar werkzaamheden. Ik vraag de griffier mevrouw Van Pijkeren binnen te geleiden. Ik verzoek u allen te gaan staan.

Beëdiging

De VOORZITTER: Mevrouw Van Pijkeren, u heeft verzocht de eed af te leggen. Ik zal de tekst voorlezen. Daarna kunt u zeggen: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

"Ik zweer dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

Mevrouw VAN PIJKEREN: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De VOORZITTER: Dan mag ik u als eerste feliciteren als nieuw statenlid in ons midden. (Applaus) Ik schors de vergadering.

Schorsing van 14.27 uur tot 14.32 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Ingekomen stukken

De heer BALEMANS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Met uw permissie wil ik u vragen de brief die wij gekregen hebben van het VNO-NCW en het MKB niet voor kennisneming aan te nemen, maar door te sturen naar de commissie RGW. In de brief wordt een aantal vragen aan ons gesteld. Het lijkt mij dat je dat niet sec kunt afdoen als "wij hebben de brief voor kennisneming aangenomen".

De VOORZITTER: Dat betreft brief nummer 1. Ik neem aan dat daartegen geen bezwaar is. Ik stel voor uw verzoek als zodanig over te nemen.

Ik wijs u nog op een aantal stukken die u op uw tafel hebt aangetroffen en die ook per mail tot u zijn gekomen.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Er is nu gevraagd brief nummer 1 door te sturen naar de commissie RGW. Het lijkt mij zinvol de brief ook onder de aandacht te brengen van de commissie MME.

De VOORZITTER: Daarmee kan ik instemmen, met dien verstande dat het een beetje lood om

oud ijzer is als je in beide commissies hetzelfde verhaal gaat houden over de afhandeling ervan. Ik vraag daarom de heer Balemans wat zijn insteek is het op deze manier te doen.

De heer BALEMANS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De gedachte erachter is dat als je kijkt naar de onderwerpen die worden aangesneden in de brief, de commissie RGW de meer overkoepelende activiteiten behelst. Vandaar dat ik vraag de brief te sturen naar deze commissie. Ik heb er echter geen bezwaar tegen als de commissie MME betrokken wordt bij die verhandeling.

De VOORZITTER: Zullen wij het zo doen dat de brief primair behandeld wordt in de commissie RGW met een uitnodiging voor de leden van de commissie MME?

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik capituleer.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorgestelde wijzen van afdoening, met de aantekening dat brief nummer 1 in handen wordt gesteld van de commissie RGW en waarbij de leden van de commissie MME worden betrokken bij de behandeling.

Vragenhalfuurtje

De VOORZITTER: Er zijn geen vragen ingediend. Daarmee is dit punt afgehandeld.

Vaststellen van de notulen van 8 juni, 11 juni en 6 juli en de besluitenlijst van 8 juni, 11 juni en 6 juli.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de notulen van 8 juni, 11 juni en 6 juli en de besluitenlijst van 8 juni, 11 juni en 6 juli ongewijzigd vast.

Statenvoorstel aanpassen algemene subsidieverordening aan SiSa regelgeving

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

Huisvesting

De VOORZITTER: Ik deel u mee dat ten aanzien van een deel van de stukken door Gedeputeerde Staten nog steeds vertrouwelijkheid is opgelegd. Ingevolge de Provinciewet kan die vertrouwelijkheid pas opgeheven worden wanneer Gedeputeerde Staten daartoe besluiten, dan wel dat Provinciale Staten dat doen bij een volgende vergadering.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou een punt van orde willen indienen, en uiteindelijk een motie, om de vertrouwelijkheid die is opgelegd, op te heffen. Daarbij beroep ik mij op het Reglement van Orde, artikel 18, waardoor dat voorrang dient te krijgen.

De VOORZITTER: Er is een punt van orde ingediend. Ik wil dat graag in de Staten aan de orde stellen. Ik loop daarvoor de fracties langs om te horen hoe zij daarover oordelen.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Namens de coalitie zal de heer Van Lunteren daarover het woord voeren.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij is het een ordedebat an sich over de vraag of iets wel of niet in de openbaarheid komt bij de beraadslagingen. Ik denk dan ook dat wij het ordedebat nu gewoon, voorafgaand, moeten voeren. Het is wat mij betreft geen toevoeging aan dit punt.

De VOORZITTER: Ik zie instemmend geknik. Wat dat betreft kan het ordedebat gevoerd worden.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat wij het er allen in deze zaal over eens zijn dat openbaarheid een wezenlijk kenmerk is van openbaar bestuur, waarvan slechts bij hoge uitzondering afgeweken kan worden. Die uitzonderingen zijn in algemene zin geformuleerd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur. Eerder is daarover al gesproken en het college heeft bij herhaling gemeld dat een deel van de financiële onderbouwing geheim zou dienen te blijven. Dat betreft de financiële onderbouwing voor de jaarlastenprognose. De vraag die ik u wil voorleggen: is deze opgelegde geheimhouding voldoende ge-

rechtvaardig? Dan wil ik om twee redenen zeggen van niet en daarom dien ik een motie. Ik licht dit toe.

Ten eerste het voorstel zelf. Een deel van de financiële onderbouwing van de geprognosticeerde jaarlasten is niet openbaar en kan derhalve niet besproken worden in de openbaarheid noch kunnen wij er advies over vragen. Kennisnemen van een getal is wat anders dan het kunnen controleren. En dat behoort ook tot onze taken. Hierbij komt dat in een eerdere fase van het project dergelijke gegevens wel degelijk verstrekt zijn. Ik wil noemen het beslisdocument uit november 2005. Dat was weliswaar in een eerdere fase, maar de gegevens zaten daarin. En, nog recenter, het memorandum dat het college op 20 mei jl. aan de Staten heeft gestuurd met betrekking tot de financiële raming van het eventueel opknappen van de sterren. Dat was zelfs zo gedetailleerd dat bedragen tot € 50.000 nauwkeurig daarin opgenomen waren. Een financiële raming die naderhand, als die zou worden overgenomen in de besluitvorming, ook aanbesteed zou moeten worden.

Ten tweede. Het argument dat openbaarmaking de belangen van de provincie zou schaden, moet ook om principiële redenen worden afgewogen. Immers, de Staten stellen aan de lopende band financiële kaders vast, ook voor onderwerpen waarop nog moet worden aanbesteed. Eigenlijk het merendeel. Dat is hun budgettaak en ook hun budgetrecht. Op basis van de financiële kaders wordt er aanbesteed. Het gehanteerde argument dat er nu nog aanbesteed moet worden en dat daarom de financiële kaders niet in het openbaar bekend zouden mogen worden, althans een deel ervan, kan leiden tot het niet meer in openbaarheid kunnen vaststellen van een begroting of een ander financieel besluit, omdat er altijd nog wel een aanbesteding moet plaatsvinden.

Om deze redenen leg ik u een motie voor om helderheid te krijgen, zowel praktisch als principiële.

Motie M1 (GL)

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 21 september 2009, ter bespreking van het statenvoorstel huisvesting provinciale organisatie (PS2009BEM23);

constaterende:

- *dat door het college van Gedeputeerde Staten geheimhouding is opgelegd ten aanzien van een deel van de financiële onderbouwing van het statenvoorstel, "omdat de provincie Utrecht voor het in- en verbouwpakket nog diverse aanbestedingen zal verrichten";*
- *dat als regel bij begroting en financiële besluiten financiële kaders gesteld worden op basis waarvan aanbesteed wordt en dat hiervan afwijken gezien kan worden als een aantasting van het budgetrecht van Provinciale Staten;*

constaterende voorts:

dat het college van Gedeputeerde Staten in mei jl. nog gedetailleerde informatie verstrekte voor een eventuele financiële kaderstelling voor de opknop van de sterren (Memorandum berekening kosten minimale opknopvariant sterren, 20 mei 2009), zoals in eerdere fasen in het proces dergelijke informatie eveneens verstrekt werd (zoals in het beslisdocument Toekomstige Huisvesting provinciale organisatie, november 2005);

overwegende:

- *dat de Staten door het college van Gedeputeerde Staten opgelegde geheimhouding kunnen opheffen c.q. niet bekrachtigen conform artikel 55 lid 3 en artikel 25 lid 3 van de Provinciewet;*
- *dat de in geheime stukken opgenomen informatie deel uitmaakt van de berekening van de geprognosticeerde jaarlasten en derhalve relevant is voor de besluitvorming;*

besluiten:

- *de door het college van Gedeputeerde Staten opgelegde geheimhouding op te heffen;*
- *de bespreking van het statenvoorstel Huisvesting provinciale organisatie pas dan te voeren nadat deze gegevens openbaar bekend zijn en nader zijn besproken hebben kunnen worden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de

Voorzitter! De heer Nugteren heeft zojuist een argumentatie gegeven waarom wij hier moeten besluiten tot opheffing van de geheimhouding. Het punt is echter, zoals de heer Nugteren hier doet, een interpretatie geven aan de wetgeving. Een interpretatie aan wetgeving wordt ook gedaan in de memorie van toelichting op de betreffende wetgeving. In dit geval wordt juist bij het betreffende artikel 10, lid 2, nadrukkelijk aangegeven dat aanbestedingen juist een element in zich hebben om die vertrouwelijkheid op te leggen. Ik stel dus ook voor om dat te handhaven. Het druist in het geheel niet in tegen het principe dat ons budgetrecht hiermee geraakt wordt, want dat budgetrecht hebben wij op basis van het feit dat wij geld beschikbaar stellen dat besteed kan worden aan huisvesting. Dat verhaal staat vandaag ter discussie. Er wordt vandaag gevraagd om instemming om die jaarlasten goed te rekenen, daarmee worden die bedragen in de begroting verankerd en kunnen wij dat verder bespreken bij de begrotingsbehandeling. Dat wordt dus echter altijd gedaan op basis van de jaarlasten, want hoe wil je dat anders gaan doen op het moment dat je gaat huren? Op het moment dat je gaat huren, kun je niet alsnog zeggen dat je dus niet aan dat budgetrecht komt. Dus de argumenten die de heer Nugteren aanhaalt in de motie zijn dus te weerleggen op basis van feitelijkheden, zoals ze in de wet genoemd staan. Dat is de reden waarom de coalitiepartijen niet zullen instemmen met deze motie c.q. het ordevoorstel.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ook ik heb de memorie van toelichting gelezen. De vraag waaraan de heer Van Lunteren voorbijgaat, is dat er een verschil is tussen een financiële kaderstelling en een aanbesteding. De aanbesteding zelf en de bedragen die daarin genoemd worden, zullen niet openbaar zijn. Het gaat hier om een vrij grof bedrag voor een financiële kaderstelling. De heer Van Lunteren laat die twee samenvloeden, maar als ik kijk naar het memorandum dat het college indertijd heeft gestuurd, dan is dat nog veel gedetailleerder dan wat er in de geheime stukken staat. En dat was kennelijk geen bezwaar. Er zit echt een verschil tussen kaderstelling en aanbesteding. Dat mogen wij niet vergeten.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de

Voorzitter! Ik probeer duidelijk te maken dat die kaderstelling gelegen zit in het feit dat je budgetrecht hebt, waarmee je als Staten aangeeft wat je beschikbaar hebt voor huisvesting.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dat is maar ten dele waar, want die financiële jaarlasten zijn gebaseerd op allerlei berekeningen met betrekking tot exploitatie, met betrekking tot kapitaallasten, met betrekking tot leningen, met betrekking tot investeringen. Een deel ervan is niet controleerbaar, omdat die niet openlijk bediscussieerbaar is. Dan kan de heer Van Lunteren wel zeggen dat het jaarlasten zijn, maar de vraag is waarop die jaarlasten zijn gebaseerd. Daar gaat het om.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb mijn argumenten gegeven. Het argument dat de heer Nugteren aanhaalt, is het budgetrecht. Aan dat budgetrecht wordt niet voorbijgegaan, want die ruimte geven wij het college. Op hoofdlijnen wordt er een onderscheid gemaakt hoe die jaarlasten zijn opgebouwd. Hoe het college dat verder regelt in de aankoopsum versus datgene wat het college aan verbouwingen wil doen, betreft uitvoering. Dat is aan het college. Wij stellen hier de kaders vast, zoals de heer Nugteren terecht zegt, op basis van de financiën. Die financiën zijn inzichtelijk als wij daarover vandaag met elkaar spreken. Op basis daarvan moet het college verder. In de beslotenheid van de vergadering hebben wij kunnen praten over de hoogte van de bedragen. Daarmee hebben wij die controlerende taak aan de achterkant kunnen doen. In de openbaarheid praten wij met elkaar over de vraag hoe wij invulling geven aan die kaders. Dat is de manier waarop wij hier zouden moeten werken. Daarmee schaden wij de belangen van de provincie in het verdere traject niet.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! De opmerking dat wij in een vertrouwelijke vergadering over deze bedragen hebben kunnen spreken, klopt niet. De bedragen zijn pas anderhalve week geleden bekend geworden. In juli waren die bedragen vertrouwelijk. Terecht, want er zat nog een enorme aankoop in. Het is de normale gang van zaken om dat vertrouwelijk te houden. Nadat de koop was gesloten, had ik niet anders verwacht

dan dat de cijfers op tafel zouden liggen. In eerste instantie wilde men zelfs het aankoopbedrag niet eens openbaar maken. Daar was geen enkele reden voor en het college is daarop teruggekomen. Echter, over deze cijfers met betrekking tot het in- en verbouwpakket is geen enkele discussie gevoerd, er is geen enkele toelichting op gegeven noch kan die toelichting worden gevraagd, omdat het op deze wijze is georganiseerd. Daar gaat het mij om.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben deze stukken beschikbaar gehad. Wij hebben er meerdere malen over kunnen spreken. Wil de heer Nugteren dan nu nog een keer die discussie voeren? Dan stel ik u, voorzitter, voor de vergadering besloten te verklaren en op dat deel nog een keer de discussie aan te gaan. Ik heb het idee dat de heer Nugteren daaraan geen behoefte heeft, maar als dat wel het geval is, dan stel ik voor dat de voorzitter een ordevoorstel doet, zodat wij in beslotenheid ook over dat deel kunnen spreken. Dan kunnen wij in openbaarheid spreken over de jaarlasten. Als dat de heer Nugteren helpt om beter zijn afwegingen te kunnen maken, dan zouden wij daartoe moeten besluiten. Dat houdt het zuiver en dan schaden wij de belangen van de provincie niet.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben in principe tegenstander van besloten vergaderingen, tenzij het uiterst noodzakelijk is. Ik zie niet in dat wij dit onderwerp verder in een besloten vergadering bespreken. Wat de heer Van Lunteren zegt, en daarop wijs ik hem, namelijk dat de genoemde bedragen besproken konden worden, is niet waar. Ik vind dan ook dat deze bedragen in het openbaar besproken moeten kunnen worden, omdat er een verschil is tussen kaderstelling en aanbesteding. Dat moet hij niet vergeten.

De VOORZITTER: Ik denk dat de argumenten voldoende zijn gewisseld. Is er behoefte vanuit andere fracties hierover te spreken?

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Is er reden voor beslotenheid over die grove cijfers voor de kaders voor de aanbesteding? Nee, dat heeft de fractie van de SP ook al in de commissie duidelijk laten horen. De controlerende

taak voor die grote onderdelen die in dat plan staan, kunnen wij op deze manier onvoldoende met anderen bespreken. Dus gaat onze controlerende taak een stukje eraan. Het zijn zulke grove bedragen, dat het lijkt alsof je straks de hele begroting besloten moet behandelen. Ook dat is geen goede vorm. Wij zijn ook principieel tegen beslotenheid en in dit kader kan die makkelijk worden opgeheven.

De VOORZITTER: Ik sluit dit ordedebat af. Voor dat wij overgaan tot de inhoudelijke behandeling, wil ik de motie van de fractie van GL in stemming brengen. Ik loop de fracties even langs. De fractie van de SP is voor, heb ik begrepen.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen deze motie.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen deze motie.

Mevrouw FOKKER (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn voor de motie. Wij ondersteunen de argumentatie die de heer Nugteren net gegeven heeft.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen de motie.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn voor de motie.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen de motie. Een korte stemverklaring. Ik heb het gevoel dat de kwestie van openbaarheid en verantwoording afleggen en tegelijkertijd ons budgetrecht, een beetje door elkaar is gaan lopen. Ik waardeer het dat de heer Nugteren deze kwestie bestempelt tot een principiële kwestie. Zodra ik dat woord hoor, schiet ik als SGP-er natuurlijk altijd overeind. U begrijpt dat. Ik denk echter dat, in het kader van een zorgvuldige besluitvorming en ook om te voorkomen dat er belangen van de provincie geschaad zouden kunnen worden, de vertrouwelijkheid op dit moment de aangewezen weg is. Wij zijn dus tegen de motie.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn voor de motie.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de

Voorzitter! Als je wilt bekijken, wat je kunt krijgen voor de bedragen die genoemd zijn, dan moeten ze openbaar zijn en breed te communiceren zijn. Wij zijn voor deze motie. Zo kwetsbaar is het eigenlijk niet. Uiteindelijk is het een aanbesteding en dan komt er gewoon de beste prijs uit, tenzij mensen tot kartelvorming overgaan. Dat lijkt mij heel sterk. Wij zijn dus voor de motie.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten hierna M1. Voor de motie hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, D66, SP, PvdD en Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Dan gaan wij nu over tot de inhoudelijke behandeling van het voorstel, zoals dat hier voorligt.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! In onze vorige vergadering, net voor de zomervakantie, op 6 juli 2009, spraken wij al over de huisvesting. Het was een stevige discussie en de uitkomst was dat Gedeputeerde Staten van Provinciale Staten het advies hebben gekregen voor de locatie Fortis te kiezen. Maar wel onder voorwaarden. De jaarlasten moeten omlaag; er staat een maximum voor van € 5.500.000 per jaar. Daarnaast is het van belang om een goede bestemming te krijgen voor de huidige locatie, hier op de Pythagoraslaan. Het is tenslotte zo dat hoe hoger de opbrengst is van dit perceel, dit de totale huisvestingskosten zal drukken. De fracties van het CDA, de VVD, de ChristenUnie en de SGP hadden dit alternatief voorstel gemaakt, waarbij ons toen overigens nog niet duidelijk was of het werkelijk een haalbare kaart zou zijn. Om die reden hebben wij ook uitgesproken dat, indien dit een onhaalbare kaart zou zijn, wij terug zouden vallen op de optie NOVA-plus.

In de tussentijd, tussen 6 juli en nu, is er ontzettend veel werk verricht. Wij hebben hiervoor grote waardering en wij complimenteren de gedeputeerde hiermee, maar ook zijn ambtelijke staf. De fractie van het CDA is blij dat de wens om te komen tot lagere jaarlasten gerealiseerd wordt. De onderhandelingen hebben een goed resultaat. De bouwkundige staat van het pand blijkt na nader onderzoek prima te zijn en op het inbouwpakket kan bezuinigd worden. Ook de mogelijkheden met betrekking tot de verruiming van de huidige

bestemming van de Pythagoraslaan stemmen ons hoopvol. De terugvaloptie NOVA, NOVA-plus of het opknappen van de bestaande huisvesting lijken hiermee van de baan. Prima. De knoop kan dus worden doorgehakt.

Er is bij onze fractie nog wel een aantal vragen. Een vraag van wat kleinere orde betreft de kunst, waarvan in het voorliggend stuk wordt gesproken. De kunst is te splitsen in een niet verwijderbare kunst en overige kunst. Onze vraag is: hebben Provinciale Staten ook een stem als het gaat om de aankoop van de wel verwijderbare kunst, die gescheiden wordt aangeboden? Over wat voor bedragen hebben wij het dan? Tegen die tijd horen wij dat graag. Hebben Gedeputeerde Staten daarvan een inschatting? Ik zou het fijn vinden als zij ons daarover nader informeren. Dat hoeft niet per se vandaag.

Waar wij vandaag nog wel antwoord op zouden willen hebben, is het volgende. Vorige week in de media werd het al duidelijk dat de fusie ABN Amro en Fortis vooralsnog niet doorgaat. Onze fractie is erg benieuwd of dit gevolgen heeft voor de aankoop. Staat er bijvoorbeeld een ontbindende voorwaarde in het koopcontract, die zegt dat de koop alleen doorgaat als de beide banken samengaan of zijn er wellicht andere ontbindende voorwaarden, die door de actualiteit een rol kunnen gaan spelen?

In de commissie BEM hebben wij er vorige week al bij stilgestaan, maar ik wil het in deze PS-vergadering nog even aanstippen: het gaat hier om de betrokkenheid van de diverse partijen, die bij deze huisvesting zijn betrokken. De Ondernemingsraad is heel positief over de verhuizing. Het zou goed zijn als de Ondernemingsraad betrokken werd bij onze plannen. Goede suggesties van meedenkende mensen kunnen een prima bijdrage leveren in de uitwerking van de verhuis- en inrichtingsplannen.

Een ander punt is: informeer onze burens. In de commissie bleek al dat in dit geval de stichting Bloeyendaal graag op de hoogte wil zijn van de toekomstige ontwikkelingen. Dat geldt natuurlijk voor allen: direct omwonenden, de omliggende kantoorgebruikers en voor de mensen die grote waarde hechten aan het hierachter liggende park, dat overigens ook van grote waarde is voor dit

perceel. Het maakt mede, evenals de centrale ligging tussen de Uithof en het stadscentrum, dat dit perceel een heel aantrekkelijk perceel is.

Betrek ook Provinciale Staten in de plannen voor de politieke ruimten als het gaat om de fractiekamers, de vergaderzalen voor de commissies en PS-vergaderingen.

In de media was vorige week veel te zien en te lezen over de kritiek die veel oppositiepartijen hebben op de aankoop van Fortis. Zoals al gezegd in de vorige PS-vergadering op 6 juli 2009 – die discussie hoeven wij hier niet opnieuw te voeren – begrijpen wij in zekere mate wel dat een besluit om een grote aankoop te doen in deze tijd een heel moeilijke keuze is. Anderzijds rijst bij ons ook wel de vraag of het bezwaar nu ingegeven is vanuit die economische crisis of vanuit politiek opportunisme. De fractie van het CDA vindt het onze zaak en onze taak de juiste en meest verantwoorde keuze te maken voor de lange termijn, zeker nu duidelijk is dat de Fortis-optie binnen alle voorwaarden gewoon haalbaar is.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Allereerst dank aan de gedeputeerde en zijn ambtenaren voor het zo snel kunnen aanleveren van het stuk. Als je het stuk voor je hebt, is het aardig te zien dat de datum van de eigenlijke behandeling er nog op staat. Dat zou namelijk op 26 oktober van dit jaar zijn. Dus dank is zeker op z'n plaats. Dank ook voor het feit dat de gedeputeerde anders zal omgaan met de uitgangspunten die wij hier hebben neergezet. In de vorige statenvergadering, op 6 juli 2009, toen wij spraken over de verschillende opties die nog voorlagen, hebben wij gekeken hoe wij hiermee omgaan. Als VVD-fractie hebben wij toen aangegeven dat het voor ons in de huidige tijd niet zomaar een keuze is die je zou moeten willen maken, maar dat je bij dit soort dingen weloverwogen aan de slag moet gaan. Het is om die reden dan ook dat wij hebben gezegd: laten wij kijken naar datgene waar het echt om gaat, namelijk datgene waar het op drukt op de begroting. Dat zijn de jaarlasten. Op dat punt hebben wij, samen met de coalitiepartijen CDA en ChristenUnie en aangevuld met SGP, een voorstel ingediend om de jaarlasten omlaag te brengen. Daarop hebben wij inmiddels antwoord gekregen van het college: het is mogelijk. Wij hebben het verzoek gedaan de jaarlasten met

€ 1.000.000 naar beneden te brengen en die zijn met € 1.100.000 naar beneden gegaan. Dus daarmee komen wij op een jaarlast van € 5.400.000. Daarmee voldoet het college aan het voorstel. Hetgeen nu naar buiten wordt uitgedragen, is toch wel de gedachte dat zouden wij hier blijven, de kosten niet zouden veranderen en dus gelijk zouden blijven.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Een vraag aan de heer Van Lunteren. De fractie van de VVD staat in het algemeen bekend om haar financieel-solide beleid. Dat mag zij als een compliment beschouwen. Wat de fractie van D66 nu verbaast, kijkend naar de taakstelling die op 6 juli jl. in het amendement is opgedragen, is, en ik lees voor: "Gedeputeerde Staten op te dragen om voor het te verlaten perceel Pythagoraslaan te komen tot maximalisatie van de opbrengst door afspraken met de gemeente Utrecht te maken". Eigenlijk wordt nu een blanco cheque afgegeven. De heer Van Lunteren zei in zijn verhaal dat er aan alle eisen is voldaan. Wat er echter ten aanzien van deze taakstelling ligt, is een intentieverklaring waarbij vier mogelijkheden worden uitgesproken en waarvan er slechts één tot een maximale opbrengst leidt. Het verbaast ons dat de fractie van de VVD daarmee akkoord gaat. Kan de heer Van Lunteren mij dat toelichten?

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat kan ik zeker toelichten. Wat wij hebben gevraagd is die maximalisatie in beeld te brengen. Wat het college op dit moment heeft gedaan, is het aangaan van onderhandelingen met de gemeente, zoals wij hebben gevraagd. Het is van het college niet te verwachten – en die inschatting was al gemaakt – dat daarover op dit moment en op dit deel al helderheid is. Wij zijn een solide partij, wij houden van solide begroten. Daarom vragen wij het college ook rekening te houden met de meest minimale variant in zijn financiële afweging. Daarmee heeft het college geen blanco cheque. Wij weten van tevoren wat wij krijgen en de jaarlasten kunnen dus alleen nog maar verder naar beneden. Met de inzet die ik tot nogtoe heb gezien, ga ik ervan uit dat het college dat gaat redden en dat wij onder die € 5.400.000 per jaar gaan komen.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voor-

zitter! Dat is een noviteit: onder de € 5.400.000. Waar baseert de heer Van Lunteren dat op?

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben met elkaar de kaders vastgesteld. Wij hebben met elkaar, zowel in besloten als in openbare vergaderingen, gesproken over de vraag hoe die zijn opgebouwd. Het lijkt mij niet handig hier de minimale bedragen te noemen. Als er een ontwikkelaar meeluistert, weet hij meteen wat hij moet bieden en waar wij wellicht mee akkoord zouden kunnen gaan. Wij hebben er in elk geval rekening mee gehouden. Dat zit in deze variant ingecalculeerd. Daarmee kan het bedrag alleen maar omlaag. Dat bedrag van € 5.400.000 kennen wij. Dat is voor het geval wij de boel heel snel in de etalage neerzetten en er snel vanaf willen. Als wij wat meer geduld hebben en het college zijn werk laten doen, dan kan dat bedrag van € 5.400.000 omlaag worden gebracht worden. Ik denk dat de fractie van de VVD niet anders kan dan concluderen dat wij met het huidige voorstel, zoals het op dit moment voorligt, zullen moeten instemmen. Het college heeft daarmee volledig voldaan aan de opdracht die wij op 7 juli jl. hebben gegeven.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! In de aanloop naar dit debat moet ik twee zaken, vooruitlopend op mijn verhaal, aan de orde stellen.

Afgelopen weekend zijn er nogal wat persberichten geweest, die gingen over het provinciehuis, de verhuizing naar Fortis en alles wat daarmee samenhangt. Hierin is naar voren gekomen dat de koop al rond is. Is dat zo? Die bevestiging zou ik graag willen hebben, want als de koop al rond is, wat staan wij hier dan te doen? En als dat zo is, dan zou ik graag willen horen, en dat vraag ik de gedeputeerde, dat dat onder voorbehoud is van de bespreking van vandaag en van alles wat wij hier vandaag aan de orde stellen.

Het tweede punt is het volgende. In de lift werd ik aangenaam verrast dat ik kon kennismaken met onze nieuwe werkplekken in het Fortisgebouw. Ook dat is weer een signaal van: is het dus al rond en wat staan wij hier dan te doen? Wij praten over toekomstige huisvesting van de provincie, die al in gang gezet is, die al rond is. Ik hoop,

nogmaals, dat het allemaal onder voorbehoud is van wat wij hier vanmiddag aan de orde stellen, bespreken en besluiten.

Voor onze fractie zijn twee thema's belangrijk voor de beoordeling van de toekomstige huisvesting van de provincie:

1. een goede huisvesting voor het personeel, geen lekkende daken, geen ziekmakende omgeving en voldoen aan alle Arbo- en veiligheidseisen;
2. een betaalbare huisvesting. De lasten van de investering die wij nu doen, drukken voor jaren op de provinciale financiën. Dat moet wat ons betreft afgezet worden tegenover het kunnen blijven betalen en tegenover de externe factoren, waarmee wij nu te maken hebben en die daarop van invloed kunnen zijn.

De goede huisvesting. Er wordt hieraan voldaan in het voorliggende voorstel: een pand met geen achterstallig onderhoud en waar, weliswaar met een extra investering, een goede werkomgeving voor iedereen kan worden gecreëerd. In de commissie heb ik heel duidelijk gevraagd naar de risico's die wij daarbij lopen; risico's op tal van gebieden. Deze risico's liggen wat mij betreft nu op twee hoofdthema's:

- de verhuur van de vierkante meters, niet alleen in 2020, maar ook nu door bijvoorbeeld verlaging van de flexfactor;
- de bezuinigingen die zijn ingeboekt op het in- en verbouwpakket.

De gedeputeerde heeft ons in de commissievergadering ten aanzien van een paar van die risico's gerust kunnen stellen. Onderzoek en studie door verschillende bedrijven toonden aan dat de sommige geboekte bezuinigingen alleszins reëel zouden kunnen zijn. De verhuur van de vierkante meters – daarmee gaan wij voortvarend aan de gang, zei de heer Binnekamp – hebben wij echter nog niet, want het pand, ofwel de etage, staat nog steeds leeg en als wij het hebben over de flexfactor en ook de lange termijn, 2020, is dat een risico. Ik laat daarbij even de leegstand van Bloeyendaal ter zijde, ik laat dat buiten beschouwing.

Die vierkante meters verhuren? Als ik hier rondrijd in dit stukje Utrecht, dan zie ik overal borden staan: "Kantoorruimte te huur". Wij gaan er voortvarend mee aan de slag. Prima. Uitstekend. Dat verwacht ik ook niet anders. Ik vraag mij echter af of het realistisch is dat wij op redelijk korte ter-

mijn dat soort vierkante meters kunnen verhuren. Een aantrekkelijke kant voor ons is de herontwikkeling van het huidige terrein. Ik ga er dan van uit dat wij met het hele provinciehuis naar Fortis gaan. De stad Utrecht heeft er ook wel oren naar. Mocht het tot die ontwikkeling komen, dan zijn er kansen voor de in de provincie noodzakelijke woningbouw en de opgave die wij onszelf daarvoor hebben gegeven. Zijdelings merk ik op, mocht het zover komen dat het fonds ter stimulering van binnenstedelijk bouwen dan nog beschikbaar is, dat de gemeente Utrecht hierop een beroep zou kunnen gaan doen, waardoor er provinciaal geld in de herontwikkeling van dit terrein gestoken zou gaan worden. Wellicht een sigaar uit eigen doos? Ik weet het niet, maar voor de duidelijkheid: in dit scenario heeft het niet meegespeeld in de uiteindelijke afweging die mijn fractie heeft gemaakt rond dit onderwerp.

Het tweede thema waarlangs de fractie van de PvdA een beoordeling geeft over de nieuwe huisvesting, is de betaalbaarheid. En dan niet alleen maar de betaalbaarheid als je kijkt naar de cijfers sec, maar ook in ogenschouw nemend de externe factoren. Als wij alleen kijken naar de cijfers sec, dan merken wij dat de jaarlasten, ondanks de bezuinigingen die de Staten in juli hebben gevraagd, toch oplopen van € 3.900.000 naar € 5.400.000. De heer Van Lunteren zegt dat Ge-deputeerde Staten de ruimte en het vertrouwen gegeven moeten worden en dat er dan van die € 5.400.000 wellicht nog een bedrag afgaat, maar het betekent wel een extra last van € 1.500.000 per jaar. Over 40 jaar: een last van € 64.000.000 extra.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Hoe is de heer Pollmann van plan in de huidige huisvesting verder te gaan? Terecht heeft hij aangegeven dat hij geen lekkages wil. Ik neem aan dat hij liever ook geen asbest meer wil hebben in het gebouw. Ik neem aan dat alles weer in een fatsoenlijke staat moet komen en dat wij dan weer tien jaar verder kunnen. Het is niet reëel – en het is jammer dat het op die manier naar buiten komt – dat je dan zegt: wij doen helemaal niets en dan blijven de jaarlasten € 3.900.000. Erkent de heer Pollmann dat het handhaven van € 3.900.000 geen optie is, want

hij zal moeten investeren, anders voldoet hij niet aan het eerste deel van zijn verhaal.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat klopt. Ik ben nog niet klaar met mijn verhaal.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dan wacht ik nog even.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Aan het eind van mijn verhaal zal ik zeggen: wat dan? En dan komt het antwoord op de vraag van de heer Van Lunteren.

Ik vervolg met het thema betaalbaarheid en de beoordeling daarvan. € 64.000.000 extra, gerekend over 40 jaar. De dekking hiervoor is aanwezig. Wat dat betreft zouden wij gerust kunnen zijn, maar net als in de commissievergadering wil ik toch wijzen op de externe factoren die hierbij ook moeten meewegen. Prinsjesdag, zeer recent: 20% budgetreductie, heilige huisjes zouden niet meer bestaan als wij kijken naar die taakstelling. Over de bestuurlijke inrichting van Nederland zei de minister van financiën tijdens het aanbieden van de miljoenennota letterlijk dat de vele bestuurslagen – hij noemde een aantal van zes - ter discussie zouden komen. Het Huis van Thorbecke wankelt. Je kunt ervan verzekerd zijn dat dit effect zal hebben op de provinciale bestuurslaag. Deze maatregelen – 20% budgetreductie – zijn een direct gevolg van de financiële crisis, een crisis waarmee wij al een jaar tobben. Ik heb mijn teleurstelling uitgesproken over het ontbreken van een beschouwing hierover in het voorstel, het ontbreken van een risicoanalyse: wat betekent de financiële crisis voor de provincie in het licht van de investering die wij nu gaan doen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb zo-even een relatief simpele vraag gesteld. Op dat moment waren de financiën aan de orde. Ik kreeg het antwoord dat er verderop in het verhaal van de heer Pollmann een antwoord zou komen. Wij gaan nu echter een heel andere weg in. Mijn vraag is heel simpel: hoe gaat hij om met de investering die je daar moet doen? Wil hij geen investeringen doen? Wil hij wel investeringen doen? Wat betekent dat dan bijvoorbeeld voor de jaarlasten?

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik snap dat de heer Van Lunteren staat te popelen om het eind van mijn verhaal te horen. Ik zal hem een doorkijkje geven.

Tijdens de behandeling op 6 juli jl. hebben wij een motie ingediend. Die motie ging uit van: ga kijken wat hier, op deze plek, mogelijk is, ga daarnaar een studie doen en ga dat bespreken in Provinciale Staten. Dat is namelijk nog nooit uitvoerig gedaan. De financiële crisis is in die motie genoemd, de duurzaamheid van de relatief jonge gebouwen hier is in die motie genoemd en het veel te hoge uitgavenniveau qua huisvesting van toen nog € 260.000.000, dat inmiddels is gereduceerd tot € 216.000.000. Ik wil terugvallen op mijn verhaal bij die motie en naar het onderzoek dat wij hier zouden kunnen doen in het licht van al die zaken die ik zo-even keurig netjes op een rij heb gezet.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik concludeer dat de Pollmann ervoor kiest wederom een pas op de plaats te maken in het dossier dat al vanaf 2004 loopt, het wederom op z'n beloop te laten en de mensen die in de sterren zitten – de sterren worden bijna de bouwvallen genoemd – daar te laten zitten en de hele discussie die wij al jaren met elkaar voeren weer opnieuw te gaan voeren. Dat is een vorm van iets voor je uitschuiven. Wij nemen hier nu een beslissing. Wij beoordelen wel die cijfers. Deze discussie hebben wij de vorige keer met elkaar gevoerd. Als de heer Pollmann dat nu ter discussie stelt, dan moet hij hier vandaag met een voorstel komen, waarin hij het college oproept een verdere bezuiniging te doen op het geheel, omdat hij niet akkoord is met de bezuiniging die nu voorligt. Wij gaan hier nu niet weer de discussie voeren over de vraag of wij het besluit weer ter discussie moeten stellen. Zo kunnen wij aan de gang blijven met elkaar.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik maak bezwaar tegen het woord 'weer'. De discussie over wat wij hier, op deze plek, zouden kunnen doen, hebben wij hier namelijk nog nooit gevoerd.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik weet niet waar de heer Pollmann vorig jaar zomer was toen wij besloten een pas op de plaats te maken. In deze zelfde zaal hebben wij

namelijk besloten een pas op de plaats te maken, omdat op dat moment de bouwomstandigheden zo waren, dat het besluit dat wij toen genomen hadden Zo blijf je telkens weer voor nieuwe verrassingen staan, want de wereld verandert; de wereld is niet elke dag hetzelfde.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Daar heb ik het juist over. De wereld verandert.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Je moet beslissingen nemen. Anders kom je nooit verder.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Omdat de wereld om ons heen steeds verandert, maken wij op deze manier die afweging. De financiële risico's die wij nemen, zijn ons te groot als wij het vandaag eens zijn met het besluit. Daarom zeggen wij: ga terug naar de heel eenvoudige optie, kijk wat hier kan gebeuren, kijk wat je hier kunt doen met een renovatie. Dat is de goede manier van politiek bedrijven, waarin je alles beschouwt om uiteindelijk een heel goed besluit te nemen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik herken dat bij de PvdA, ook in een andere bestuurslaag. In 2004 hebben wij gesproken en hebben wij gekeken naar wat wij moeten doen: moeten wij renoveren of iets anders? Op dat moment hebben wij afwegingen gemaakt. Toen hebben wij gezegd: laten wij op de huidige locatie een stuk nieuwbouw plegen. Toen kwamen de jaren 2006 en 2007 voorbij en kwamen wij erachter dat de bomen de lucht ingroeiden en dat de bedragen veel te gek werden. Toen hebben wij hier weer met elkaar gestaan en gezegd: "Weet je wat, laten wij op dit moment maar even niets doen, want de prijzen zijn zo hoog geworden en wij moeten maar even een pas op de plaats maken." Vervolgens verandert de wereld weer en komt er een kredietcrisis en komen er gebouwen te koop die het jaar ervoor nog voor het dubbele te koop stonden. De wereld is nu echter alweer veranderd. Wij komen na heel veel discussie, soms in het openbaar en soms in beslotenheid, in juli 2009 tot een besluit, door een merendeel van de Staten gedragen. De knoop wordt doorgehakt

en de vraag wordt niet meer telkens ter discussie gesteld: waar gaan wij zitten of hoe gaan wij het doen? Nee, wij gaan zeggen: dit is het bedrag waarvoor je het mag doen. Als de heer Pollmann zou zeggen dat hij het bedrag te hoog vindt en dat in de vorige vergadering had ingebracht, hadden wij misschien wat kunnen doen. Het enige wat hij echter roept, is telkens dat hij het investeringsbedrag te hoog vindt. Op die manier koopt niemand in Nederland een huis.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb niet geroepen dat ik het investeringsbedrag te hoog heb gevonden. Ik heb gezegd, dat als wij kijken naar de huisvesting, er een alleszins redelijk plan voorligt. Letterlijk, als wij het hebben over goede huisvesting, wordt hieraan voldaan. Wat ik roep, is: bij de investering die wij nu moeten doen en de jaarlast die daarbij hoort, gecombineerd met de situatie zoals wij die nu in Nederland aantreffen – kabinet, Prinsjesdag, financiële crisis, discussie over bestuurlijk Nederland – maken wij de afweging of het bedrag in deze situatie, in deze Nederlandse situatie, reëel is en of het verantwoord is dat bedrag uit te geven. Dat is hetgeen ik de heer Van Lunteren probeer voor te houden. Dat is hetgeen waar hij voor wegloopt. Ik rond mijn verhaal af en ik kom tot de afweging. Die moge duidelijk zijn:

- wij zetten de risico's af tegenover de kansen;
 - een goede adequate huisvesting ligt er met dit voorstel in het verschiep;
 - herontwikkeling van de huidige locatie – woningbouw – biedt kansen, maar daartegenover staan de investering en de jaarlasten in het licht van de financiële crisis, de aangekondigde maatregelen van het kabinet en de discussie over de bestuurlijke inrichting van Nederland.
- Wij achten het op dit moment dus niet verantwoord de lasten, weliswaar technisch gedekt en dat is prima, voor 40 jaar op ons te nemen.

Ik had de vraag al aangekondigd: wat dan? Ik doe dat keurig netjes aan het eind van mijn betoog, want wij sluiten uiteraard niet de ogen voor de vraag hoe de huisvestingssituatie hier is. Wij denken dat het nog steeds een goede weg is om te concentreren op de huidige locatie. Renoveer wat nodig is om te voldoen aan alle eisen die aan de huisvesting gesteld worden. Doe dit voor een

jaar of tien, een jaar of twintig. Onderzoek dat, daarmee tijd creërend voor de discussie over bestuurlijk Nederland en het onder ogen zien van de gevolgen van de financiële crisis. Ik verwijs kortheidshalve naar de motie die wij hierover op 6 juli jl. hebben ingediend.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik dacht: ik laat de heer Pollmann even uitpraten, want ik vond zijn betoog heel helder. Ik ben nieuwsgierig naar het volgende. De heer Pollmann zegt dat hij eigenlijk onderzocht zou willen hebben: als er nu eens voor de komende vijftien jaar geïnvesteerd zou worden. Welke bedrag noemde hij daarbij ?

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik noem geen bedragen. Ik wil graag zien dat dat gedaan wordt. Ik verwacht dat die bedragen beduidend lager zullen uitkomen dan Als dat niet zo is, dan heeft mevrouw Doornenbal gelijk en heeft zij mij aan haar zijde. Ik verwacht dat die investering, als wij dat hier doen voor tien tot twintig jaar, beduidend lager zal uitkomen dan € 5.400.000.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik neem de heer Pollmann niets kwalijk, want hij loopt nog niet zolang mee in de commissie BEM. Wij hebben diezelfde vraag namelijk gesteld aan Gedeputeerde Staten. Wij hebben gevraagd wat het kost – even wat lapwerk voor de eerste jaren - en of het inzichtelijk gemaakt kon worden. Ik meen dat er een bedrag van € 20.000.000 uit kwam.

Ik zou de heer Pollmann in overweging willen geven eens door te rekenen wat het nu kost om € 20.000.000 apart te leggen voor die investering en om de zaken eens tegen elkaar weg te strepen. Wij hebben dat namelijk gedaan en wij hebben dat met elkaar bekeken, al voor 6 juli 2009. Je zou dan vijftien jaar verder zijn en je zou dan € 25.000.000 verder zijn: € 5.000.000 extra bovenop de € 20.000.000 om het te bekostigen. En wat heb je dan over? Helemaal niets, want de restwaarde is dan ook zo ongeveer nihil. Bekijk je het heel 'straight' en je zou openstaan – misschien zit het 'em daar bij de heer Pollmann wel een beetje op vast – voor de vraag wat nu een duurzaam besluit is, dan denk ik dat wij heel dicht bij elkaar

komen en dat de heer Pollmann dan voluit achter de Fortis-optie gaat staan.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Doornenbal zegt dat het allemaal is doorgerekend en dat zij het hebben gehad over de minimale opknopvariant. Destijds heb ik al duidelijk gemaakt dat het punt was dat men ervan uitging dat men na zes tot tien jaar vanuit politieke overwegingen opnieuw een besluit zou moeten gaan nemen over nieuwe huisvesting. Die minimale opknopvariant is niet doorgerekend op basis van de levensduur, maar op basis van politieke overwegingen. De minimale opknopvariant, zo heb ik begrepen nu ik meer informatie heb kunnen inwinnen, heeft een levensduur van zo'n twintig jaar. Dat is nog nooit doorgerekend.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat wij gewoon moeten graven in de stukken die al aangeleverd zijn. Wij hebben goed doordacht werk gekregen en ik denk dat mevrouw Bodewitz dat nog een keer moet doorkijken. Wij hebben dat daarop gebaseerd.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Dat heb ik goed doorgekeken. Die tien jaar stond er destijds in. Ik heb daarover toen een vraag gesteld. Naar aanleiding van een vraag van de heer Bos – wat is de levensduur? - stond erbij vermeld: wij gaan ervan uit dat het zes tot tien jaar geldig is, omdat er dan toch wel weer een nieuw besluit genomen moet worden. Dat vond ik een dusdanig vaag antwoord, dat ik opnieuw informatie heb ingewonnen. Daaruit blijkt dat het gaat om een levensduur van twintig jaar. Dat is een heel andere periode.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Natuurlijk moet dat besluit gewoon opnieuw genomen worden, omdat de sterren steeds aftandser worden als je verder in de tijd komt. De PvdD heeft duurzaamheid altijd heel hoog in het vaandel staan en ik denk dat het verstandig is dat zij ook daarnaar kijkt. Ik denk dat zij uiteindelijk tot dezelfde keuzes zal komen als wij, wanneer zij alle cijfers naast elkaar zet. Ik kan mij niet anders voorstellen dan dat de optie Fortis dan weer vooraan staat in het rijtje.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voor-

zitter! Ik wil graag reageren op de woorden van mevrouw Doornenbal. De € 20.000.000 tot € 25.000.000 die uit dat onderzoek naar voren zijn gekomen, zou ik graag nog een keer doorgerekend willen hebben in de variant van de twintig jaar die mevrouw Bodewitz noemt in de afweging van de risicoanalyse die echt gemaakt moet worden ten aanzien van de risico's, zoals ik die net geschetst heb. Dan zou er misschien een heel ander plaatje uitkomen. Ik ben geen rekenaar en wij moeten dat als politiek ook vooral niet zijn. Wij moeten proberen te besturen op de hoofdlijnen, met daarbij aangedragen de technische informatie die vanuit Gedeputeerde Staten moet komen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het punt dat mevrouw Bodewitz aanhaalt, is ook in de commissie al een keer bestreden. Het gaat erom dat op deze manier de suggestie wordt gewekt als zijnde naar getallen toegerekend. Dat is niet het geval. Je hebt afschrijvingsnormen en daaraan wordt voldaan. Op basis daarvan wordt gewerkt. Als mevrouw Bodewitz zich baseert op andere bronnen, dan vraag ik op welke boekhoudmethode zij zich dan baseert? Waar haalt zij die cijfers vandaan? De cijfers zijn gewoon onderbouwd op basis van afschrijvingsmechanismen.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het bij de ambtenarij nagevraagd. Daar heb ik inderdaad in eerste instantie gevraagd naar afschrijvingstermijnen. Er kan best eens wat verwarring ontstaan wat betreft afschrijvingstermijnen en levensduur. In elk geval is voor de afschrijvingstermijnen die twintig jaar geldig, maar ook voor de levensduur. Je kan dus van twintig jaar uitgaan voor die minimale opknopvariant.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik mevrouw Bodewitz dan meegeven dat in de meeste gevallen, juist in een economische afschrijving, gerekend wordt met een langere afschrijving dan dat eigenlijk de feitelijke levensduur van een product is. Ik kijk even naar mijn eigen vakgebied: een vloer wordt meestal in tien jaar afgeschreven, maar na zes jaar is deze echt aan vervanging toe. Ja, als mevrouw Bodewitz dan komt met dit soort argumenten, dan heb ik liever dat zij dat doet vanuit echte feitelijkheden.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Er is nogal een verschil in wélk product je afschrijft. Het ene product heeft een kortere afschrijvingsperiode dan het andere product.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat is het punt dat ik maak naar mevrouw Bodewitz toe. Elk product en elk onderdeel van een gebouw wordt op een andere manier afgeschreven. Daardoor kun je niet zo makkelijk stellen hoe lang de levensduur is. Dat verschilt van onderdeel tot onderdeel. Daarbij is het zo dat op het moment waarop je gaat renoveren, er kortere afschrijvingstermijnen zijn. Gaat het om de aankoop van een gebouw, dan wordt er op een langere termijn afgeschreven.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het wel interessant wat de heer Van Lunteren zegt. Hij geeft ons hier een korte inleiding op afschrijvingen en levensduur. Ik hoor hem zeggen dat de levensduur wel eens korter kan zijn dan de afschrijvingsperiode. Ik vraag mij af hoe dat dan zit met het Fortis-pand. Dat schrijven wij over 40 jaar af. Bestaat de kans dat het maar een levensduur heeft van 25 jaar?

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Over het algemeen genomen is het juist bij vastgoed zo, en dat hoort mevrouw Bodewitz ook te weten, dat de waarde toeneemt. Die discussie hebben wij al vaker gevoerd.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik snap er niks van. Wij staan hier in een fantastische zaal. Zon. Maar, als wij nu besluiten dat wij hier weggaan, dan ligt hier alleen maar een grondpositie. Als zodanig wordt het dan ingeschat en verkocht en gaan wij er geld mee maken. Als wij dat over twintig jaar doen, kunnen wij ervan uitgaan dat die grondpositie mogelijk veel meer opbrengt. Dat zou je erbij moeten betrekken als je gaat bekijken of je hier nog tien of twintig jaar blijft.

Welnu, 40 jaar, wij gaan € 200.000.000 in dat Fortis-gebouw zetten. Wij hebben op dit moment drie komma zoveel aan kosten en daar moet € 20.000.000 of zoiets bij, maar die grondpositie gaat ook omhoog. Volgens mij zijn wij appels en peren aan het vergelijken als het gaat om kosten

en andere zaken en kan het best wel eens in een andere richting uitvallen. Het lijkt mij heel goed wat hier heel rustig door de fractie van de PvdA is ingebracht: jongens, laten wij eens even een pas op de plaats maken, want waarom moeten wij gierend door de bocht? Wij zouden in oktober besluiten. Dat is naar september gegaan. Voelt de heer Van Lunteren niet dat er wat licht zit alle overwegingen? Het is niet dichtgetimmerd.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik neem de overweging van de heer Snyders mee. Het is echter zo, zoals ik net al uiteengezet heb, dat wij die tussenpas al een aantal keren hebben gemaakt. Wat betreft die grondpositie – en daarmee eindigt mijn boekhoudcollege – weet de heer Snyders dat zo'n bedrag meestal door de inflatie veel minder snel stijgt. Het enige wat ik net duidelijk heb willen maken, is dat bij een stuk vastgoed de waarde nooit echt afneemt. Hier eindigt mijn boekhoudcollege. Voor iedereen die dat graag wil: ik heb mijn boeken nog uit mijn studietijd.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Grond maakt op dit moment 50% uit van de stichtingskosten van gebouwen. Bij de huidige schaarste aan grond kan dat zelfs toeneemen. Wat dat betreft, is dit plaatje voor mij nog niet afgekaart.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! 47 jaar en nog niet afgeschreven. Gelukkig. Dus het kan boekhoud technisch wel. Maar daar gaat het nu niet om. € 5.400.000 van de € 6.500.000. De verbouwingskosten kunnen lager, want de crisis heeft effect. Wij kunnen dus een betere prijs halen. Ook kan het inbouwpakket soberder. Nu, uiteindelijk komen wij met al dat rekenwerk en al dat schuiven op die € 5.400.000. Inderdaad, € 100.000 onder de norm – zeg maar: de voorwaarde - die op 6 juli 2009 is gesteld. Er is nog ongeveer € 100.000 te verspelen. Het kan nog fout gaan en dan blijven wij in elk geval goed zitten.

Die verlaging is gehaald in het Fortis-gedeelte, maar waarom zou die kostenreductie in verbouwing of in het feit dat de crisis meespeelt, ook niet in dat andere traject, de renovatie, terug te vinden zijn? Dat komt niet terug. Dat is heel jammer.

Want, inderdaad: appels en peren.

Een ander onderwerp is de flexnorm. De Ondernemingsraad heeft daarop nogal ingezet en gezegd is toen: in Overijssel is het fout gegaan. Het memo zegt dat dat wel zo is en dat er soms op fte wordt gerekend met die flexnorm, maar dat wij het rekenen op ménsen. De eerste vraag is dan: is er in Overijssel met die fte gerekend of kunnen wij Overijssel wel als voorbeeld gebruiken?

De gedeputeerde zegt: het kan makkelijk. Drie onderzoeken zeggen dat een 0,8 heel goed gaat en ook dat een 0,7 mogelijk is. Maar welke onderzoeken? In het blauwtje kom ik tegen dat AT Osborn twee maal een onderzoek heeft gedaan. Dat is echter wat anders dan drie onafhankelijke onderzoeken. Dus dat zou ik graag nog willen weten.

Dan de huurders die erbij moeten komen. Blijft staan dat het Bestuur Regio Utrecht (BRU) als een mogelijke huurder wordt gezien. Ik heb zelf vanochtend nog weer wat kritische verhalen over het BRU gehoord in een wat informeel overleg en wat ons betreft, is het BRU er na 2019 helemaal niet meer. Dus hoeven wij niets van zulke besturen.

Dan de waterschappen. Het enige waterschap dat in z'n gebied kan blijven zitten als het hier terecht komt, is HDSR (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden). Nu, de commissie is er geweest en weet hoe prachtig dat gebouw is. Die komen echt niet over tien jaar hier zitten, óf de waterschappen zijn heel klein geworden, óf, wat ons betreft ideaal, weg. Dan nog steeds heb ik niets verhuurd. Daar zie ik nog steeds een ontzettend grote bottleneck. Wij komen al op € 5.400.000. Nu ja, dan komt er gewoon € 2.900.000 per jaar bij en dan is alles voorbij.

Wij hebben natuurlijk een prachtige test. Zo gauw wij in het Fortis-gebouw gaan zitten, moeten wij al één etage verhuren. Ik ben benieuwd hoe goed ons dat lukt. Kijken of het beter lukt dan in Bloeyendaal.

De duurzaamheid. Je zou kunnen zeggen dat de provincie in haar geheel verantwoordelijk is voor leegstand van kantoorpanden. Dat is ook wel zo. Laten wij heel snel met een goede notitie bedrijventerreinen en kantoorpanden komen. Wij hebben natuurlijk echter ook een heel grote morele verantwoordelijkheid voor dit gebouw. Zo oud

is het niet. Ik hoorde de heer Snyders van Mooi Utrecht zeggen: prachtige zaal. Over duurzaamheid gesproken. Ergo: dit een kantoor laten zijn? Er komt nooit iemand in. Wij zien hoeveel panden er leegstaan in Rijnsweerd. En ja, wie wil dit pand hebben, dat wij al niet voldoende vinden?

Duurzaam omgaan met de toren en de sterren. Ik weet niet hoe het uiteindelijk in de visie met de gemeente zal komen, maar ik wil toch graag wat meegeven en daarover een vraag stellen. Misschien ziet het college wel de zin ervan in om daar een inspraak vanuit de bevolking of zelfs een prijsvraag aan te verbinden, met name gezien alle studenten die hier rondlopen en wat zij allemaal kunnen en mogelijk willen met deze toren.

Een opmerking naar de fractie van de VVD: ik hoorde duidelijk dat het wel eens wat lager zou kunnen worden dan die € 5.400.000. Weet die fractie meer dan wij weten of gaat zij zeggen dat het natuurlijk ook wel eens wat meer zou kunnen worden dan die € 5.400.000? Denk alleen maar aan wat bouwafspraken die gemaakt kunnen worden.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wederom boekhouden. Er is € 5.400.000 begroot, gerekend met de meest minimale opbrengst van de huidige locatie. Op het moment dat je de locatie voor meer verkoopt, gaat de jaarlast omlaag. Op het moment dat je tegenvallers krijgt, gaat de jaarlast natuurlijk omhoog. Wij gaan er echter van uit dat het college gewoon binnen de kaders die wij meegeven, netjes de zaak voor elkaar krijgt. Dan kan de heer Duquesnoy heel cynisch zeggen dat dat niet altijd lukt met overheidsuitgaven. Ik geloof echter, met het college, dat wij dat wel kunnen.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Een andere vraag. Op de radio is verteld dat de provincie niet een te grote broek moet aantrekken, ofwel: niet zo'n groot kantoor. Is Fortis met die zeven lege verdiepingen dan niet te groot?

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben daarover ook de vorige keer al uitgebreid met elkaar gesproken. Het is te groot zoals wij nu zijn. Wij hebben daarover gezegd dat je er een deel van zou kunnen verhuren. Met de

bedragen zoals die er liggen, hebben wij als VVD elke keer mogen constateren dat het college heeft aangegeven dat er rekening wordt gehouden met leegstand en dat het college zich rekenschap heeft gegeven van het feit dat wellicht niet de hoofdprijs gevraagd kan worden op die locatie.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag terug naar het college van Gedeputeerde Staten. Ik ga verder op dat formaat van dat gebouw, de kosten en de toekomstvisie daarbij. Prinsjesdag is nog niet zo lang geleden geweest en er komen al geluiden dat deze Prinsjesdag het begin was van het einde van de provincie, of mogelijk, met onze kerntaken en andere discussies: die kleinere provincie. Allereerst, ziet het college van Gedeputeerde Staten het einde van de provincie of een kleinere provincie aankomen? Is dan die investering voor 40 jaar wel zo'n juiste? Straks zitten wij dan met een gebouw, waarvan wij wellicht vijftien etages moeten verhuren. Allemaal onduidelijkheden.

Natuurlijk, Fortis is de op één na beste keuze, vooral als je ziet wat er aan de wensen die het personeel heeft, wordt gedaan. Op de locatie blijven. Alle mogelijkheden. Voor ons zijn echter de financiën over die lange tijd en de onzekerheid of wij dat grote kantoor 40 jaar nodig hebben, redenen om dit voorstel niet te steunen.

Mevrouw PENNARTS(GL): Mijnheer de Voorzitter! Toen wij vorige week in de commissie de provinciale verhuizing bespraken, kwam vanuit een van de coalitiefracties het verwijt: het lijkt erop dat sommige fracties niet overtuigd willen worden. Ik dacht: zijn wij zo'n fractie, die domweg weigert zich te laten overtuigen en die, hoewel aan de eerder gestelde voorwaarden is voldaan, toch maar tegen blijft stemmen? Als wij de voorstellen van de gedeputeerde mogen geloven, zitten wij met een jaarlast van € 5.400.000 bijna op een koopje in het oude Fortis-pand. Dan is er nog wat van de verkoopprijs afgehaald, de bouwsector sukkel, waardoor de prijzen dalen en ook de externe advieskosten konden naar beneden. Verder gaan wij het wat soberder doen, de kunstwerken gaan mee in de verhuisdozen en als wij allemaal wat meer gaan flexwerken, valt ook daar een besparing in te boeken. Wat is daar nu eigenlijk op tegen? De fractie van GroenLinks blijft van mening dat

er een paar heel zwaarwegende redenen zijn om tegen deze provinciale verhuisplannen te stemmen. De overheid heeft vorige week snoeiharde bezuinigingen aangekondigd. Dat gaan wij keihard voelen in de zorg, het onderwijs, de jeugdzorg, de cultuursector, het bedrijfsleven en uiteraard en vooral in de decentrale overheden, zoals gemeenten en provincies. Na 2011 wordt uit het Provinciefonds 40% weggesneden. Dat is € 0,5 miljard en € 30.000.000 ervan komt voor rekening van de provincie Utrecht. Structureel. Dat ondermijnt alles wat wij als provincie kunnen betekenen voor de regio: minder geld voor mobiliteit, het landelijk gebied, ruimtelijke ontwikkeling, wonen, water, economie. Het ziet er naar uit dat de provincies taken en daarmee ook ambtenaren kwijtraken. Ondertussen wordt hier, in dit huis, besloten om meer dan € 100.000.000 neer te leggen voor een tweedehands kantoorpand. Hoe leg je dat de burger uit? Mensen denken: die lui doen maar. En ze hebben nog gelijk ook. Het beeld van in zichzelf gekeerde provincies die zwemmen in het geld, is hiermee maar weer eens bevestigd. Ik vind het schaamteloos om in deze tijd zoveel geld uit te geven aan je eigen huisvesting. Ook de risico's van deze verhuizing zijn naar de mening van GroenLinks veel te laag ingeschat. Er wordt optimistisch berekend dat het pand na 2019 als Fortis er uit is, na een jaar weer volledig verhuurd is. Ten eerste hebben wij heel slechte ervaringen met het vinden van huurders voor onze leegstaande panden. Ten tweede is er nog geen enkele potentiële kandidaat genoemd, die serieus interesse zou kunnen hebben om van ons kantoorruimte te huren. Wij horen het BRU, de waterschappen, de veiligheidsregio. Dat zijn confederende bestuurslagen, die juist autonoom zichtbaar willen zijn en helemaal geen belang hebben bij een gezamenlijke uitstraling. Het is naar de mening van GroenLinks erg optimistisch te veronderstellen dat de gegadigden op de stoep zullen staan voor inwoning bij de provincie Utrecht. Die huurinkomsten moeten meer dan 30% van de totale huisvestingskosten afdekken. Als die ingeboekte huurinkomsten van jaarlijks € 3.000.000 twee of drie jaar uitblijven, dan kijken wij ineens tegen veel hogere jaarlijkse kosten aan. Het is een openeind in de dekking van de jaarlasten, die onaanvaardbaar is. Dan de lange termijn verplichting van 40 jaar die wij aangaan met het Fortis-pand. Dat staat nogal

in contrast met ons eigen langetermijnperspectief als provincie. De vraag hoe de provincies er over 25 jaar voorstaan, is nu niet te beantwoorden. Bestaan ze dan nog in hun huidige vorm en omvang? De kans op krimp is niet ondenkbeeldig. Neemt de provincie Utrecht er dan een nieuwe taak bij als pandjesbaas van bedrijfsruimte? Tot grote verbazing van onze fractie is er geen second opinion gevraagd voor deze mega-aankoop. Uiteraard heeft de gedeputeerde zich laten adviseren door een makelaar en een vastgoedadviseur, maar bij zo'n grote aankoop, zo'n omstrede aankoop, ga je ook te rade bij externe experts. Dan dubbelcheck je of de binnengehaalde resultaten goed genoeg zijn en dan is er een onafhankelijke risicoanalyse van de verplichtingen. Daarvan is hier nu geen sprake. Bovendien is de Staten de mogelijkheid ontnomen te controleren of de kosten van het verwerven van het Fortis-pand acceptabel zijn, want door de opgelegde geheimhouding van de verbouwingskosten en tot voor kort ook van de aankoopssom – iets wat onverdedigbaar is – worden wij buitenspel gezet.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Gezien het feit dat mevrouw Pennarts zo voor openheid is, mag ik toch citeren uit de besloten stukken? Althans, via de voorzitter kan zij mij daarvoor toestemming geven.

Mevrouw PENNARTS(GL): Mijnheer de Voorzitter! Ja, dat mag. Ik weet waar de heer Van Lunteren op doelt.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! In een commissievergadering kwam, te elfder ure, het voorstel van het college voorbij dat wij deze optie van Fortis hadden kunnen krijgen. Toen was ons van tevoren duidelijk dat het ding te groot was, dat er veel meer ruimte over was. Toen had je redelijkerwijs kunnen inschatten dat dat een behoorlijk bedrag met zich mee zou kunnen brengen. Toch was het mevrouw Pennarts, met name mevrouw Pennarts – zij was erg enthousiast op dat moment – die zei: nu, als die optie voorbij komt, moeten wij zeker wachten, want dan staan alle andere opties voor mij ter discussie. Nu ligt dat verhaal voor. Wat mevrouw Doornenbal ook heeft willen aangeven, is dat mevrouw Pennarts toen een heel duidelijk signaal heeft afgegeven.

Daarna heeft zij geen enkele keer de mogelijkheid genomen om met ons of met het college van gedachten te wisselen, met een open mind, over het omhoog gaan van de jaarlasten. Zij heeft alleen maar over de investering gesproken.

Mevrouw PENNARTS(GL): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Lunteren zegt dat ik de mogelijkheid niet heb genomen. Ik heb de mogelijkheid echter niet gekregen. Het was aan het eind van de vergadering. Ik ben het met de heer Van Lunteren eens: ik heb daar enthousiast gereageerd op de aankondiging dat Fortis weer in beeld was. Ik kan mij voorstellen dat de heer Van Lunteren zegt dat ik een andere indruk heb gewekt. Ik wil hierbij echter vermelden dat wij nooit inhoudelijk over het Fortis-pand geïnformeerd zijn. Dat het pand zoveel te groot zou zijn, was mij niet bekend. Ik redeneerde nog vanuit een verhuysbudget van € 68.000.000, dat altijd genoemd is toen wij nog over NOVA spraken. Wij spreken nu, zoals de heer Van Lunteren weet, over heel andere bedragen. Het is een optie, die heel laat is toegevoegd en waarover wij inhoudelijk niet meer hebben kunnen spreken, want de daaropvolgende keer dat wij met elkaar spraken, was 6 juli 2009 en toen ging de discussie ergens anders over.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind dat wel wat naïef. Wij hebben op dat moment diverse stukken, ook in de vertrouwelijkheid, gekregen, waarin diverse opties werden neergezet en die allemaal duurder waren dan de varianten die wij op dat moment voor ogen hadden.

Mevrouw PENNARTS(GL): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben het over Taats Papendorp gehad, over NOVA, over NOVA-plus, nog een keer over NOVA, zelfs de renovatie van de sterren is daarbij ingebracht. Fortis is heel laat binnengekomen. Wij hebben in de Staten pas over Fortis kunnen spreken op 6 juli 2009.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Daarmee ben ik het helemaal eens. Het punt dat ik probeer te maken is: in lijn der verwachting had mevrouw Pennarts daarmee in elk geval kunnen zien wat de kosten waren geweest. Het was aardig geweest dat wij daarna met elkaar

wat meer in openheid de discussie hadden kunnen voeren. Daarna heeft mevrouw Pennarts de hakken in het zand gezet - ik zeg het maar zoals ik het voel - en is zij daarna niet meer 'open minded' de discussie aangegaan met ons.

Mevrouw PENNARTS(GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb de vorige keer heel uitvoerig de discussie gevoerd met de heer Van Lunteren. Ik wil echter het volgende nog wel zeggen. De heer Van Lunteren benadert de discussie zuiver boekhoudkundig. Ik kan mij daar wat bij voorstellen, maar het gaat hier om meer dan om boekhouden. Het gaat ook om het klimaat waarin wij onze investeringen doen. Het gaat om de veertigjarige afschrijvingstermijn, waarmee de heer Van Lunteren wel genoegen neemt en wij niet. Het gaat om de risico's, die in deze aankoop zitten en dan hebben wij het over de verhuurruimte en over allerlei punten, waar geen of geen onafhankelijke analyse voor is gegeven. Die zaken wegen voor ons ook mee. Het gaat dus niet alleen om het bedrag onder de streep, die € 5.400.000, waarover de heer Van Lunteren zo enthousiast is.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat klopt, zeg ik tegen mevrouw Pennarts, maar het enige alternatief dat zij daartegenover zet, is dat wij gaan investeren in de sterren. Daarvan kennen wij het stuk en daarvan kennen wij de uitkomst van wat dat aan jaarlasten met zich meebrengt. Wij hebben ons ook rekenschap gegeven van het feit dat dit, onder het huidige gesternte, niet een besluit is dat je te gemakkelijk moet nemen. Om die reden heeft de fractie van de VVD dan ook gevraagd aan het college een opdracht mee te geven om tot bezuinigingen over te gaan.

Mevrouw PENNARTS(GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben het niet met de heer Van Lunteren eens als hij zegt dat wij een uitgebreide weergave hebben gekregen van de renovatie van de sterren. Er circuleren namelijk bedragen in een bandbreedte van € 6.000.000 tot € 20.000.000.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Pennarts heeft een bedrag van € 6.000.000 ingebracht. Het college heeft altijd op een bedrag van € 20.000.000 of iets

daarboven gezeten bij de minimale variant.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag reageren op de woorden van de heer Van Lunteren. Hij zegt tegen mevrouw Pennarts dat zij de hakken in het zand heeft gezet. Ik voel mij echter ook aangesproken. Op 6 juli 2009 hebben wij een opening geboden. De heer Van Lunteren heeft de hakken in het zand gezet. Wij hebben een motie ingediend, waarin wij gevraagd hebben om een onderzoek naar de renovatie van de sterren, juist omdat er verschillende bedragen rond zongen. De heer Van Lunteren zette de hakken in het zand door zijn eigen motie te steunen zonder daarbij enige opening te creëren naar de oppositie, die de motie steunde.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dat de heer Pollmann dat zegt. Hij was zelf niet aanwezig bij die vergadering; zijn voorganger, de heer Bos, was erbij. Wij hebben toen wel degelijk met elkaar gesproken ...

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Op 6 juli 2009 was ik wel aanwezig.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! U was wel aanwezig? Wij hebben met elkaar overlegd over diverse varianten en daar is wel degelijk die renovatievariant uitgebreid uitgediept. Met name op verzoek van de heer Bos is heel specifiek op onderdelen aangegeven hoe die renovatie in elkaar zat. Die mogelijkheid lag dus op tafel en die hebben wij meegewogen en wij zijn tot de conclusie gekomen dat dat dus lagere jaarlasten met zich meebrengt.

De VOORZITTER: Om te voorkomen dat wij in een soort welles-nietes debat geraken, stel ik voor dit blokje af te ronden en mevrouw Pennarts te vragen door te gaan met haar betoog.

Mevrouw PENNARTS(GL): Mijnheer de Voorzitter! Dan de ontwikkelingen rondom Rijnsweerd, de plek die wij achterlaten. Om de verkoopopbrengst zo hoog mogelijk te krijgen, moet de gemeente Utrecht het bestemmingsplan flink verruimen. De verwachtingen zijn hooggespannen, maar de hoop leeft dat Utrecht ons wel wil matsen. Waarom zou de gemeente afspraken maken met een eigenaar

die het pand te koop zet zodra de beperkingen zijn verruimd? Je kunt toch beter afspraken maken met de toekomstige eigenaar? Wij begrepen de vrees van de stichting Bloeyendael wel, dat winstmaximalisatie zal leiden tot woontorens en bouwen langs de perceelgrenzen. Het zal u duidelijk zijn: de fractie van GroenLinks vindt dat het anders moet. En hoe dan wel? Wij zitten nu nog in een fase, waarin je je kunt afvragen of je op de goede weg zit, of dit soort uitgaven in deze tijd passen en of wij de risico's wel goed hebben ingeschat. In het verleden was er de zekerheid dat er wel weer geld binnen zou komen. Nu is er de zekerheid dat er steeds minder geld binnenkomt. Laten wij onze reserves aan betere zaken besteden dan aan een ander provinciehuis. Dit is aan de burger niet uit te leggen. Het is een verkeerd signaal naar Den Haag en het ondermijnt onze financiële positie, terwijl wij zware tijden tegemoet gaan. Als wij toch financiële keuzes moeten maken, laten wij dan investeren in de samenleving. De mogelijkheid om de sterren te renoveren is nog niet diepgaand onderzocht. De recente opknopbeurt in een deel van het gebouw laat zien dat het kan: dat je de sterke kanten van het pand kunt benutten en dat je de minpunten kunt verbeteren en de medewerkers zijn er tevreden over. Wij grijpen terug naar het voorstel in het amendement van 6 juli 2009, dat vraagt om handhaving van de provinciale huisvesting op de huidige locatie en in de huidige gebouwen. Spreek af dat wij de komende vijftien jaar blijven op deze plek en bereken eens tegen welke kosten dat mogelijk is.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie):
Mijnheer de Voorzitter! Reeds lang praten wij met elkaar over de huisvesting van de provinciale organisatie. Reeds jaren. Veel is er heen en weer gepraat over NOVA, NOVA-plus, 'NOVA-weet ik veel' en time outs. Allerlei varianten en oplossingen zijn langsgelopen, inclusief de uitgebreide en minder uitgebreide renovatie van de bestaande panden. Toen de ChristenUnie nog geen deel uitmaakte van de coalitie en sinds zij dat wel doet, is onze lijn geweest: terughoudend met de middelen en een behoorlijke huisvesting van de ambtenaren. De laatste maal dat wij spraken over huisvesting – ik duid op 6 juli 2009 – hebben de Staten in meerderheid besloten tot de optie Fortis onder de bekende condities. Het college is met huiswerk

op pad gestuurd, het college heeft wat ons betreft zijn huiswerk adequaat gedaan. Vandaag ligt het antwoord van het college op onze democratische vraag op tafel: men heeft mogelijkheden gevonden om binnen de genoemde jaarlasten te blijven. Ook de fractie van de ChristenUnie heeft de onderliggende cijfers en de risico's bestudeerd. Ja, er zijn risico's. Als je niets doet, neem je geen risico's. Zo lijkt het. Dat is niet waar. Er zijn risico's aan dit plan, maar al met al zijn wij van mening dat die risico's behoorlijk zijn ingeschat en dat de opbrengstenkant conservatief is ingeschat. Derhalve kunnen wij het voorstel van het college, alles bij elkaar genomen, ondersteunen. Wij wensen het college en de ambtenaren wijsheid en inzicht toe bij de reeks van praktische maatregelen die de komende tijd zullen gaan volgen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Gisterochtend vroeg mijn zoon van twaalf: "Mama, waarom werk je zo hard dit weekend met dit mooie weer?" Ik legde hem uit dat de provincie vandaag een besluit gaat nemen over nieuwe huisvestingsplannen en dat dit een minimale investering van € 80.000.000 gaat kosten, om het maar even simpel te houden. Zijn reactie was: "Daar hoeft je toch geen dagen over na te denken? Dat is toch belachelijk om in deze economische crisistijd zoveel geld hierin te steken? Het is toch heel duidelijk dat je dit gewoon niet moet doen."

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Hoe oud is uw zoontje, vraag ik mevrouw Versteeg. Overigens jammer dat u dat op zondag deed ...(Hilariteit.)

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Twaalf. Toch voelde ik mij toch genoodzaakt, gezien deze reactie, om een en ander te nuanceren en in verband te plaatsen. Dus legde ik hem de beginselen van afschrijvingen uit, die je doorgaans pleegt bij het kopen van grote gebouwen en dat je op tijd moet nadenken over wat je gaat doen met zo'n gebouw als na 30 of 40 jaar zo'n gebouw niet goed bruikbaar meer is, enzovoort. Ik vertelde hem dat je als overheid werkgever bent van ambtenaren en dat je gewoon moet zorgen dat die op een goede, prettige plek hun werk kunnen doen. Ik vertelde dat zij soms wel met z'n drieën op een kleine kamer zitten, die vochtig is

en waar de lucht niet goed ververst kan worden, dat de een de luxaflex naar beneden wil, omdat die niet goed tegen de zon kan, dat de ander de luxaflex omhoog wil, omdat die licht wil, en dat de een het raam open wil, omdat die het snel warm heeft, enzovoort. Toen zei hij weer: "Het lijkt mijn klaslokaal wel." Waarop ik hem bijna opgelucht antwoordde dat over de schoolhuisvestingen gelukkig de gemeenten gaan. Om het gesprek af te ronden, terugkomende op zijn vraag, vertelde ik hem dat het best lastig is om in zo'n zes minuten spreektijd aan degenen die luisteren in zo'n vergadering uit te leggen waarom D66 zo tegen de plannen, die er nu liggen, is en dat je in zo weinig minuten een duidelijk verhaal moet houden over iets waarover al jaren gesproken wordt en waarover stapels papier met informatie liggen. Daarmee was voor hem de vraag gelukkig naar tevredenheid beantwoord.

Hierbij dan de argumenten – het zijn er twee - in zo'n zes minuten waarom wij tegen dit voorstel zijn.

Het eerste argument is ons gevoel dat Provinciale Staten de besluitvorming worden ingerommeld. Nu ligt een Statenvoorstel voor, waarbij alleen de resultaten van de onderhandelingen en de wijze waarop de taakstellende condities zullen worden gerealiseerd, worden uiteengezet. Met een nadruk op uiteengezet. U weet nog wel, de taakstellende condities die de coalitie via een amendement, dat bizarre amendement, op een voorstel van Provinciale Staten in een jasje van Gedeputeerde Staten – over dualisme gesproken – heeft ingediend. En nu ligt dus alleen een besluit voor tot het beschikbaar stellen van de benodigde middelen. Klopt dat eigenlijk wel? Waarom moeten Provinciale Staten nu niet aangeven of de uitwerking van de condities, die waren gesteld, hun instemming kan hebben of op z'n minst een advies hierover geven? De fractie van D66 vindt dit curieus, kijkend naar wat de Provinciewet hierover zegt. Hierbij zetten wij onze vraagstekens wat betreft de juridische haalbaarheid van de hele besluitvormingsprocedure. Dan heb ik een vraag aan Gedeputeerde Staten: op grond van welke bevoegdheid meent het college eigenlijk de besluitvorming van de toekomstige huisvesting zo naar zichzelf toe te trekken en Provinciale Staten nú alleen nog maar over het geld te laten beslissen? Waarom de haast

dat er op korte termijn een besluit moet worden genomen? In het belang van de ambtenaren?

Ja. Maar, waarom zoveel haast in de procedure, waarbij Provinciale Staten keer op keer in een heel korte tijd informatie moeten bekijken en waar antwoorden op vragen net voor of ter vergadering pas verschijnen? Hierdoor kunnen Provinciale Staten zich onvoldoende goed voorbereiden, laat staan dat zij kans hebben advies van derden in te schakelen. Als je daarbij ook nog kijkt naar het feit dat bepaalde informatie vertrouwelijk is en je bepaalde gegevens gewoon niet aan derden mag laten zien, dan is dat gewoon slecht voor de voorbereiding en voor het debat dat je moet voeren.

Als ik het dan heb over gefragmenteerde informatievoorziening, zoals het op ons overkomt, waarom heeft de fractie van D66 dan, ondanks de toezegging van de gedeputeerde van vorige week, niet de afschrijvingstermijnen ontvangen van de andere huisvestingsopties, zodat er een reëel beeld ter vergelijking kon worden gemaakt? Wel hebben wij de afschrijvingstermijnen van vloerbedekkingen ontvangen, waar ik helemaal niet om gevraagd had. Waarom ontbreekt er een risicoanalyse, zoals ook de fractie van de PvdA al heeft gevraagd? Zijn de adviezen van onze accountant Ernst & Young afgelopen voorjaar ten aanzien van integraal risicomanagement, dat onvoldoende scoort in onze provincie, nu alweer vergeten? Zijn Gedeputeerde Staten bereid een risicoanalyse uit te voeren, zeker - het is al eerder gezegd, maar ik wil het hier toch nog even benadrukken - ten aanzien van die structureel zware bezuinigingen die sinds Prinsjesdag boven ons hoofd zweven?

Wat ons ook opvalt is het volgende. Wij vinden de coalitiepartijen opvallend weinig kritisch als wij kijken naar deze argumenten en de argumenten die door vorige sprekers al genoemd zijn. Om niet in herhaling te vervallen, scharen wij ons achter de voorgaande sprekers daar waar het gaat over vragen en opmerkingen over vertrouwelijkheid van gegevens, een second opinion, de verhuurrisico's, de kredietcrisis en de vraag over de berichtgeving in de media dat de koop al rond is.

Dan de tweede reden waarom wij tegen dit voorstel zijn. Dat is een politieke visie van de fractie van D66 en die heeft te maken met de vraag hoe lang de provincie Utrecht nog bestaat. Wij zijn van

mening dat er op termijn in de vier Randstadprovincies zou moeten worden opgeschaald naar één Randstadprovincie. Zo kunnen er beleidsvraagstukken adequater worden opgepakt ten aanzien van mobiliteit, woningbouwopgave, natuurbeheer, economische concurrentie met andere Europese regio's in het belang van de werkgelegenheid en bestrijding van rampen, bijvoorbeeld als gevolg van de klimaatverandering.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie):
Mijnheer de Voorzitter! Ik vraag mij af wanneer deze besluiten, met name in Den Haag, dan vallen en er een Randstadprovincie komt. Weet mevrouw Versteeg dat precies?

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Nee, ik weet alleen wel dat de minister van Binnenlandse Zaken in de media al hardop heeft gezegd dat zij het bestaansrisico van de provincies niet zeker acht. Het hele Huis van Thorbecke wankelt en het gonst in Den Haag van dit soort berichten. D66 verwacht op termijn hierover een discussie. Ik meld hier alleen onze visie en die is dat wij op termijn hopen dat dit gaat gebeuren.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie)
Mijnheer de Voorzitter! Dat is helder. Ik heb, laat ik het zo zeggen, een virtuele, een soort knipselmap geërfd van mijn betovergrootvader. Ik meen mij daaruit te herinneren dat al sinds 1848 de provincies ter discussie staan. Dat betekent dus, wanneer wij met dit soort overwegingen serieus rekening houden als wij moeten investeren, dat wij nooit ergens komen. Hiermee citeer ik de heer Van Lunteren.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Kranenburg zal ook het spreekwoord kennen van de wal die het schip keert. Als ik kijk naar alle bestuurlijke drukte, naar alle beleidsvraagstukken die in dit land steeds maar complexer worden, dan verwacht D66 dat deze discussie door de wal die het schip gaat keren echt van de grond gaat komen. Daarnaast hebben wij uiteraard het recht onze visie te hebben en de hoop dat dit op termijn gaat gebeuren. Dat is, en dan loop ik even voor op mijn verhaal, dat wij een investering van 40 jaar niet rechtvaardigen. Het zou niet consistent zijn met deze visie van ons

De heer KLEIN KRANENBURG (ChristenUnie):
Mijnheer de Voorzitter! Ik zou mevrouw Versteeg haar politieke visie niet willen, niet durven ontnemen. Dat zou zeer ondemocratisch zijn, bijna net zo ondemocratisch als een besluit wederom ter discussie stellen, dat op 6 juli 2009 in meerderheid in de Staten is aanvaard.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Daarop ga ik verder niet in.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wellicht kan ik de fractie van D66 toch over de streep trekken met de gedachte dat wij wellicht die paar verdiepingen die wij over houden, zouden kunnen verhuren aan onszelf op het moment dat wij wat meer ambtenaren krijgen die vanuit al die provincies dan naar hier komen. Wij zitten centraal in het land, het gebouw staat er al. Wij hoeven alleen maar een ander logo en een andere provincienaam.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat is leuk speculeren, maar ook dat lijkt mij een aannname die de hele onderbouwing van dit plan alleen maar nog onzekerder maakt. Het is echter een leuke suggestie, die te zijner tijd kan worden meegenomen als het plan doorgaat.

MEVROUW PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil nog iets toevoegen aan de opmerkingen van de heer Van Kranenburg dat wij een besluit hebben genomen op 6 juli 2009. Dat hebben wij echter niet gedaan. Er zijn, in meerderheid, voorwaarden gesteld en daarover moet vandaag gesproken worden. Besluiten, zeg ik tegen de heer Van Kranenburg, zijn er nog niet genomen.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie):
Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben een besluit genomen over de voorwaarden. Die voorwaarden zijn, althans naar mijn inschatting, door het college keurig netjes ingevuld.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Even over dat 'centrale'. Ja, voor de Randstadprovincies is dit niet zo centraal en niet echt logisch dat wij dat hier gaan doen. Een tweede punt. De waterschappen hierin trekken? Als de heer Bos zegt dat hij daar eigenlijk

liever van af is, dan denk ik dat dit intrekken heel duidelijk ook niet zal gebeuren.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil mijn betoog vervolgen met de zin dat wij kiezen voor de opknapvariant, die over tien of hooguit twintig jaar wordt afgeschreven. Wij hopen dat binnen die termijn een Randstadprovincie daadwerkelijk verwezenlijkt gaat worden.

Daarnaast is het zo, zelfs als de provincie nog lang als zelfstandige provincie doorgaat, dat het nog even afwachten is hoe groot het takenpakket van die provincies in de toekomst zal zijn, gezien de discussie die zowel op landelijk niveau als binnen onze provincie wordt gevoerd. Overigens is dat geen reden om nu niets te doen, maar voor D66 is het wel een extra reden tot voorzichtigheid met grote investeringen.

Om deze redenen gelooft de fractie van D66 niet in de plannen en stemt tegen. De fractie van D66 kan zich heel moeilijk voorstellen, los van de verschillende politieke visies – en die er kunnen zijn en die ik onder mijn tweede argument verwoordde - dat de coalitie zich wel de besluitvorming laat inrommelen. Ik zeg het met mijn gevoel van hoe het overkomt. Het is niet alleen aan D66 en de andere oppositiepartijen om het algemeen belang in het oog te houden; het belang om het belastinggeld van de burger zinnig en verantwoord te besteden, ervoor te zorgen dat er gedegen openbaar bestuur wordt uitgevoerd en waarbij Provinciale Staten hun controlerende rol goed kunnen uitoefenen, een rol die je moet opeisen, ervoor te zorgen dat er niet een nog negatiever beeld ontstaat van de provincie, ervoor te zorgen dat beleid juridisch klopt en er geen onaanvaardbare risico's worden genomen. Als ook de coalitiepartijen, een meerderheid in de Staten, onzes inziens deze rol in dit dossier onvoldoende oppakken, is dat de dood in de pot voor de democratie. De fractie van D66 laat zich in elk geval niet in deze besluitvorming rommelen.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Versteeg zit in een fractie met twee leden, met daarbij nog een steunfractie. Wij hebben een fractie met elf leden. Zij zei dat de coalitiepartijen onvoldoende kritisch zouden zijn. Wat denkt mevrouw Versteeg als zij het stelletje zo ziet? (Hilariteit)

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb dat gemeld.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan wel zeggen dat er maar één punt is geweest in deze statenperiode dat zo veel discussie heeft opgeleverd. Wij waren ontzettend getriggerd om de onderste steen boven te krijgen als het ging om de onderbouwing en om vragen als: waarom zouden wij niet nieuw bouwen en waarom zouden wij willen verhuizen? Ik wil bij dezen van mij werpen dat wij de oppositie er maar mee in zouden willen rommelen. Voor D66 vind ik dat geen goede uitspraak. Ik had dat van mevrouw Versteeg niet verwacht en ik vind het te betreuren.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag een wedervraag stellen. Mevrouw Doornenbal betwist mijn woorden. Zij zegt dat er veel is gediscussieerd. Daar twijfel ik geen seconde over. Discussiëren is echter iets anders dan hier Gedeputeerde Staten heel goed ondervragen over bepaalde zaken. Second opinion: waarom eisen wij die niet op? Waarom eist de fractie van het CDA niet op - zij heeft ook van die specialisten in de fractie – dat die second opinion er komt en dat er een risicoanalyse wordt gemaakt? Dat verbaast mij. Ik hoor de coalitie daarover bijna niet. De huur is vrij optimistisch ingeschat; als het gaat om het vertrek van Fortis, zal het gebouw een jaar leegstaan.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Sterker nog. Het is niet optimistisch ingeschat. Er is juist heel conservatief gerekend. Volgens mij zijn dat zinnen die de fractie van D66 niet heeft gelezen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Doornenbal gaat weer om mijn punten heen. Ik wil het politiek houden. Het gaat mij om de second opinion en om de risicoanalyse. Waarom hoor ik geen van de coalitiepartijen dat hier heel hard opeisen? Dat had de coalitiepartijen gesierd. Dat is de reden waarom bij de fractie van D66 het gevoel is gekomen dat de coalitiepartijen zich er laten inrommelen. Het is een woord dat waarschijnlijk niet in het woordenboek van Van Dale staat, maar het omschrijft het gevoel dat wij hebben.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ter illustratie: op het moment dat er in het nieuws iets was of op het moment dat er iets langskwam, waarvan wij dachten dat wij daarbij moesten zijn, hebben wij steeds aan de bel getrokken en gevraagd hoe dat precies zat. Datzelfde heb ik ook vandaag gedaan, toen ik zei dat er vorige week in de actualiteit was dat de fusie ABN Amro en Fortis vooralsnog niet doorgaat. Met dit soort actualiteiten gaan wij rechtstreeks en direct vragen stellen; wij wachten niet af tot wij een keer zo'n vraag kunnen stellen. Wij hebben dat steeds gedaan.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat is nog geen risicoanalyse. Een risicoanalyse laat je door deskundigen uitvoeren en zij berekenen helemaal door welke risico's je allemaal loopt.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik constateer dat de oren van mevrouw Versteeg op dit moment even dichtzitten. Het voorbeeld dat ik heb genoemd was ter illustratie.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Er ligt op dit moment een heel andere vraag voor. De vorige vergadering zijn wij wel degelijk heel kritisch geweest over de vraag hoe wij vinden dat er met de huisvesting omgegaan moet worden. Gezegd is dat het een voorstel is op GS-papier, maar dat is gewoon het format dat je gebruikt als je een initiatiefvoorstel inlevert. Dat initiatiefvoorstel hebben wij toen ingeleverd. Wij hebben wel degelijk diverse keren in commissievergaderingen, al waren die vergaderingen dan misschien besloten, het college ondervraagt. Onze financieel specialist, mevrouw Smit, heeft elke keer wanneer er een voorstel voorbijkwam alles doorgekend en er met de ambtenaren over gesproken. Ook ik werp het verwijt daarom ver van mij, dat wij als coalitiepartijen niet zorgvuldig met dit dossier aan de slag zijn gegaan. Wij althans niet. Wij hebben die vragen gesteld en mevrouw Versteeg was erbij toen wij die vragen stelden.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Aan de heer Van Lunteren vraag ik: waarom hebt u uw rol als Provinciale Staten niet opgeëist conform de Provinciewet? Dat is nog een vraag die bij Gedeputeerde Staten ligt. Waarom eist u

niet de rol op dat u in een commissie in deze Staten ook formeel adviseert en dat u in dit gremium daarover uiteindelijk het besluit neemt? Dat is het eerste punt.

Punt twee: de risicoanalyse. Op integraal risicomanagement scoren wij hier onvoldoende. Ik weet niet wat de heer Van Lunteren heeft besproken met de ambtenaren, maar ik wil dat gewoon als informatie toegestuurd krijgen om dat als statenlid te kunnen beoordelen. Wij hoeven toch niet allemaal apart naar de ambtenaren te gaan en vragen of het allemaal goed doorgerekend is?

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Op het moment dat mevrouw Versteeg wantrouwen heeft over het stuk dat zij voor zich heeft, dan moet zij daarop zelf actie ondernemen. Zij is niet overtuigd van de stukken. Dan kan zij actie ondernemen. Dat heeft onze fractie gedaan. Wij hadden vraagtekens bij een aantal onderdelen. Daarmee zijn wij zelf op verkenning gegaan, wij zijn zelf aan de slag gegaan. Dat is de manier waarop onze fractie heeft gewerkt. Dat als antwoord op de laatste vraag.

De eerste vraag van mevrouw Versteeg ging over het initiatief dat wij naar ons toe moeten halen. Juist om die reden hebben wij een initiatiefvoorstel neergelegd. Wij hebben om die reden het verhaal naar ons toegetrokken. Wij vonden namelijk dat het verhaal, waarmee het college op dat moment kwam, niet voldeed aan de uitgangspunten op basis waarvan wij het college zouden kunnen adviseren om huisvesting aan te kopen of een andere variant aan te gaan.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Lunteren heeft mijn vraag niet goed begrepen. Waar het mij om gaat is het volgende. Ik heb de drie voorstellen bekeken die in juni voorlagen. Het eerste was een statenvoorstel. Wij mochten zelfs in het ontwerpbesluit niet instemmen met de optie die genoemd was, alsmede met het budget. Dat is van tafel gegaan een paar dagen voor de statenvergadering van 6 juli 2009. Toen kwam er een heel ander voorstel, namelijk een verzoek om advies. Wellicht klopt dat juridisch volgens de Provinciewet. Dat wil ik niet betwisten. Ik werd echter wel getriggerd toen ik het ging bestuderen en alles ging uitvlooien. Nu ligt er weer één: een statenvoorstel. Wat staat erin: "In dit

voorstel worden de resultaten van de onderhandelingen uiteengezet". Dat is alles wat er staat. Niet om positief advies te geven over de opdracht die de staten hebben gegeven. Er wordt hier niets gevraagd. Wij gaan vandaag alleen besluiten over het geld. Ongetwijfeld, als ik de heer Van Lunteren zo hoor, adviseert hij positief. Waar het mij echter om gaat, is dat de hele besluitvormingsprocedure juridisch niet goed voelt. Er klopt iets niet als ik de Provinciewet uitleg.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Tegen mevrouw Versteeg wil ik het volgende zeggen. Het eerste punt gaat over het statenvoorstel dat gewijzigd is ten opzichte van dat van juni. Dat is iets wat wij met elkaar in een vergadering hebben besproken. Het was nog een punt dat ingebracht werd en, mede vanuit een aantal mensen dat in het presidium zit, moest ervoor gezorgd worden dat het verhaal zorgvuldig en goed in elkaar steekt. Om die reden kwam toen het verhaal aan de orde, van: wij nemen daarover als Staten geen besluit, maar wij geven een advies aan het college. Wij vonden toen als coalitiepartijen het verhaal dat daaruit kwam te mager en wij wilden dat wij verder gingen. Om die reden hebben wij het initiatief weer naar ons toegetrokken en voorwaarden gesteld op basis waarvan wij positief over een variant kunnen adviseren. Ik zie het punt niet dat mevrouw Versteeg probeert te maken.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Lunteren begrijpt mijn vraag niet. Het is juridisch heel complex. Ik krijg niet het antwoord op de vraag die ik stel.

De VOORZITTER: Laten wij dit afronden en kijken of er straks vanuit Gedeputeerde Staten antwoord komt.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil even inhaken op wat mevrouw Versteeg zegt over het ontbreken van de risicoanalyse. Dat is ook voor de fractie van GroenLinks een zwaarwegend punt. Ik hoorde mevrouw Doornenbal zeggen dat de jaarlasten conservatief zijn ingeschat. Dan zou ik van haar wel eens willen weten wat haar inschatting is van de huurinkomsten van € 2.900.000, waarvan maar voor één jaar is

ingecalculeerd dat die uitblijven. Daar ben ik zeer benieuwd naar.

Ik wil ook nog even ingaan op de tweede opmerking van de heer Van Lunteren. Hij zei over het ontbreken van de risicoanalyse: "Wij hebben alle vertrouwen in het college van Gedeputeerde Staten". Ik wil opmerken dat mij dat verbaast, gezien de vele 'track records' in dit totale dossier.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat wij wel vertrouwen kunnen hebben in hoe men rekent, maar als wij nu eens naar deze tijd kijken? Een jaar geleden zijn er zaken gebeurd die wij geen van allen hadden voorspeld. Wij zitten op dit moment in een enorm dynamisch proces. Op dit moment zijn wij keuzes aan het maken, die over een maand totaal anders kunnen zijn. Het kan zijn dat gebouwen gewoon gehalveerd zijn in waarde. Waarom op dit moment niet even een pas op de plaats maken en de vragen die ook door andere fracties zijn gesteld, in kaart brengen om te kijken hoe je, ook vanuit wat je bent op dit moment, zo conservatief mogelijk kijkt welke kant je op wilt. Ik heb het idee dat het nu gierend door de bocht moet, hoewel alle berekeningen op zichzelf misschien wel kloppen. Als wij echter kijken naar de randvoorwaarden die kunnen omvallen, dan kan het totaal anders zijn. 92 banken in Amerika zijn er inmiddels over de kop. Zij hadden een dekkingsgraad om die banken op te vangen van 115%. Dat is naar 0,27% gegaan. Als daar alle Staten zouden zeggen: wij gaan boven de bank zitten die omvalt, en ik weet niet of dat de wereldeconomie redt,

De VOORZITTER: Gaat u een vraag stellen, mijnheer Snyders?

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Mijn vraag aan mevrouw Versteeg is, in hoeverre zij het op dit moment überhaupt mogelijk vindt de risico's echt in te schatten gezien het dynamische proces waarin wij zitten.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou graag de heer Snyders willen antwoorden dat ik politica ben. Ik ben niet degene die de kennis en de kunde heeft om een complete risicoanalyse te maken. Dat moeten de deskundigen doen. Dat zou de opdracht aan Gedeputeerde

Staten moeten zijn. Ik kan de heer Snyders het antwoord niet geven. Dat had ik nu zo graag van Gedeputeerde Staten gehoord.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! De vorige Prinsjesdag is er een blauwe hemel geschilderd door alle deskundigen. Ook alle wetenschappers hebben aangegeven dat zij het eigenlijk niet weten. Dat moeten wij dan als politici als feit aanvaarden en daaraan de keuzes verbinden.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Als de Miljoenennota aangeeft dat er een korting van 40% op het Provinciefonds wordt verwacht, structureel, dan kan een echte risicoanalist een risicoanalyse maken op basis van de gegevens die wij nu hebben. Dat moet de heer Snyders echter niet aan mij vragen. Dat is ook mijn taak niet als politica. Ik ben er voor de visie. Gedeputeerde Staten zijn er voor de uitwerking van het beleid.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Naar aanleiding van wat mevrouw Pennarts zei over het vertrouwen in het college, zeg ik: "Natuurlijk, ik vertrouw het college en met het college de ambtenaren, dat zij er niet op uit zijn om ons allerlei dingen voor te spiegelen, waarmee wij hier uiteindelijk ergens ingerommeld zouden worden. Ik ga ervan uit dat de gegevens die ik krijg, kloppen." Vervolgens gaan wij met die gegevens in onze fractie, althans zo werkt onze fractie, aan de gang. Wij vragen het de gedeputeerde als wij twijfels hebben bij onderdelen en wellicht stappen wij rechtstreeks op een ambtenaar af en vragen het daar nog een keer. Daarover praten wij in de fractie. Dat is ons werk. Wij controleren het bestuur. Wij gaan ervan uit dat het college ons van informatie voorziet. Het college heeft ons telkens wanneer wij daarom vroegen, die informatie ook verstrekt. Alleen op het moment dat je elke keer weer nieuwe vragen opwerpt en opnieuw een pas op de plaats wilt maken, kom je uiteindelijk nergens en zul je nooit een besluit nemen. Het enige wat wij dan zeker weten, is dat wij over tien jaar, als mevrouw Versteeg haar zin krijgt, hier weer staan en met elkaar weer de discussie voeren over de vraag wat wij met onze huisvesting aan moeten.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Allereerst wil ik graag mevrouw Versteeg gelukwensen met de wijze waarop haar zoon start hoe standpunten verwoord dienen te worden. Dat is beloftevol. Wenst u hem geluk met nu al zoveel inzicht.

Een mailtje van vorige week aan de fractie, en ik citeer daaruit: "Ik verzoek u niet akkoord te gaan met de plannen van de huisvesting voor het provincieapparaat. Als de brandveiligheid van ambtenaren en arbeidsomstandigheden zo belangrijk zijn, dan wijs ik graag op het bestaan van het verpleeghuis ergens in Woerden. Ik ben daar vrijwilliger en zodoende ben ik op de hoogte van onwaardige situaties. In dit verpleegtehuis verblijven nog steeds vier geriatrische bewoners op één kamer en is het gebouw meer dan 50 jaar oud en zijn er momenteel geen nieuwbouwplannen. De kwetsbare ambtenaren zouden hier eens moeten kijken hoe binnen de welvarende provincie men omgaat met zorgverlening." Dit soort teksten kunnen wij tegemoet zien. Wij ontkomen er bijna niet aan, welk besluit wij ook nemen en wat wij ook investeren in de huisvesting van het ambtelijke apparaat, het bestuurlijk centrum van de provincie, dat wij op verjaardagsfeesten op dit soort manieren besproken worden. Ik denk dat het goed is dat onder ogen te zien. Ik kom daarop straks nog terug. Het is gewoon zo: wil je in een gemeente echt een splijtzwam organiseren, dan moet je beginnen over een nieuw gemeentehuis en waar dat dan zou moeten komen. Met een provinciehuis is het al niet veel anders.

Als ik kijk naar de wijze waarop het stuk is geformuleerd, de opdracht die Provinciale Staten toen aan Gedeputeerde Staten hebben verstrekt, dan moeten wij gewoon in alle eerlijkheid en nuchterheid constateren dat die opdracht correct is uitgevoerd. De wijze waarop dat gebeurd is, verdient in mijn beleving waardering. Terecht, en ik waardeer dat zeer en zo heb ik het in de commissie ook met zoveel woorden gezegd, stelt de Ondernemingsraad naar aanleiding van die bevindingen een aantal vragen en nodigt Gedeputeerde Staten en de directeur uit daarop te reageren. Beide partijen hebben daarop gereageerd en als je dat bij het geheel van de afwegingen betreft, dan kun je zeggen dat dat overtuigend is. Wat ons betreft, zijn de vragen die de Ondernemingsraad heeft

gesteld afdoende beantwoord. Wij moeten dus nu voortgaan. Het zou politiek gezien een buitengewoon slecht signaal zijn als wij nu, nu een minister weer eens een keer geroepen heeft dat wij toch maar eens naar het Huis van Thorbecke moeten kijken, dat wij zeggen dat wij een pas op de plaats gaan maken omdat de provincie misschien wel opgeheven gaat worden. Dan denk ik: hoe is het Rijk tot stand gekomen? Ik citeer nu de directeur van het ambtelijke apparaat: "Hoe is het Rijk ooit tot stand gekomen? Juist vanuit de zeven provincies; die hebben samen één staat gevormd." Ook het volgende is een citaat van hem en het is goed dat in de notulen te vermelden: "Als het Rijk te veel praatjes heeft en de Tweede Kamer ook te hoog van de toren blaast, dan gaan wij als provincies gewoon weer bij elkaar zitten na 400 jaar en heffen het Rijk op." (Hilariteit.)

Ik vind dat een ijzersterk argument. Het ontbreekt sommige mensen aan dat historisch besef en zij denken maar dat het Rijk provincies opheft. Nee, dat kan helemaal niet. Misschien kunnen deze notulen naar de minister worden doorgestuurd. Dan loopt zij misschien boos weg, maar goed, dat is dan haar probleem.

Wat ik wil aangeven: laten wij ons alstublieft op basis van zo'n kleine politiek getinte eruptie op een bepaald moment en in een bepaalde context ergens in dit jaar, niet laten verleiden om maar in een hoekje te gaan zitten en af te wachten totdat de klappen neerkomen. Nee, wij moeten als een zelfbewuste provincie onze lijn uitstippelen. Wij zijn daar op een waardevolle manier mee bezig als wij kijken naar het strategisch beleid 2040, als wij kijken naar een kerntakendiscussie, als wij kijken naar een aantal andere factoren. Wij zijn op een heel goede, toekomstgerichte manier bezig met: je bezinnen op de vraag hoe je als middenbestuur voor de samenleving een toegevoegde waarde kunt zijn. Daarbij hoort een adequate huisvesting voor het bestuur en het apparaat.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Bisschop nam mij de woorden uit de mond toen hij het verhaal hield over een minister die een eruptie geeft over de rol van de provincie en dat wij als provincies bij elkaar zouden gaan zitten. Nu, dat wil ik meemaken. Het is al lastig genoeg de Randstadprovincies op één lijn te krijgen, laat staan twaalf provincies.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Misschien kan het IPO, het Interprovinciaal Overleg, wat betekenen.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ja, het IPO kan vast wat betekenen.

De heer Bisschop vervolgde zijn betoog over een krachtige provincie, waarin kerntaken aan de orde zijn. Je kunt echter je ogen toch niet sluiten voor al die ontwikkelingen die gaande zijn en voor de rol van de provincie die op z'n minst ter discussie staat, een discussie die wij hier zelf, onder andere in de kerntakencommissie, ook aan het voeren zijn. Daar kun je je ogen toch niet voor sluiten?

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Nee, maar dat zag de heer Pollmann mij ook niet doen. Wat ik wel wil onderstrepen, is een opmerking die collega Van Kranenburg heeft gemaakt, namelijk dat die discussie al heel lang wordt gevoerd. Als wij nu, ingegeven door de omstandigheden of binnen een bepaalde context, aan een opmerking van een politieke ambtsdrager of ambtsdraagster zoveel waarde geven dat wij dit in de afweging over de huisvesting betrekken, dan hechten wij daar te veel gewicht aan. Tegelijkertijd ben ik het van harte eens met de herbezinning op onze taken. Dat hele kerntakengebeuren moeten wij gewoon zo zorgvuldig mogelijk blijven doen.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb ook niet gehoord dat wij overdreven veel aandacht geven aan de uitspraak van de minister, maar het is een van de factoren die een rol speelt in de besluitvorming over hoe je het middenbestuur ziet functioneren in de toekomst tot 2040.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Waarom ik dit zo expliciet benoem, is omdat ik vind dat je daar helemaal geen woorden aan moet besteden. Die uitspraak is op dit moment, in de huidige context, in deze discussie en over dit thema, niet relevant. Dat is wat ik probeerde duidelijk te maken.

Ik moet eerlijk erkennen dat wij binnen de SGP nogal geworsteld hebben met het aspect duurzaamheid. Wij hebben daar de mond vol van, maar als er een gebouw staat dat ongeveer 30 jaar oud is en er moet een drastische vernieuwing worden doorgevoerd, dan staat dat op gespannen voet met

duurzaamheid. Als je een gebouw van minder dan 20 jaar oud afstoot, dan staat dat op gespannen voet met duurzaamheid, te meer als het gebied waarover het gaat, herontwikkeld moet worden. Dat is natuurlijk een prachtig begrip, waarmee je alle kanten op kunt. Het betekent echter wel dat er iets moet gebeuren, want het moet geld opleveren. Ik noem dit, omdat ik vind dat, als wij als provincie dat thema duurzaamheid echt recht willen doen, wij ook bij dit soort aspecten nadrukkelijker aandacht moeten besteden aan de wijze waarop wij duurzaamheid dan inhoud en vorm en handen en voeten geven. Tegelijkertijd is het zo dat renovatie van het bestaande complex, naar onze inschatting, inderdaad uiteindelijk niet een duurzaam complex oplevert. Dan zit je over tien, vijftien, misschien twintig jaar, weer met de vraag of er veranderingen moeten worden doorgevoerd. Ik wil in dit verband zeggen: goedkoop is duurkoop.

Mevrouw PENNARTS (GL): Ik zou de heer Bisschop met zijn pleidooi voor duurzaamheid, willen vragen hoe hij dat kan rijmen met hier een pand te verlaten. Hij zei dertig jaar, maar er zijn ook sommige stukken die twintig jaar oud zijn. Waarschijnlijk wordt het gesloopt en gaan wij naar een ander pand. Hoe rijmt zich dat met duurzaamheid?

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Niet. Dat is nu precies mijn dilemma. Ik vind dat een heel lastig punt. De alternatieven zijn echter niet: het pand verlaten en het laten staan of in het pand blijven en niks doen. Nee, het alternatief waar het om gaat, is dat je het bestaande pand drastisch moet aanpakken. Dat strijdt ook met de gedachte van duurzaam bouwen en duurzaamheid. Ik snap allemaal wel hoe het komt: brandveiligheid, asbest en dat soort dingen. Het betekent echter wel dat als het gaat over zorgvuldig beheer, het daarmee op gespannen voet staat. Ik probeer duidelijk te maken dat je dat hebt als je kiest voor renovatie, maar je hebt het ook als je kiest voor verhuizing, verkoop en opnieuw inrichten van het terrein.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Als ik de heer Bisschop goed volg, dan lijkt het alsof hij pleit voor blijven op de huidige locatie, hoewel ik weet dat hij dat in feite niet gedaan heeft. Ik wil in dat kader zeggen dat ik het betreurt dat de heer Bisschop er op 6 juli 2009 er niet bij

kon zijn. Ik weet dat de heer Bisschop dat zelf ook betreurt. Ik had namelijk graag zijn redenering willen horen hoe hij komt tot het steunen van dit voorstel. In dat opzicht zou ik graag nog iets willen weten. De heer Bisschop is van een partij waar behoedzaamheid geen taboewoord is en dat hoog in het vaandel staat. Hoe is zijn oordeel over het feit dat er ten aanzien van deze plannen een risicoanalyse ontbreekt. Wat vindt u, mijnheer Bisschop, daarvan?

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb die discussie uiteraard gevolgd. Ik heb er bij mijn aantekeningen bij de voorbereiding voor vandaag, eerlijk gezegd, geen opmerking over gemaakt. Op het moment dat die discussie zich ontspint, dan denk je daar uiteraard wel over na. Ik heb het in die zin, zo geef ik aan, dus niet echt gemist. Dat kan een blinde vlek van mij zijn geweest, maar ik denk eerder dat het ermee te maken heeft dat je hier zo'n risicoanalyse, enigszins gerelateerd aan te verwachten ontwikkelingen, met geen mogelijkheid kunt maken. Dat sluit een beetje aan bij wat de heer Snyders zojuist naar voren bracht. Een jaar geleden hadden wij een buitengewoon zonnige derde dinsdag van september. Nu is het hagel en onweer. Er laat zich over die periode nauwelijks een risicoanalyse maken.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Misschien is de heer Bisschop het echter wel met mij eens dat behalve het veranderde economische klimaat er ook nog wel wat andere losse eindjes zitten aan deze verhuizing?

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ja, en in die zin ondersteun ik ook het verzoek van de fractie van GroenLinks wel. Ik vind dat de keus gemaakt moet worden voor de verhuizing. Laat daarover geen misverstand bestaan. Er zitten echter heel veel haken en ogen aan. Er zijn risico's. Laten wij alstublieft dat verzoek van de fractie van GroenLinks zo interpreteren en zo neerleggen bij Gedeputeerde Staten dat wij daarover verder praten en dat wij die risico's goed in beeld krijgen, voorzover dat mogelijk is, en dat wij vooral de vinger aan de pols houden. Wat dat betreft, heeft mevrouw Pennarts gelijk.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de

Voorzitter! Duurzame gebouwen. Kerken staan soms eeuwen. Die hebben een heel duidelijke uitdrukking, een signaalfunctie. Ook paleizen hebben dat. Het paleis op de Dam gaan wij echt niet afbreken. De grachtengordel ook niet. Paushuize ook niet. Wij zijn vertrokken uit Paushuize, omdat wij geen adequate huisvesting hadden, zeker voor het ambtelijk apparaat, en ook voor 'het in contact komen met de burgers'; gewoon zichtbaar. Vindt de heer Bisschop niet dat wanneer hij dat punt van duurzaamheid en al die andere zaken aan de orde stelt, hij één ding vergeet als hij naar Fortis kijkt? Het gaat juist om die adequate huisvesting als signaal: hier zijn wij als provinciale overheid. Dat aspect is volgens mij gewoon een addertje onder het gras, want: hoe duurzaam is het? Misschien lopen wij daar na een tijdje ook wel gillend uit. Wij weten niet eens wat voor zaai wij krijgen. Zou er niet even tijd om ook dat duurzame aspect echt in beeld te brengen?

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Als dat zou moeten betekenen dat wij nu niet tot besluitvorming overgaan, dan ben ik daarvan absoluut geen voorstander. Natuurlijk, het Fortisgebouw is bekeken en het is duidelijk dat daar ingrepen moeten plaatsvinden. Dat zal nadere uitwerking vergen. Ik zie daar echter geen problemen aanzien van het aspect duurzaamheid. Ik denk dat als wij die keus maken, wij menselijkerwijs gesproken daarmee decennialang vooruit kunnen. Misschien nog wel langer.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! De heer Bisschop is religieus. Hij gelooft dat het goed komt.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ja, maar dan interpreteert de heer Snyders op dit moment het begrip geloof verkeerd. Ik ben graag bereid daarover met hem nog eens te spreken. Men hoort mij dan ook niet zo vaak zeggen: ik geloof dat u gelijk hebt. Dan zeg ik: ik denk dat u gelijk hebt. Overigens, om misverstanden te voorkomen, denk ik niet dat de heer Snyders gelijk heeft. Anders gaat hij trots naar zijn plaats en denkt: zo, die heb ik mooi binnen. Nee, die is dus niet binnen.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voor-

zitter! Ik waardeer het dat de heer Bisschop juist op het aspect duurzaamheid van de huisvesting ingaat. Dat riep bij mij een vraag op. Ik hoorde hem zeggen dat hij renovatie niet als duurzaam ziet. Klopt dat? Kan hij toelichten waarom hij dat niet als duurzaam ziet?

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Je verwacht dat je met een gebouw, waarin in het verleden al fors is geïnvesteerd, met een normaal onderhoudsprogramma decennia en decennia toe kunt. Dat blijkt niet het geval te zijn. Daar wringt het voor mij. Dan zijn er dus blijkbaar, met de kennis van toen en zonder dat dat vooropgezet is geweest, toch dingen niet goed gegaan. Als wij nu dingen moeten rooveren, dan verwacht je normaal onderhoud na twintig, vijfentwintig, dertig jaar. Maar rooveren en dan het gebouw als het ware moeten strippen? Hier blijkt de hele vormgeving en het kruipdoor-sluipdooreffect typisch iets te zijn van de jaren zeventig of tachtig. Dat is op enige manier ook gedateerd. Duurzaamheid betekent ook: loskomen van datgene wat op dit moment in de mode is en zorgen dat je iets neerzet wat toekomstbestendig is. Zo zou ik het willen formuleren.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! In mijn ogen is renovatie juist duurzaam, omdat je daarmee voorkomt dat je een pand sloopt. Hoe ziet de heer Bisschop dat?

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Renovatie kan inderdaad duurzaam zijn. Als renovatie echter al na twintig of dertig jaar moet plaatsvinden, is het te vroeg. Het heeft natuurlijk een afschrijvingstermijn - het is vanmiddag al over tafel gegaan - een technische levensduur, een economische levensduur enzovoort. Wat je zou willen bij duurzaamheid is een zodanige investering plegen dat je door het normale onderhoud iets hebt wat in alle opzichten stand houdt en wat uitstraling behoudt en niet op een gegeven moment gedateerd raakt en dat je dus veel meer toekomstgericht bouwt. Allerlei modes en allerlei stijlen zijn allemaal leuk en aardig, maar daarmee kom je er niet.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Een korte vraag: ik begreep net dat de heer

Bisschop het in feite eens is met de heer Snyders dat het maken van een risicoanalyse voor de komende tien, twintig jaar, eigenlijk een vrij onmogelijke opgave is. Heb ik dat goed begrepen?

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! U kunt dat doen, maar alleen onder ontzettend veel voorbehouden. U zult zoveel moeten voorbehouden, dat u zich moet afvragen wat de waarde van zo'n analyse is.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Mijn vraag aan de heer Bisschop is of het niet aan deskundigen is om dat te constateren. Wij gaan het nu zelf constateren, maar moeten wij dat niet aan de deskundigen overlaten? Dat is precies de reden waarom onze fractie, en ook andere fracties, zo voor die risicoanalyse pleiten alsmede voor die second opinion. Is de heer Bisschop dat met mij eens?

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb daarom in die zin dat verzoek van mevrouw Versteeg ondersteund. Ik denk dat de zorg die deze fracties hebben verwoord op dit punt, statenbreed wordt gedeeld. Zij hebben het echter heel sterk geëxpliciteerd. In die zin is het goed dat het verzoek bij het college neergelegd wordt: laat het college eens een analyse maken en laat het college ons daarvan op de hoogte stellen, zodat wij de vinger aan de pols kunnen houden. Vooraf moet het echter niet leiden tot uitstel van besluitvorming, wat mij betreft.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik kom nog even terug op die duurzaamheid. Het stak mij een beetje dat er gesproken werd over 'grote investering' en 'normaal onderhoud'. Dat normaal onderhoud is echter zwaar achterstallig onderhoud. Daar hebben wij het natuurlijk over. Dat moet er wel bij meegenomen worden, denk ik.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Daar ben ik het mee eens. Het heeft op een gegeven moment echter ook te maken met de perspectieven die men voor zich ziet over wat er met dit gebouw gaat gebeuren. En dan gooi je geen goed geld, maar kwaad geld neer.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dat achterstallig onderhoud is precies datgene waarom het personeel zegt dat men wel weg wil. Als je de enquête ziet van de Ondernemingsraad, dan is men over het algemeen tevreden met de plek, behalve als het sanitair, de voorzieningen en dergelijke aan de orde komen. Dat zijn precies de dingen waardoor het achterstallig onderhoud oploopt.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik kom nog even terug op het begin van mijn verhaal, namelijk de mail die wij allen waarschijnlijk gekregen hebben. Ik denk dat het goed is als het college heel bewust een communicatieplan formuleert over hoe wij dit duidelijk maken. Er is een categorie mensen bij wie je het per definitie nooit goed doet als je nieuw gaat bouwen voor jezelf. Dan krijg je dit soort rare vergelijkingen van blijkbaar mismanagement of wat het dan ook maar moge zijn van een of ander verzorgingstehuis. Dat wordt dan één op één op het bordje van de provincie neergelegd. Leg dan ook maar gewoon uit dat dat het vergelijken is van kokosnoten met aardbeien met als conclusie dat de appels dit jaar niet zo geweldig zijn.

De VOORZITTER: Er staan twee auto's zo geparkeerd, dat andere mensen niet weg kunnen. Als dit auto's van statenleden betreft, willen zij dan hun auto verplaatsen?

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! In de afgelopen commissievergadering is er een uitgebreide discussie geweest over de vraag in hoeverre wij voldoende van informatie voorzien zijn. Ikzelf had het gevoel van niet en dan gaat het met name om de informatie die wij op schrift hebben ontvangen. Ik heb ook uitgebreid gepoogd mijzelf van meer informatie te voorzien. Ik moet zeggen dat ik een aantal twijfels had over de mate waarin contra-expertise was ingeschakeld en over de mate waarin bepaalde zaken goed waren door gerekend. Heel veel twijfels zijn weggenomen. Ik was zelfs aan het twijfelen geraakt of de variant die ik oorspronkelijk voor ogen had, nog wel de beste optie zou zijn, want ik vind het belangrijk dat wij verantwoord omgaan met belastinggeld. Dus, ik heb daarover enorm zitten twijfelen.

Wat voor mij ook heel belangrijk is, is dat wij geen risico's nemen met gemeenschapsgeld. In mijn ogen zijn het wel degelijk risico's. Het gaat namelijk om een termijn van 40 jaar. Er is al een uitgebreide discussie over geweest, dus ik zal niet alles herhalen wat de risico's zijn van 40 jaar. In elk geval vind ik het een belangrijk punt dat ik ervan uitga dat er in die jaren heel veel kan veranderen in cultuur en in opvattingen. Zojuist is door de heer Bisschop al gezegd dat er in de jaren zeventig een heel andere opvatting was over hoe een gebouw eruit moest zien. Datzelfde zou zich ook bij het gebouw van Fortis kunnen afspeelen. Flexwerken was in die tijd nog helemaal niet van belang. Nu is dat wel iets wat in de mode is geraakt. Ook dat kan weer veranderen. Er zijn dus veel zaken die daardoor toch een risico vormen. Wat ik een heel belangrijk risicopunt vind, is toch wel de leegstand. Het feit dat er nu zoveel leegstand is, wil natuurlijk niet zeggen dat dit over tien jaar ook zo zal zijn. Maar die mogelijkheid zit er wel in. Dan vind ik één jaar leegstand rekenen op dertig jaar verhuren, heel beperkt. Ook al wordt er dan rekening gehouden met tien procent leegstand van het gedeelte dat verhuurd zal worden, dan nog denk ik dat het echt aan de krappe kant is. Ik weet dat er voor de rest veel ruimere marges zijn gerekend, onder andere als het gaat om onze huidige huisvesting; bij de verkoopbedragen daarvan is men wel heel erg aan de veilige kant gaan zitten. Op dit punt echter niet en juist hierbij gaat het om een enorm bedrag. Die € 2.900.000 vind ik echt een fors bedrag.

Als je dan kijkt naar de totale jaarlasten, dan neig ik toch weer om te kijken naar de minimale opknopvariant. Ook daarbij ben ik aan het twijfelen geraakt. Dat was de oorspronkelijke variant die ik voor ogen had. Daarbij weet je dat het maar voor een korte termijn zal zijn. Ik had echter voor ogen dat het wel voor een redelijk welzijn voor de werknemers zou zorgen. Uit de enquête van de Ondernemingsraad onder de werknemers is gebleken dat juist de luchtbehandelinginstallatie van groot belang is. Die zal in de minimale opknopvariant slechts voor een deel van het gebouw van toepassing zijn. Dat vind ik niet verantwoord, zeker als ik hoor hoe daarmee nu omgegaan wordt. Als er een te hoge temperatuur is, mag men al bij 25 graden naar huis toe gaan. Dat kun je als werkgever

tegenwoordig toch niet meer op die manier laten gebeuren? Dan moet je zorgen voor een goed luchtbehandelingsstelsel. De vraag is hoeveel dat zou gaan kosten, want het is deels meegerekend in die variant. Als ik kijk naar de renovatievariant en je gaat daar het bedrag uit halen, dan wordt er op € 11.000.000 gerekend voor het hele luchtbehandelingsstelsel. Geen idee wat van die € 11.000.000 nodig is als je kijkt naar dat wat er al begroot is bij de minimale opknopvariant. Ik ga in totaal maar even uit van zo'n € 10.000.000 wat je extra zou moeten rekenen. Dan denk ik dat ik aan de ruime kant zit. Dan zou je op zo'n € 30.000.000 uitkomen voor de minimale opknopvariant. Wij hebben het dan over een periode van twintig jaar. Ik begreep van de heer Van Lunteren dat men die periode van twintig jaar nog niet helemaal vertrouwt. Ik ga ervan uit dat wat ik via de ambtenarij te horen krijg, klopt en dat die levensduur inderdaad twintig jaar is. Ik weet overigens ook niet waar ik op af zou moeten gaan, maar voor ons is dat een overzichtelijke termijn. Het is ook een lange termijn, maar het is al een stuk minder groot risico. Dan denk ik dat als daarvan de jaarlasten doorgerekend zouden worden en ik zou dat nog eens naast dat van Fortis kunnen leggen, dat ik dan een veel betere vergelijking zou kunnen trekken. Daarbij moet ik wel de kanttekening maken dat in principe in eerste instantie altijd mijn voorkeur blijft uitgaan naar opknopen of renoveren, omdat ik dat als duurzaam zie. Duurzaam is voor mij niet alleen: over welke termijn kijk je? Het is vooral: wat betekent het vanuit milieuoogpunt? Dus slopen? Liever niet. Dat zijn dus de overwegingen die ik naast elkaar wil leggen. Helaas zal dat niet meer kunnen. Het besluit is in feite min of meer genomen. Ik vond het echter wel belangrijk om nog mee te geven dat ik dat nog graag in hele besluitvormingstraject toch nog had willen zien. Ik weet dat het niet meer kan. Ik hoop dat de risico's uiteindelijk zullen meevalen, ook wat betreft de vloeroppervlakte, want ook daarbij heb ik wel enigszins zorgen: van 36.000 naar 25.000 vierkante meter teruggaan is een grote stap. Ik geloof graag dat het goed doorgerekend is. Dat er twee bureaus naar gekeken hebben, geloof ik graag, maar die korte periode waarin dat als beleid doorgevoerd zal moeten worden en er in feite een enorme reorganisatie zal moeten plaatsvinden, vind ik nogal wat. Dan doel ik bij re-

organisatie niet op de traditionele betekenis, maar meer in de zin dat er behoorlijke veranderingen voor de organisatie optreden.

Dus veel risico's. Dat maakt dat, zoals het er nu voorstaat, ik er niet voor zou kiezen de verhuizing naar Fortis door te laten gaan. Dat betekent dus dat ik niet zal instemmen met het voorstel.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Het is gezegd. De bestuurlijke inrichting van Nederland gaat mogelijk veranderen. Daar zijn wij natuurlijk allemaal een factor in. Als wij gewoon eens kijken naar de dossiers die wij de afgelopen jaren hebben gehad, dan kunnen wij daaraan mogelijk conclusies verbinden: vernatting, gedwongen herindelingen en nu een 'fout' huis. Fout noem ik het, omdat het geen uitstraling en smoel heeft. Straks verkiezingen: 2010, 2011. De boel beweegt, niet alleen de economie, maar ook de kiezer.

Wij hebben veel lol in de commissie. Remco had een lachstuip naar aanleiding van mijn betoog, maar vervolgens was het jammer dat hij niet bewoog. Het ging namelijk over de uitstraling van Fortis.

Wij zien de werkplekken: van 35 naar 25 en misschien gaan ze wel naar 18. Als wij op een bepaald moment twintig procent of veertig procent moeten inleveren, dan wordt het een heel andere zaak. Ik kan mij zo voorstellen dat er een einde komt aan de provincies, in die zin dat wij kleiner worden. De fractie van de SP heeft wat dat betreft een aantal opties geponeerd. Laat ik eens een beeld schetsen. Van Zeist tot Made wordt een regio. Van De Ronde Venen tot Maarssen wordt een regio. Van Wijk bij Duurstede tot Je krijgt drie regiobesturen. De provincie blijft bestaan, want de provincie is natuurlijk een heel belangrijke culturele kanjer en die houd je overeind. Nu, dan heb je juist dat duurzame karakter en dat gebouw nodig. Fortis is namelijk in die zin het laatste wat je je daarbij kunt voorstellen. Fortis is mogelijk het icoon van een omvallende cultuur. Als Fortis echt gaat wandelen, hebben wij ook een heel groot probleem: € 2.900.000 per jaar weg. Morris Lippens, directeur of voorzitter van het hele Fortisgebeuren, spreekt op 19 september van hoogverraad, woordbreuk, diefstal. Wij hebben de vergaderingen gezien. Wij gaan boven vijf verdiepingen van die club

zitten. Ik noem het een soort vrieskist. Je mag er niet in. Je mag ook niet weten wat daar gebeurt. Men is er echter nog wel steeds bezig met bonussen en allerlei ander zaken. Wij moeten als burgers in de toekomst € 80 miljard opbrengen die in de banken zijn gestoken. Moet ik mij voorstellen dat straks de Nederlandse Tweede Kamer boven die 'schoen' van het ING-gebouw komt te zitten, want die hebben € 1200 miljard uitstaan in de wereld en als men daar moeilijk gaat doen, is het heel handig dat die twee heel nauw kunnen communiceren. Ik chargeer, maar het gaat mij erom dat wij op dit moment eigenlijk bezig zijn met betekenissen van gebouwen die wij helemaal niet moeten willen. Ik noem het daarom een 'fout' gebouw.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Met het risico dat ik zo meteen weer een lachsalvo krijg, wil ik de heer Snyder toch verzoeken iets meer to the point te komen en bij het statenvoorstel te blijven. Voor je het weet, zijn er weer 'Suzuki's die op naalden ingaan' en kan men zich wellicht niet meer beheersen om het verhaal van de heer Snyder niet serieus te nemen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb alle vertrouwen in de beheerskracht. Dus het gaat helemaal goed. Soestdijk, om even iets te noemen als alternatief, heeft 18.000 vierkante meter kantooppervlak buiten de representatieve ruimtes. De installaties zijn de komende tien jaar op orde. Wij zouden daar gewoon in kunnen trekken en misschien is het Rijk heel blij dat de provincie het straks voor € 1 over wil nemen, als de provincie het maar in stand houdt. En wat krijgen wij dan? Dan hebben wij mogelijk precies die representatieve functie van de provincie Utrecht op een plek die een icoon is in heel Nederland. Wij gaan dan eigenlijk lachend de kredietcrisis door.

€ 200.000.000 als provincie uitgeven op dit moment? Wij hebben het gehad over € 20.000.000 investeren in de sterren. Het verhaal van die grondpositie staat gewoon. Met grond, als je die in handen hebt, kun je daar van alles, zeker op een plek waarbij wij ervan uit moeten gaan dat men daar, in het hart van Nederland, verder wil met de boel. Ik heb het verhaal gehoord dat het rijksmonument op dit moment in de etalage staat

voor € 33.000.000. Misschien kan er nog wel iets af.

Zo is er een aantal opties, maar mijn hardste punt is de smoel van het Fortis-gebouw, de 'beelding' van dat gebouw, heeft überhaupt geen uitdrukking van een bestuurscultuur. Er is gewoon niet over nagedacht; het heeft helemaal geen smoel, het heeft geen zaal. Wat wij hier hebben? Dat is een prachtige toren en die is een beetje zwanger: dat is deze fantastische zaal. Daar zitten wij in en daar wordt van alles geboren. Dat is een beelding. Een gebouw heeft gewoon een smoel en beelding nodig. Wat dat betreft zou ik het uiterst betreuren als wij teruggaan naar een heel rudimentair, nauwelijks ontwikkeld gebouw met een paar streepjes en wat signalen en wat rasters erop. Ik heb geprobeerd dat te duiden. Ik zal dat niet opnieuw doen. Ik zal zeker niet over eicellen en dat soort dingen hier gaan beginnen. Laat ik wél zijn: wij degraderen als provincie naar iets wat wij niet zouden moeten willen zijn. Dit is niet een nieuwe bestuurscultuur, die na deze crisis centraal zal staan.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag helder krijgen wat Mooi Utrecht wil. Kan de heer Snyders mij aangeven wat hij precies wil? Ik hoorde Soestdijk voorbij komen als mogelijke optie. Dan heeft hij het weer over allerlei dingen die hier geboren worden. Hij heeft het over Fortis. Op basis waarvan beoordeelt hij het verhaal? Op aspecten van hoe het gebouw eruit ziet of op basis van de financiën? Dan hebben wij in elk geval een beeld van wat het toetsingskader van de heer Snyders is. Dat ontgaat mij op dit moment.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Wat betreft de financiën, laat ik zeggen, dat het misschien allemaal wel lood om oud ijzer is. Wij weten, gezien de onzekere randvoorwaarden, eigenlijk niet echt waar wij op zitten. Dan is mijn verhaal nadrukkelijk als volgt. Na Paushuize hebben wij het gebouw hier betrokken en wij weten wat daarvan de beelding is. Als je dat beter wilt doen en je hebt het echt over duurzaamheid, dan moet je misschien nog eens verder rondkijken. Dan noem ik daarbij inderdaad Soestdijk. Ja, er is een discussie over de vraag in hoeverre dat een functie kan hebben, die ook maatschappelijk voor burgers aanvaardbaar is.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik constateer dus dat Mooi Utrecht het liefst een blanco cheque afgeeft en dat het college op zoek gaat naar ...

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Nee, natuurlijk moeten wij ook kijken naar de kosten. Ik heb wat dat betreft ook een aantal ballonnetjes opgelaten dat het mogelijk wel aardig zou kunnen uitvallen.

Het laatste punt. Ik vind het een volstrekt verkeerd signaal dat wij in het Fortis-gebouw gaan zitten. Waarom? Omdat het hoogbouw is. Willen wij met de provincie Utrecht naar hoogbouw toe? Zijn wij ook wel voor de Belle van Zuylen en eigenlijk het groene hart met rondom allerlei verticale objecten? Ik zal niet verder proberen te duiden wat dat allemaal zou kunnen betekenen. In elk geval: wij zijn kleinschalig, wij zijn in drie, vier lagen. Dat is eigenlijk de provincie en wij gaan daar in een soort machtsgebouw zitten, waarvan gebleken is dat het lemen voeten heeft. Ik vind het een verkeerd signaal.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering. Daarna gaan wij verder met de eerste termijn van het college.

Schorsing van 16.51 uur tot 17.03 uur

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. De dinerpauze staat gepland voor 18.00 uur. Het is mijn vastberaden intentie die tijd te gaan te halen. Dat houdt dus in dat ik het college gelegenheid geef zijn eerste termijn op de normale manier te doen. De tweede termijn zullen wij een stuk korter en krachtiger gaan doen. Ik zal dan niet meer toestaan dat wij ellenlange discussies opnieuw gaan doen als wij die al in de eerste termijn gedaan hebben.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben natuurlijk al heel uitvoerig gesproken over dit dossier en niet in het minst afgelopen dinsdagavond, toen wij in de commissie BEM uitvoerig over dit onderwerp hebben gesproken. Ik moet zeggen dat ik een herhaling zie van de discussie van afgelopen dinsdag. De heer Pollmann en ik hebben het gehad over de financiële

risico's. Wij hebben het gehad over de conservatieve ramingen. Wij hebben het gehad over second opinions en ga zo maar door. Desalniettemin ben ik best bereid op een aantal vragen in te gaan, maar het zal de Staten niet verbazen dat de antwoorden waarschijnlijk gelijklopend zullen zijn.

Ik wil beginnen met de heer Pollmann. Hij deed uitlatingen van: wat staan wij hier eigenlijk te doen, is de zaak al beklonken, is er al een overeenkomst getekend? Nee, niets. Alles wat wij met ASR hebben afgesproken, is onder de voorwaarde dat de Staten vanmiddag hun goedkeuring daaraan hechten. Dat is helder bij de Raad van Bestuur van ASR en dat is ook helder bij het college. Dus wat dat betreft zeg ik tegen de heer Pollmann: wellicht hebt u wat koudwatervrees. De affiche die men in de gang kan zien hangen, heeft hierop betrekking: als de Staten vandaag besluiten het groene licht te geven, dan zal morgen het personeel worden geïnformeerd.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb zeker geen koudwatervrees, zeg ik tegen de heer Binnekamp. Ik wil zekerheid hebben, en die heb ik hem al in de mond gelegd. Ik kan mij voorstellen dat de koop besloten is onder de voorwaarde dat Provinciale Staten vanmiddag akkoord gaan.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Vanzelfsprekend. Daarover is geen discussie.

Dan wil ik de woordvoerders in volgorde langsgaan. Ik begin met mevrouw Doornenbal. Zij stelde twee vragen: over kunst in Fortis en over de fusie ABN Amro en Fortis; heel actueel. Kunst die nagelvast zit aan het gebouw, zit binnen de koopprijs. Daarover is geen discussie mogelijk. Daarnaast is er heel veel losse kunst. ASR zit in een Stichting Kunst ASR en zal het college een bieding doen. Dan is het college vrij, in overleg met de Staten, te bepalen of het tot aankoop van die kunst wil overgaan, dan wel dat wij zeggen dat wij het niet doen. Dat is de afspraak met ASR. Dan de fusie. Ik heb dat in de media met belangstelling gevolgd. HBU gaat niet door. Vandaar dat mevrouw Kroes heeft gezegd dat er voorlopig even naar andere mogelijkheden moet worden gekeken. Ik heb uitvoerig contact gehad met de Raad van

Bestuur. Ik kan melden dat de vraag niet is of het doorgaat, maar op welke wijze het doorgaat. Men zoekt naar andere modellen om de koop door te laten gaan en ook de fusie tussen ABN Amro en Fortis. Wij zullen dat uiteraard blijven volgen, maar ik ga uit van de melding van de Raad van Bestuur dat men er alles aan zal doen om die fusie door te laten gaan. Dat betekent dat Fortis op termijn het gebouw zal verlaten.

Ik heb al gezegd dat wij afgelopen dinsdag veel gesproken hebben over de financiële risico's, over de leegstandhuur en de heer Pollmann begon daarover opnieuw in zijn betoog. Hij zegt eigenlijk: ga terug, doe een onderzoek en houd een risicoanalyse.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben benieuwd naar de afspraken over de termijn waarbinnen het gebouw door Fortis verlaten moet worden.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat weet de heer Snyder. Dat is 2019/2020.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Nee, ik bedoel: als het gaat om het huidige gebruik van het gebouw.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat is 2020.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Op dit moment zitten er mensen in dat gebouw. Wanneer gaan zij eruit? Heel precies. Dat kan mogelijk afhankelijk zijn van onderhandelingsresultaten.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het gebouw wordt op 1 januari 2011 opgeleverd. Dan hebben wij uiteraard tijd nodig om het op te knappen. Dan is het de bedoeling dat wij er in 2012 in gaan, misschien zelfs nog in het vierde kwartaal van 2011. Fortis Bank Nederland, dat is de juiste uitdrukking, huurt de etages tot 2020.

De heer Pollmann zegt dat hij overtuigd is geraakt van de uitleg ten aanzien van de bezuinigingen in het kader van het inbouwpakket, in het kader

van de programmalasten enzovoort. Hij vindt het risico echter nog veel te groot om hiertegen ja te zeggen. Eigenlijk zijn er van die kant daarmee al stemverklaringen afgegeven en dat men niet voor het voorstel is. Desondanks is het college niet van plan terug te grijpen op de variant, zoals door de heer Pollmann is geschetst. Wij zijn al vanaf 2003 bezig. 'Mind you.' Vanaf 2003 zijn wij bezig na te denken over dit gebouw. Wij hebben altijd gesproken over renovatie. Daarvoor zijn in 2003 gelden beschikbaar gesteld. Wij zitten nu in 2009, waar de Staten gedurende het proces, hun besluiten hebben genomen. De Staten hebben de renovatie niet door laten gaan, NOVA afgeblazen en op een gegeven moment gezegd dat Fortis meege- genomen moest worden in de variantenstudie. Die variantenstudie hebben de Staten op 6 juli 2009 voorgelegd gekregen. Zij hebben toen het besluit genomen het college te adviseren de Fortis variant verder uit te werken onder de randvoorwaarden waarover de Staten hebben besloten. Terecht zegt de heer Van Lunteren dat de discussie eigenlijk daarover zou moeten gaan. Daar gaat de discussie helaas niet over, want wij kijken opnieuw naar wat wij kunnen doen in het kader van renovatie en wij gaan weer terug naar 2003. Het college voelt daar niet voor. Het college heeft alle risico's goed ingeschat. Externe bureaus hebben bij de ramingen gekeken naar wat die risico's zijn en hebben duidelijk gemaakt dat wij conservatief moeten begroten: de huurinkomsten, de eventuele opbrengsten van deze locatie. Al die zaken zijn meegenomen in de ramingen en in de risicofactoren. Ook hebben wij diverse bijeenkomsten gehad, waarin professor De Jong heel uitvoerig heeft uitgelegd wat de risico's inhouden. Dat was weliswaar in besloten vergaderingen, maar bijna iedereen was daarbij aanwezig.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag weten of wij de rapporten kunnen krijgen van al die externe bureaus die alles nagekeken hebben. Ik vraag mij ook af of de adviezen van die externe bureaus betrekking hebben op de binnengehaalde onderhandelingsresultaten van het Fortis-gebouw. Dan heb ik het over de aankoopprijs en over het inbouwpakket. Is er ook wat dat betreft door externe mensen een analyse gegeven van het binnengehaalde resultaat?

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ja, over de aankoopprijs van Fortis is door externen advies gegeven. Vooral door de huidige economische crisis is de aankoopprijs aanzienlijk verlaagd. Dat kan ook niet anders. Er komt natuurlijk een moment dat als je wilt verkopen, je even moet wachten om een goede prijs te krijgen. Wij hebben zes jaar ingecalculleerd. Dat zit in de kostendekking.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Er zijn wel externe mensen bij geweest, maar het ging mij om de inschakeling van een second opinion. Je kunt je laten adviseren en dat heeft het college uiteraard gedaan; een makelaar en een vastgoedadviseur hebben het college geadviseerd. Het gaat erom dat je iemand van buitenaf er nog eens naar laat kijken, iemand die niet in het proces is meegegaan, maar die met een frisse, autonome, objectieve blik kijkt naar wat er gebeurd is. Is dat ook gebeurd?

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat is gebeurd.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! In de commissie BEM zei de heer Binnekamp wat anders.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is gedaan door de Brink Groep en daarna is er opnieuw een onderzoek gedaan door DTZ Zadelhof. De Brink Groep heeft ook gekeken naar de opgave van de renovatie enzovoort. Er is door verschillende partners naar de ramingen gekeken.

Mevrouw PENNARTS (GL):Mijnheer de Voorzitter! De Brink Groep is uw adviseur over het hele traject.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Als DTZ Zadelhof een advies uitbrengt en de Brink Groep kijkt daar ook naar met een eigen raming, en die zaken liggen nagenoeg bij elkaar, dan heb ik een second opinion gedaan.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dan heeft de gedeputeerde zich laten adviseren.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is, zo zeg ik tegen mevrouw Pennarts, een second opinion.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dat betwist ik.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik betwist dat niet. Het is een second opinion.

Dat betekent dat wij als college uiteraard de risico's heel goed hebben ingeschat en dat wij niet over een nacht ijs zijn gegaan. Dat blijkt ook uit de conservatieve ramingen en ook wat betreft de leegstand na 2020. De heer Pollmann heeft daar dinsdagavond ook naar gevraagd. Ik heb daarop geantwoord dat wij natuurlijk niet wachten tot 2019. Verre van dat. Wij gaan, als de Staten straks besluiten Fortis aan te kopen, uiteraard een overeenkomst met Fortis maken en tekenen. Wij zullen van meet af aan proberen daarvoor huurders te krijgen. Er zijn wat belangstellenden. Ik heb ze al genoemd: de VRU (Veiligheidsregio Utrecht), de omgevingsdiensten, het waterschap. Ik kan hier zeggen dat het waterschap meer dan normale belangstelling heeft om te bezien of het in 2019/2020 deel kan uitmaken van dat gebouw. Ik heb uiteraard geen toezeggingen gekregen, maar dat zijn wel de belangstellenden die op termijn het gebouw zouden willen gaan huren. Kortom, het college acht de risicoanalyses voldoende in beeld gebracht en heeft daar vertrouwen in. Wij hebben het dinsdagavond ook gezegd: wij achten dat verantwoord. Het is wel zo dat gaandeweg het proces, als de risico's beter in beeld komen, wij dat met de Staten bediscussiëren. Als de wereld verandert, dan zullen wij op termijn ook moeten kijken naar de risico's. Ik ben het wel met de heer Bisschop eens dat je geen risico's kunt inschatten over 40 jaar. Dat is veel te ver weg. Je kunt ze wel inschatten op een termijn van tien tot vijftien jaar. En dat is gebeurd. Daarom ook hebben wij na 2020 ingeschat dat wij met een minimale variant rekening zullen moeten houden.

Velen spraken over de discussie over de provincies. Toen ik hier begin negentiger jaren als statenlid aantrad, was de discussie over BON 1, 2 en 3 (Bestuur op niveau) volop gaande. Terecht zegt de heer Van Kranenburg dat wij al sinds 1848

bezig zijn. Dat laat ik maar even voor wat het is; dat heb ik niet paraat. Het is wel zo dat wij al dik 40 jaar aan het praten zijn over het bestaan van de provincie, over wat voor soort provincie, stadsprovincie, en ga zo maar door. Denkt men hier werkelijk dat zo'n uitlating – eruptie werd het genoemd - onmiddellijk zal leiden tot het opheffen van de provincie? De provincie doet ertoe, in onze beleving. Wij gaan ervoor en wij zullen zeker nog bestaan over 40 jaar, zo is de visie van dit college.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde doet die discussie over de provincies wat te gemakkelijk af. Het is niet alleen de discussie over de provincies en bestuurlijk Nederland, er komen nog wel wat facetten bij. Er komt een financiële crisis bij, er komt een uitspraak op Prinsjesdag bij en die zaken komen bij deze discussie. Ik geef de gedeputeerde gelijk dat het allemaal begon met de 25 regio's van Wiegels en misschien zelfs nog wel eerder, als ik de heer Van Kranenburg mag geloven. Wij zijn er dus al heel lang mee bezig, maar er komen een paar dingen samen – en dat is het risico dat ik probeer in te schatten - die van grote invloed zullen zijn op de provincies. Ik wees de heer Bisschop al op de kerntakendiscussie, die wij hier in onze eigen provincie houden. Dat betekent volgens mij dat je iets met die taken van de provincie moet doen. Ik denk niet, en dat is mijn inschatting, dat die vermeerderd zullen worden.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Nogmaals, het college denkt daar heel anders over. Natuurlijk is er de financiële en economische crisis. Wij weten echter ook dat wij weer in de lift zitten en wij zien dat de beurzen aantrekken. Het gaat op termijn wellicht weer beter, zeker op de middellange termijn. Daarmee hebben wij rekening gehouden. Het is verstandig nu dit risico te nemen. Dat heb ik dinsdagavond gezegd: wij achten dat verantwoord. De heer Pollmann komt nu voor de derde of vierde keer met dezelfde vraag naar aanleiding van de economische crisis. Dat is ook zo, maar wij achten het verantwoord binnen dat gebeuren deze aankoop te doen.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Nog even over de risico's. Wij hebben het

goed ingeschat. Er zijn rapporten over. Er is al gevraagd welke rapporten dat zijn en of wij die mogen inzien. In principe is het risico dat het nu gaat om € 5.400.000, maar dat er € 2.900.000 bij kan komen. Dus in principe zou het kunnen gaan om € 8.300.000. Wat voor risicobeperkende maatregelen zijn er genomen om zo iets te voorkomen?

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De risicobeperkende maatregelen heb ik al genoemd, namelijk dat wij rekening hebben gehouden met een conservatieve berekening, dat wij in bepaalde mate rekening hebben gehouden met de huurinkomsten na 2020. Ik heb dinsdagavond al gezegd dat één jaar leegstand is verdisconteerd in de kapitaallasten. Daarna tien procent. Wij hopen dat gewoon weg te werken door behoorlijk agressief de markt op te gaan om te kijken of wij huurders kunnen vinden en dat risico weg te werken. Er is daarmee echter in alle opzichten, zeg ik vooral tegen de heer Duquesnoy, rekening gehouden.

De flexfactor in Overijssel is iets waarover wij uitvoerig hebben gesproken. Overijssel gaat uit van een fte, een volledige werkplek. Dat doen wij niet. Wij gaan uit van het aantal medewerkers. Dat is beter: je kunt dan adequater inspelen op ontwikkelingen dan wanneer je inspeelt op de fte's, waardoor je vaak meer ruimteverlies kunt krijgen. Er zijn drie bureaus die gekeken hebben naar de flexfactor. Ik heb al gezegd dat de bureaus ons als college adviseren dat de 0,8 flexfactor absoluut haalbaar is en ook dat de 0,7 flexfactor – zij het in iets mindere mate - haalbaar is. Vandaar dat wij in het kader van de opdracht van de Staten hebben gekeken naar die flexfactor en hebben besloten voor te stellen deze te verlagen naar 0,7.

Mevrouw Pennarts heb ik in feite al antwoord gegeven op haar vraag naar de second opinion en de risicoanalyse. Over de herontwikkeling van Rijnsweerd hebben wij uitvoerig gesproken. De gemeente is absoluut bereid met andere partijen, niet alleen met de provincie, na te denken over de ontwikkeling. Er is zelfs een overlegplatform ontstaan in dit gebied. Ik heb vanmiddag om half drie een brief ontvangen van de gemeente, waarin zij uitsprekt dat zij bereid is naar de ruimtelijke ontwikkelingen hier te kijken en, vanwege die ont-

wikkelingen, het bestemmingsplan te zijner tijd en na overleg met de gemeenteraad te wijzigen.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dan maak ik graag van de gelegenheid gebruik om meteen maar een kopie te vragen van die brief. Dat is toegezegd.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij zullen die brief morgenochtend bespreken.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde heeft ons dat toegezegd. Hij kan de brief wel bespreken, maar ik ontvang graag een kopietje van die brief.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Goed. Het is geen geheime informatie.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil ook nog benadrukken dat de gedeputeerde in zijn stukken heeft gezegd dat er een platform is, dat er wordt gesproken en dat er vier varianten zijn, maar dat er voor de provincie maar één variant interessant zou kunnen zijn. Dan blijft mijn vraag: waarom zou men met de provincie zaken doen als men ook kan wachten en zaken kan doen met de toekomstige eigenaar?

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb dinsdagavond gezegd dat het de ultieme wens van de provincie is om daar optimaal te presteren in combinatie met hetgeen mogelijk is krachtens het bestemmingsplan en wat de gemeenteraad wil. Daarin zullen wij een middenweg moeten vinden. De uitspraak van de gemeente is echter terdege naar de ontwikkeling van dit gebied te kijken. Daarbij wordt woningbouw en dergelijke niet uitgesloten.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Daaraan twijfel ik geen moment. Waar ik aan twijfel is of de maximale opbrengst haalbaar is.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat zien wij dan wel. Dat is onderwerp van discussie, zeg ik tegen mevrouw Pennarts. Ik kan het haar niet zeggen. Er is een

bandbreedte tussen de maximale variant en de middenvariant. Daarover gaan wij praten samen met de gemeente, met de stichting Bloeyendael enzovoort.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde zegt: "Dat zien wij dan wel." Dat is nu net het punt. Ik vind dat hij veel te vaak zegt: dat zien wij wel, of: dat komt wel in orde. Daarvoor is een risicoanalyse nu zo handig.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Alles wat wij meer ontvangen dan de variant die nu berekend is, is winst. Punt.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! En alles wat wij niet ontvangen aan huur, is winst, begrijp ik.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Nee, wij hebben de zekerheid dat wij in de minimale berekening voor die prijs onze gebouwen zouden kunnen verkopen. Een heel reële inschatting.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Een reactie op de woorden van mevrouw Pennarts. Ik heb hetzelfde stuk gelezen. Op bladzijde 4 staat dat er inderdaad vier varianten zijn. Een van die varianten leidt tot de maximale opbrengst. "Uit nieuwe berekeningen van de opbrengstpotentie voor de verschillende varianten – dan gaat het over de vier varianten – is gebleken dat een substantiële opbrengstverhoging bij een wijziging van de bestemming reëel is." Er staat niét dat wij maar met één variant akkoord kunnen gaan. Mevrouw Pennarts moet die zin nog een keer lezen, want misschien heeft zij niet helemaal goed begrepen wat er staat.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik refereer eraan dat er voor de provincie maar één variant is die de maximale opbrengst heeft. Die boodschap is voor mij voldoende. Voor de rest kan ik er weinig mee. Er staan namelijk geen getallen bij.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het is illustratief voor wat er steeds gebeurt. Er staan meerdere zinnen, maar mevrouw Pennarts

neemt alleen de zin eruit die haar aanstaat.

De VOORZITTER: Daar komen wij niet uit. Ik verzoek de gedeputeerde zijn betoog te vervolgen.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Versteeg vraagt: waarom trekken Gedeputeerde Staten de besluitvorming naar zich toe? Dat doen wij krachtens de wet. Wij zijn bevoegd krachtens de wet privaatrechtelijke besluiten te nemen, zij het dat wij, voordat wij dat besluit nemen, de Staten eerst om advies vragen. Dat hebben wij gedaan.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil de gedeputeerde vragen of hij zich juridisch heeft laten adviseren of de hele besluitvormingsprocedure conform de uitleg van de Provinciewet is.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben zelf een uitstekende afdeling Juridische Zaken. Zij toetsen alles en wij als Gedeputeerde Staten zijn, krachtens de wet, bevoegd dit besluit te nemen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het zijn dus gewoon de ambtenaren in het provinciehuis die de gedeputeerde hebben geadviseerd?

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb daarin vertrouwen, ja.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan heb ik nog een vraag. Er is een amendement, een taakstelling, geweest. Waarom wordt niet formeel aan Provinciale Staten gevraagd of die taakstelling naar behoren is uitgevoerd? Dat ligt niet in het besluit voor.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het besluit, datgene wat de Staten op 6 juli 2009 besloten hebben, ligt voor. De Staten hebben besloten onder bepaalde randvoorwaarden positief te adviseren over het Fortisgebouw. Gedeputeerde Staten hebben daaraan voldaan. Als mevrouw Versteeg kijkt, ziet zij dat de overwegingen in het besluit beginnen met wat ik nu zeg. Dat is het verhaal.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! De overwegingen beginnen met het feit dat er alleen iets wordt geconstateerd. Er wordt niet gevraagd of Provinciale Staten hiermee kunnen instemmen. Het enige wat wij als besluit hebben voorliggen, is een besluit over de financiële kaders, maar niet of de uitwerking van die taakstelling naar tevredenheid heeft plaatsgevonden. Dat verbaast mij. Ik heb gevraagd of dat klopt met hoe de wet dat weergeeft.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Gedeputeerde Staten hebben voldaan aan de randvoorwaarden, aan de taakstelling. Gedeputeerde Staten hebben eraan voldaan de jaarlasten van € 5.900.000 terug te brengen naar € 5.400.000. De vraag was overigens de jaarlasten terug te brengen naar € 5.500.000. Gedeputeerde Staten hebben diverse brieven beantwoord en hebben voldaan aan de vraag om te overleggen met de gemeente. Dat hebben de Staten allemaal gezien. Wat dat betreft, is het heel eenvoudig dat de randvoorwaarden zijn ingevuld. Dat betekent dat wij nu de Staten vragen de financiële dekking te steunen, dan wel daarover een besluit te nemen. Dat is het verhaal.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wat de fractie van D66 betreft, raakt dit de kern van de hele besluitvormingsprocedure. Het raakt de kern en de vraag: wat is de taak van Provinciale Staten en wat is de taak van Gedeputeerde Staten? Daar zit ons punt. Dat lijkt onzes inziens hier niet zuiver toegepast. Ik overweeg dit nog eens juridisch helemaal uit te pluizen.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik meen dat ik hier genoegzaam op heb geantwoord. Mevrouw Versteeg maakte zich in de commissie druk over de afschrijvingstermijnen. Volgens mij heeft zij dat op 18 september 2009 al gekregen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat is niet correct. Ik heb de vorige keer gezegd dat ik een memorandum suggestief vond, omdat er een rijtje werd opgesomd van de andere varianten, waarbij geen afschrijvingstermijn stond. Dat suggereerde dat dit, wat nu voorligt, een koopje was. Toen heeft de gedeputeerde mij

verweten dat ik mijn dossier niet op orde had, want die bedragen waren allemaal bekend. Nu heb ik op 18 september 2009 een memorandum thuis gekregen. Daarin staat mijn vraag keurig geformuleerd: "Wat zijn de afschrijvingstermijnen van de afgevallen varianten?" Er staat echter ook ineens een verhaal onder dat dat niet gegeven kan worden en dan krijg ik allemaal afschrijvingsvarianten over vloerbedekking. Dat interesseert mij helemaal niet. Ik wil de afschrijvingsvarianten hebben van de andere opties.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij is het memo wel duidelijk. Daarin staat dat het dezelfde afschrijvingstermijnen zijn over die vier opties die voorgelegd hebben. Dat is 40 jaar. De andere componenten, zoals vloerbedekking, rijwielstalling, liften, enzovoort, kennen andere afschrijvingstermijnen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat de gedeputeerde zelf het memorandum niet heeft gezien. Er staat werkelijk niet één afschrijvingstermijn in van de andere opties die zijn genoemd. Daarmee constateer ik dat de gedeputeerde in gebreke is gebleven wat betreft de informatievoorziening.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind dat mevrouw Versteeg adequaat is geïnformeerd.

Velen, ook mevrouw Versteeg, hebben gevraagd naar de risicoanalyse. Het college is niet voornemens dat te doen, omdat wij bij de hele studie van 2003 tot heden al die risico's en ramingen hebben meegenomen. Het college is uiteraard bereid de Staten, lopende het proces, te wijzen op de voortgang ten aanzien van dit punt en waar nodig met de Staten bijstellingen te realiseren.

Ik denk dat ik hiermee ook mevrouw Bodewitz antwoord heb gegeven op al haar vragen. Zij was content met de inlichtingen over de afschrijvingen, heb ik begrepen. Waarvan akte.

De heer Bisschop heeft zeker een punt als het gaat om communicatie. Het is inderdaad soms moeilijk uit te leggen. Wat wij echter deze week ook al hebben gezegd, is: burger en burger zijn twee verschillende dingen. De een heeft er moei-

te mee en de ander begrijpt het. Je moet ook in deze situatie wel eens dingen doen, die wellicht beter zouden kunnen worden geëffectueerd wanneer de markt beter is. Ik zeg de heer Bisschop toe dat wij hierover echt goed zullen nadenken als wij alle organisaties uitleggen waarom wij tot dit besluit gekomen zijn.

De heer Bisschop sprak verder over duurzaamheid. Natuurlijk heel belangrijk. Door nu Fortis aan te kopen, doen wij ook aan een bepaalde mate van duurzaamheid. Wij laten niks nieuw bouwen, want dat kost ook materialen. Wat dat betreft, is dat de contramal van wat de heer Bisschop zei ten aanzien van duurzaamheid, hier in de sterren enzovoort.

Ik denk dat ik hiermee alles heb beantwoord.

De VOORZITTER: Is er behoefte aan een tweede termijn van de kant van de Staten?

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank het college voor de beantwoording. Dat maakt weer wat duidelijk. Ik wil mijn waardering uitspreken voor de PvdD, die de moeite heeft genomen nog eens kritisch, maar wel constructief, te kijken naar het alternatief dat er lag als gaat om haar voorkeursvariant.

Aan de andere kant vind ik het jammer dat het vandaag voornamelijk een herhaling van zetten is geweest van 6 juli 2009 en van vorige week dinsdag. Ik vind dat heel jammer, maar dat is nu eenmaal zo. Daar moeten wij ons dan maar bij neerleggen.

De enige vraag die wij vandaag hoeven te beantwoorden, is of wij kunnen instemmen met de optie Fortis na de eis die wij op 6 juli 2009 daaraan stelden, namelijk dat de huisvestingskosten verlaagd konden worden tot onder € 5.500.000 per jaar. Wij zeggen daar voluit ja tegen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! In de tweede termijn rest mij niets meer dan een voortzetting van de eerste termijn. Er is een aantal argumenten ter tafel gekomen over het bestaan van de provincie, gezien alle omstandigheden. Dit is een nieuw element dat in de discussie is ingebracht. Ik kan daarover kort zijn. Het voorstel dat hier ligt, is eenvoudig. Er ligt een voorstel om voor de komende 40 jaar een oplossing te hebben voor het probleem. Daarmee doen

wij een investering die staat. Het is vastgoed, dus dat geld is het over 40 jaar ook nog waard, zelfs nog meer. Het alternatief is: hier blijven, geld uitgeven, forse bedragen, minimaal € 20.000.000 en over tien jaar concluderen dat de provincies worden opgeheven. Dan zijn wij die € 20.000.000 ook kwijt, maar dan hebben wij nog wel een provinciehuis waarvan wij de waarde die daarin zit, weer terug kunnen halen. Dus ik denk dat wij, alles overwegende, nogmaals moeten meedelen dat wij in het debat niet zijn overtuigd dat wij iets anders moeten doen dan voorstemmen. Belangrijk om aan de fractie van D66 duidelijk te maken is dat voorstemmen voor het voorstel de implicatie met zich meebrengt dat je daarmee aangeeft in te stemmen met alle punten die er liggen en dat je het college positief adviseert over te gaan tot aankoop.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dat het een heel ingewikkelde discussie is. Er had zwart op wit kunnen staan of Gedeputeerde Staten van Provinciale Staten het advies hadden kunnen krijgen of de taakstelling naar behoren is uitgevoerd. Dan had de heer Van Lunteren waarschijnlijk gewoon ja gezegd. Impliciet heeft de heer Van Lunteren gelijk met zijn opmerking. Het punt dat ik wil maken, is dat het gewoon niet zuiver is. In het voorstel dat voorligt, en dat wordt niet expliciet gevraagd, gaat mij om de rol van Provinciale Staten in de besluitvormingsprocedure. Dat is het punt dat ik wil maken. Dat is, vind ik, niet correct weergegeven.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het is helemaal terecht wat mevrouw Versteeg zegt. Als dat namelijk zo is, dan is dat zo. Als zij daaraan twijfelt, heeft zij die vrijheid, maar waarom dient zij dan niet gewoon een amendement in, waarmee dit onderdeel – als het een ommissie is – gewoon in het statenvoorstel gecorrigeerd wordt?

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wilde van Gedeputeerde Staten weten hoe zij zich juridisch hebben laten adviseren. Ik heb het antwoord, of het juist is of niet juist is, niet paraat. Ik heb afgelopen weekend de stukken bestudeerd. Nu wreekt zich weer die korte termijn, waarin je onvoldoende tijd hebt om een stuk te bestuderen. Nu wreekt zich die haast die in de

procedure wordt gemaakt. Ik vind dat je zo'n amendement moet overwegen als je iets zelf helemaal juridisch hebt uitgezocht. Die mogelijkheid heb ik niet gehad. Ik ben heel nieuwsgierig naar dit feit en ik overweeg uit te pluizen hoe het juridisch precies zit.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Als er een amendement wordt ingediend, waarna het statenvoorstel volledig zou voldoen aan de vraag die voorgelegd is aan de Staten en waarmee de Staten democratisch akkoord zijn gegaan, betekent dat dan dat mevrouw Versteeg voor zal stemmen? Dan dien ik dat voorstel in en dan hebben wij die omissie eruit. Dan krijgt zij van mij alsnog de kans in te stemmen met het voorstel.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Als de heer Van Lunteren goed naar mijn betoog heeft geluisterd, weet hij dat ik niet instem met dit voorstel om alle redenen die ik heb genoemd. Het punt dat ik hier wil maken is het volgende. In de beleving van D66 worden wij hier de besluitvormingsprocedure ingerommeld. Het feit dat ook dit weer iets is dat niet transparant is en tot vragen leidt, leidt tot dat gevoel bij D66. Dat lost een amendement niet op.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Gevoelens kan men wegnemen door een amendement in te dienen. Mevrouw Versteeg zou dan voor dat amendement kunnen stemmen. Zij zou dan alsnog tegen het statenvoorstel kunnen stemmen. Als dat haar het gevoel geeft dat er recht wordt gedaan aan het democratisch recht dat zij heeft en als D66 dat zo belangrijk vindt, dan moet zij dat in elk geval in stemming brengen. Dan heeft D66 daarover een uitspraak van de Staten.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het punt zit 'em erin dat ik dat amendement niet ga maken. Het punt zit 'em erin dat Gedeputeerde Staten moeten handelen conform de Provinciewet.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Gedeputeerde Staten zeggen dat zij vinden dat zij volgens de Provinciewet hebben gehandeld.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat betwijfel ik dus.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Versteeg betwist dat en dus moet zij dat corrigeren.

Ik denk dat hiermee alles gezegd is. De fractie van de VVD steunt dit voorstel.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dank voor de beantwoording van de gedeputeerde.

Het spijt mij dat ik het hier weer moet herhalen na de commissievergadering die wij gehad hebben, maar het gaat hier om risico's en de inschatting van de risico's die wij lopen met dit voorstel. In mijn eerste termijn en ook tijdens de commissiebehandeling heb ik de heer Binnekamp geprobeerd duidelijk te maken dat de wijze waarop Gedeputeerde Staten de risico's ten aanzien van de financiën en ten aanzien van de in- en verbouw, in kaart hebben gebracht, er gedegen uitziet. Ik heb in mijn eerste termijn de risico's gereduceerd tot alleen de huur, de etage, de twintig jaar. Dat risico blijven wij houden.

Het tweede gedeelte van mijn betoog ging over de financiële crisis en over de provincie als middenbestuur en alles wat er tijdens Prinsjesdag is aangekondigd. Daarover heb ik gezegd dat ik graag een analyse had willen hebben van wat dat voor consequenties heeft voor de besluitvorming die wij nu hebben voorliggen. Aan het eind van mijn eerste termijn zei ik: zet er, gezien die risico's, die wij als PvdA hoog inschatten, een alternatief naast. Dat vraagt niet alleen de fractie van de PvdA, maar ik hoorde dat andere mensen van andere partijen ook vragen. Het is een financiële crisis. Als de gedeputeerde zegt dat de beurs weer aantrekt en dat wij positieve berichten krijgen, dan ben ik daar reuze blij mee. Die positieve berichten lees ik ook. Alleen de maatregelen die wij als overheid hebben moeten nemen om te zorgen dat wij niet in een al te diepe crisis geraakten, denderen door naar de komende jaren en daarin zit ook die twintig procent budgetvermindering die met Prinsjesdag is aangekondigd. Het is dus spijtig dat er op dat moment geen analyse is gemaakt door het college.

Er blijft één variant over: het is Fortis of niks. Ik zeg nogmaals: zet daar nu een andere variant

tegenover en als blijkt dat die andere variant, die wij op 6 juli 2009 in een motie probeerden te bewerkstelligen, echt duurder is, dan zou ik gek zijn als wij Fortis blokkeren. Nee, natuurlijk zouden wij dat niet doen. Ik wil echter die zekerheid hebben en ik wil die analyse hebben. Daarmee uit.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dat de heer Pollmann problemen heeft met dat punt van die risicoanalyse. Tegelijkertijd geeft hij ook aan dat hij de risico's erg hoog inschat. Als dit wat meer en nadrukkelijker op 6 juli 2009 ter sprake was gekomen, waarbij op 6 juli 2009 eigenlijk werd gevraagd al het werk opnieuw te doen, dan was het iets geweest wat nadrukkelijk meegenomen had kunnen worden als aanvulling op het voorstel dat er lag. Dan had de heer Pollmann vandaag samen met ons kunnen instemmen. Eigenlijk brengt hij nu te elfder ure, op het moment dat er een mogelijkheid is voor een koop en dat die beslissing genomen moet worden, nieuwe elementen in, in de discussie. Dat vind ik jammer, want, als ik de heer Pollmann goed begrijp, had dat op meer draagvlak kunnen rekenen.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij heeft de heer Van Lunteren op 6 juli 2009 niet goed opgelet. Wellicht speelden hem de zomer en de vakantie door het hoofd. Ik heb hier de motie voor mij, die wij toen hebben ingediend. Daarin zeggen wij: "omdat het vanwege de uitdijende economische crisis niet aangaat om een dergelijke omvangrijke investering in de eigen huisvesting te steken". Wij hebben het dus over de financiële crisis gehad. Ik heb de notulen er nog eens op nagelezen en de heer Bos heeft het gehad over de financiële crisis en de risico's die wij daarmee liepen. In die zin is er op 6 juli 2009 een opening geboden om, als ik het zo mag schetsen, als oppositie- en als coalitiepartijen te kijken of wij twee mogelijkheden naast elkaar konden neerzetten.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De motie straalt niet uit dat, dat echt een optie was en zo is de motie ook niet geïnterpreteerd. Wat in de motie niet wordt aangegeven, maar wat de heer Pollmann nu wel aangeeft, is dat hij een verdere risicoanalyse had willen hebben

van deze variant en die ook ingebracht had willen hebben. Ik had dat best tegen die variant afgezet willen hebben. Dan was het één van de varianten geweest en hadden wij met elkaar een heel andersoortige discussie kunnen voeren. Dat had de heer Pollmann kunnen doen door een amendement op ons initiatiefvoorstel ...

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik lees de heer Van Lunteren nog een stukje voor uit die motie: "Het besluit als volgt te wijzigen:

2. *In plaats daarvan te adviseren om te kiezen voor de handhaving van de provinciale huisvesting op de huidige locatie en in de huidige gebouwen in Rijnsweerd. En wel om de volgende redenen. " Dan staat daar ook de economische crisis bij.*

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De heer Pollmann zegt dat hij heeft gevraagd de twee opties tegen elkaar weg te zetten. Het enige wat ik zie, is dat vanaf het begin twee opties tegenover elkaar hebben gestaan en dat de heer Pollmann met het verhaal zoals hij dat nu geeft, in principe niet om een risicoanalyse vraagt, maar dat hij toen gewoon heeft gezegd: wij willen in deze huisvesting blijven. Zo hebben wij de motie geïnterpreteerd en dat is de reden waarom er wellicht niets mee gedaan is.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik vraag zowel om een risicoanalyse ten aanzien van een financiële crisis als ten aanzien van de maatregelen die nu moeten worden genomen om de overheidsfinanciën op een goede manier voor de toekomst veilig te stellen. Dat is één. Dan twee: als wij op 6 juli 2009 niet tegenover elkaar hadden gestaan, maar naast elkaar en als wij hadden gezegd dat wij die twee varianten goed wilden bekijken, dan hadden wij hier nu niet, letterlijk en figuurlijk, tegenover elkaar gestaan.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoorde de gedeputeerde zeggen: mijnheer Duquesnoy, er is met alle risico's rekening gehouden. Dat is precies de reden waarom wij grote problemen hadden met dat extreem hoge bedrag van € 8.300.000. "De risico's zijn conservatief ingeschat": ik zit nog steeds in mijn maag met het risico van Bloeyendael en de perfecte verhuur

die daar gedaan is en het risico van de provinciale website. Ons vertrouwen in die € 5.400.000 is daarom niet groot. Dat betekent dat wij dit voorstel, waarin die € 5.400.000 min of meer als voorwaarde staat voor het op 6 juli 2009 genomen besluit, moeten afwijzen. Dan wijzen wij ook dat voorstel van 6 juli 2009 af en dan kom ik bij mijn eerste keuze: gewoon hier blijven zitten en fatsoenlijk opknappen.

Ons tweede punt is het woord vertrouwen. Gedeputeerde Staten zeggen namelijk in de stukken dat zij vertrouwen hebben dat de verhuur van die ene extra etage ook wel gaat lukken. Ik hoorde de fractie van de VVD al zeggen dat zij weer vertrouwen heeft in het college. Er wordt veel 'vertrouwd op vertrouwd op vertrouwd op'. Ik weet niet precies waar de grens ligt.

Alles bij elkaar zeggen wij nee tegen dit voorstel.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Het zal niemand verbazen dat wij ontevreden zijn met de reactie van het college. Naar onze mening is het boekhouden verkozen boven het politiek-bestuurlijk afwegen van de verschillende aspecten. Er is te weinig politieke sensitiviteit en te weinig gevoel voor het algemeen belang en het economische klimaat. Het gaat om een gebouw dat te groot is, te duur is en voor een te lange termijn aangeschaft wordt in een te onzekere tijd en met een te onzekere provinciale toekomst. Wij hoorden de gedeputeerde zeggen: wij achten het verantwoord, en : vertrouw ons maar. Het college doet wel een heel groot beroep op ons vertrouwen. Wij hebben geen inhoudelijke reactie gehad op de verhuurrisico's, er komt geen externe risicoanalyse en wij constateren ook dat er geen risicoanalyse is gehouden. Bovendien is voor ons een deel van de financiële informatie niet beschikbaar, althans, wij kunnen daarover niet spreken omdat die informatie nog vertrouwelijk is.

Ik wil tot slot even kort stilstaan bij de klacht die van bijna alle partijen te horen is geweest. Dat betreft de gebrekkige informatievoorziening en de manier waarop dit proces doorlopen is. Ik wil daarop op een later moment terugkomen om te kijken of wij als Staten ons enquêterecht zouden moeten uitoefenen om deze procedure eens door te nemen.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dat ik de heer Colijn te Zeeland moet gaan verblijden met de mededeling dat de lokale Utrechtse fractie van de SGP voorstander is van de herinvoering van het stadhoudelijk tijdperk. Wij zullen daarvan kond doen. Los daarvan is het te betreuren dat de PvdD niet overtuigd kon worden op basis van argumenten. Zij zat er vlak tegenaan. Dat is voor mij het signaal dat er toch iets goed gaat met onze cultuurdiscussies die wij aan het voeren zijn. Zoals ik heb gemerkt, is er een soort zoeken naar waarheid zonder daarbij direct een partijsticker te plakken van: VVD, dus fout, Christen Unie, dus fout, of zo iets. Ik waardeer dat en dat wilde ik even zeggen.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan toch eigenlijk niet interrumpen als er eerst waarderungen worden uitgesproken.

De VOORZITTER: Dan moet u dat niet doen.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb de vragen gehoord die vanuit de Staten zijn gesteld en de antwoorden die door het college zijn gegeven. Dat roept mij verder niet op om van mijn eerder ingenomen standpunt af te wijken. Derhalve geef ik aan dat wij het voorstel van het college ondersteunen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het merkwaardig dat de gedeputeerde constateert dat er heel veel vragen van afgelopen dinsdag in de commissie BEM herhaald worden. Tegelijkertijd constateer ik dat bepaalde antwoorden van hem op die vragen wat afwijken. Dat doet mij bijna de term 'creatief herformuleren' in de mond nemen. Ik vind het echter vreemd dat de gedeputeerde nu zegt dat er wel degelijk een risicoanalyse is geweest. Ik denk dat wij met elkaar maar eens moeten vaststellen wat het begrip risicoanalyse inhoudt. Als het gaat om een second opinion, dan hoorde ik mevrouw Pennarts het antwoord van de gedeputeerde samenvatten als: u bedoelt dus dat er een adviseur over uw schouder heeft meegekeken? Daarop heb ik geen concreet ander antwoord op gehoord. Nu zegt de gedeputeerde stellig dat er een second opinion is geweest. Wellicht moeten wij hier ook maar eens gaan formuleren wat een second opinion is.

Dan de visie van de gedeputeerde over herindelen. Gezegd werd dat die discussie ook al speelde in 1848. Ik ben toch van mening, en dat geldt voor meerdere partijen, dat er twee dingen over het hoofd gezien worden. Het verschil met 1848 en 2011 is dat de maatschappij nu in een enorme stroomversnelling is geraakt en dat wij blijkbaar moeten constateren dat de bestuurlijke herindeling van Nederland ver achter is gebleven, wat resulteert in het feit dat er heel veel beleidsvraagstukken niet of nauwelijks of veel te stroperig worden opgelost. Dat is precies wat D66 denkt, namelijk dat de wal het schip zal keren. Ik denk dat er toch een naar binnen gekeerde blik is om deze discussie nogal te bagatelliseren. Kortom, wij zijn niet overtuigd en wij zijn geenszins van plan ons standpunt te wijzigen.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Uit mijn eerste termijn heeft u kunnen opmaken dat wij het voorstel zoals het voorligt, steunen. Bij de gedeputeerde proef ik nadrukkelijk de attitude dat wij gezamenlijk dit traject gaan, dat wij ons allen, voor- en tegenstanders, bewust zijn van zekere onzekerheden en risico's en dat wij met elkaar, geleid door Gedeputeerde Staten, de vinger aan de pols houden om het tot een goed einde te brengen. Ik denk dat, dat heel goed is. Mijn dank aan collega Van Kranenburg om de boodschap aan de voorzitter van de SGP te willen overbrengen. Dat is de heer Colijn namelijk. Ik verzoek hem er wel bij te vermelden dat dit niet betekent dat ik hier een pleidooi heb staan voeren voor de herinvoering van een republiek. Om alle misverstanden maar uit te sluiten.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! 161 jaar geleden: Thorbecke. En er was reden toe. Wij hadden namelijk een koning die nog steeds bezig was met een verloren tiendaagse veldtocht. Die was inmiddels voorbij, maar Koning Willem II had een zoon, waarvan men dacht: hoe gaan wij dat in de klauwen houden? Wij zitten inmiddels 161 jaar later en wij hebben het inmiddels over een gebouw van 262 meter. Ik denk dat er op een heleboel niveaus op dit moment keuzes gemaakt gaan worden: welke kant willen wij op met deze maatschappij? Willen wij in een groteske cycloopachtige werkelijkheid wonen en werken met enorme gebouwen of houden wij de mense-

lijke maat? De keuze die wij hier vandaag maken, is in feite een keuze voor regressie naar iets wat wij de afgelopen jaren opgebouwd hebben. Wij geven dingen weg. Kwaliteiten. Ook dit gebouw. Wat is het innerlijke gebouw eigenlijk dat wij wensen voor de burger als democratisch vormingsinstituut? Ik denk dat de cultuurdiscussie, waarover wij het hebben gehad, eigenlijk tot nu toe eigenlijk helemaal niet gevoerd is. Cultuur gaat over veel meer terreinen, dus wij hebben nog heel veel huiswerk te doen.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het college van Gedeputeerde Staten is van oordeel dat hier de afgelopen zes jaar zorgvuldig is gehandeld. Wij hebben allerlei studies verricht, wij hebben ramingen opgezet, wij hebben diverse externe bureaus laten kijken naar de ontwikkelingen en naar de risico's. Of je het nu risico's noemt of ramingen, er is in de hele procedure, naar de overtuiging van het college, zorgvuldig gehandeld. Daarom vindt het college ook dat dit een goede keuze is. Het is een duurzaam gebouw, waarin wij met z'n allen heel veel plezier zouden kunnen beleven. Het is een goede keuze na zes jaar discussie en ik ben blij dat vandaag het besluit valt. Als de Staten dat positieve besluit nemen, dan hoop ik van ganser harte dat wij de komende jaren con amore met elkaar aan de slag gaan om te zien op welke wijze wij het gebouw naar onze wensen kunnen inrichten, ook naar de wens van mevrouw Doornenbal van dinsdagavond om vooral ook de politieke ruimte met elkaar in te vullen.

De VOORZITTER: Dan zijn wij aan het einde gekomen van de beraadslagingen over dit statenvoorstel. Ik wil overgaan tot besluitvorming. Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel, met de aantekening dat de fracties van de PvdA, de SP, GroenLinks, D66, de PvdD en Mooi Utrecht geacht worden te hebben tegengestemd.

De VOORZITTER: Mag ik u bedanken voor uw geduld? Ik wens u een prettige dinerpauze toe. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 17.53 uur tot 19.00 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Statenvoorstel knelpuntenpot woningbouwstagnaties.

Mevrouw DEKKERS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De knelpuntenpot woningbouwstagnatie. Gingen tot begin vorig jaar de woningen in de provincie Utrecht als warme broodjes over de toonbank, door de kredietcrisis staan de zaken op de woningmarkt er momenteel heel anders voor. Dat heeft heel veel met geld te maken. Immers, aan de ene kant hebben opdrachtgevers en uitvoerders van bouwplannen moeite om hun financiering rond te krijgen - kredietverstrekkers zijn voorzichtiger geworden - en de financiering krijgen zij vaak pas rond wanneer er van een project een voldoende aantal woningen is verkocht en, aan de andere kant, krijgen potentiële kopers de financiering van hun nieuw te kopen woning niet rond, omdat kredietverstrekkers voorzichtiger zijn geworden bij de verstrekking van een lening aan potentiële kopers. Daardoor krijgen opdrachtgevers en uitvoerders van bouwplannen hun financiering niet rond, omdat er onvoldoende woningen worden verkocht. Zo is het balletje weer rond.

Het voorstel om een knelpuntenpot woningbouwstagnatie in het leven te roepen, vinden wij een goed voorstel. Wat wel opvalt, is dat de mogelijkheid om voor financiering vanuit de knelpuntenpot in aanmerking te komen, uitsluitend gericht is op de groep die ik het eerst genoemd heb, namelijk de opdrachtgevers en de uitvoerders. Dat verbaast ons, zeker gezien het volgende. Wij hebben van de griffie een viertal voorbeelden ontvangen in het kader van de provinciale knelpuntenpot woningbouwstagnatie en in alle vier de voorbeelden zie je dat de rol van de koper cruciaal is bij het slagen van het project. Wij vragen ons dan ook af wat de argumenten zijn dat er in dit voorstel uitsluitend aan diegenen gedacht wordt, die aan de aanbodkant van het project zitten. Als wij nu naar de andere kant gaan, dan willen wij het college ook een stukje duidelijkheid vragen over het volgende. Zijn er al locaties in beeld die op deze manier financiering behoeven? Zo ja, kan het college ons zeggen om hoeveel locaties het gaat en hoe de selectie wordt gemaakt? Hoe staat het met de balans van flexibiliteit en het risico dat wij

lopen? Hoe zorgt het college ervoor dat het geld terecht komt bij diegenen die dat het meeste nodig hebben? En, als de activiteiten aansluiten op voor de provincie strategische gebieden of projecten, waar denkt het college dan aan? Kan het college een voorbeeld noemen?

De fractie van het CDA heeft ervoor gepleit aandacht te geven aan de vraagkant, namelijk de potentiële koper. De starterslening die wij in het leven hebben geroepen, stimuleert de kansen en de mogelijkheden van de potentiële koper. Gemeenten die hieraan meewerken, hebben het onzes inziens begrepen. De voorbeelden illustreren hoe belangrijk het is dat de vraag op een verantwoorde manier gestimuleerd wordt. Naar onze mening verdienen deze gemeenten dan ook voorrang bij een aanvraag voor de knelpuntenpot. Dit is een voorbeeld dat ik hier direct noem, maar misschien zijn er nog meer voorbeelden om die vraagkant te stimuleren. Als dat zo is, dan horen wij dat graag van het college.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Vandaag bespreken wij het voorstel dat een voortvloeiende maatregel is uit onze maatregel om wat te doen aan de gevolgen van de economische crisis. Een van de voorstellen daarvoor was de knelpuntenpot. Vandaag doen Gedeputeerde Staten een voorstel over de manier hoe daaraan invulling te geven. De fractie van de VVD wil op dit punt een knip maken in twee onderdelen. Ten eerste het verhaal, zoals net door de fractie van het CDA is opgemerkt, over de vraagkant discussie en ten tweede het voorstel an sich, zoals het er ligt. Om te beginnen de vraagkant. Op dit moment wordt vanuit het voorstel met name aan de aanbodzijde geprobeerd door middel van zachte leningen en garantiestellingen ervoor te zorgen dat projecten die misschien geen doorgang kunnen vinden, alsnog doorgang kunnen vinden. De fractie van de VVD heeft de volgende vragen aan het college. In hoeverre heeft het college nagedacht om de zachte leningen, zoals deze verwoord staan in dit statenvoorstel, van toepassing te verklaren op mensen die in het bezit zijn van een woning en die een woning in een nieuwbouwproject zouden willen kopen, bijvoorbeeld in Vathorst of in Leidsche Rijn? Bij projecten waar op dit moment honderden woningen leegstaan, zouden juist door het vertrouwen in de markt terug te brengen, men-

sen in een situatie kunnen komen dat zij toch die nieuwbouwhuizen gaan kopen. Daarmee wordt daadwerkelijk het probleem van die aannemers en ontwikkelaars opgelost. Dat was namelijk de reden dat wij die maatregelen hebben. De maatregel is in dit geval niet sec een maatregel om alleen de bouwopgave te halen. De maatregel stellen wij in het leven vanwege het feit dat wij aan economische stimulatie willen doen. Dat is de vraag die ik neerleg en eigenlijk is het ook een vraag die ik stel aan de collega's hier en ik hoor graag hun mening.

Dan het voorstel zoals het nu voorligt. Daarover heeft de fractie van de VVD in de commissie met name een punt gemaakt over het onderdeel van de zachte leningen; het feit dat de provincie toch voor bank gaat spelen. Onze fractie heeft aangegeven dat zij het gevoel heeft, en dat wil ik vandaag nog een keer bevestigen, dat je je als overheid gewoon moet bezighouden met dat waar je goed in bent en dat anderen dat moeten doen waar zij goed in zijn. Banken zijn goed in bankieren en ...

De VOORZITTER: U zei: "Banken zijn goed in bankieren". Toen zeiden wij: nou?

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Zij zijn goed in bankieren. Zij zijn wat minder goed in het toekennen van de juiste beloning aan diegene die bankiert.

In principe zijn banken toegerust, zeker op dit moment, om risico's goed in te schatten. Ik denk niet dat wij als provincie in staat zijn daarin een goede afweging te maken. Daarbij komt het element, dat ook in de commissiebehandeling aan de orde is geweest en dat wij als fractie hebben laten uitzoeken, namelijk of er een mogelijkheid is voor staatssteun. Bij navraag is inmiddels gebleken dat dat niet aan de orde is, vanwege het feit dat de maatregel die het Rijk op dit moment neemt, echt gezien moet worden als een subsidie; als het ware een rentekorting die je geeft aan de partij die een lening aangaat bij jezelf. Als VVD zeggen wij daarvan: op het moment dat het een rentekorting is en een subsidie, doe dan, overheid, waar je goed in bent en zorg dat je die subsidie in dat geval verstrekt en dat je een rentekorting aanbiedt aan die partijen. Dan zijn mensen namelijk vrij om te kiezen met welke bank zij in zee willen gaan. Dan laat je de markt daar zijn werk doen. En daarvan

is, zoals men weet, de VVD voorstander.

Wat wij in eerste instantie belangrijk vinden, is antwoord te krijgen van Gedeputeerde Staten op die vraag hoe zij kijken naar die vraagkant en of zij daar wellicht nog wat mee kunnen doen, en eventueel beargumenteerd aangeven dat dat niet tot de mogelijkheden behoort. Dan zou dat betekenen dat het huidige voorstel in deze vorm voorligt. Dan overwegen wij in de tweede termijn met een amendement te komen.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn positief over dit voorstel. Het stimuleert de grote woningbouwprojecten, die door de financiële crisis ernstige vertraging hebben opgelopen of zelfs stilliggen. Het belang hiervan is groot. Dan heb ik het met name over het belang aan de vraagkant. De fractie van de VVD vroeg ons daarop te reageren. Mijn indruk is dat als wij deze stimuleringspot in het leven roepen, wij de aanbodkant stimuleren maar juist ook die vraagkant. Als je het hebt over die vraagkant, dan kijken wij met name naar de starters en de senioren. Wij denken dat de spin-off van dit verhaal daarin heel belangrijk is en dus ook de vraagkant stimuleert. Uit de voorbeelden die zijn nagestuurd, waarvoor dank, blijkt dat de regeling de bouwers juist over de drempel heen kan helpen om toch te starten of te herstarten met de bouw.

Op wat is gezegd over het voorstel en het aangekondigde amendement over de rentekorting in de vorm van subsidie, hoor ik graag de reactie van Gedeputeerde Staten op alvorens ik daarover een standpunt ga innemen.

In Nieuwegein en Amersfoort bevinden zich zogenaamde samenwerkingsverbanden voor de bouw. Van daaruit worden jonge bouwvakkers in opleiding gedetacheerd bij bouwbedrijven. In deze twee centra zitten zo'n 100 jonge bouwvakkers te wachten op een baan in de bouw. Wat is er logischer om aan het verstrekken van de gelden – dan heb ik het over de aanbodkant – uit de knelpuntenpot de voorwaarde te verbinden dat, indien mogelijk, bedrijven die gebruik maken van gelden uit de knelpuntenpot een leerlingenbouwplaats inrichten? Daarmee slaat de provincie twee vliegen in een klap: het bouwwerk kan voortgang vinden, of herstarten, en de leerlingen kunnen in de praktijk aan de slag. De fractie van de PvdA pleit er dan

ook voor een dergelijke voorwaarde te verbinden aan het verstrekken van gelden uit de knelpuntenpot nu de nood zo hoog is. Let wel, wij stellen een leerlingenbouwplaats niet als absolute voorwaarde. Dat moet je ook niet doen. Wij zeggen: als het mogelijk is, doe het dan. Leg de hoofdaannemer die verplichting op. Indien het niet mogelijk is, laat hem dan uitleggen waarom dat niet zo is.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Pauw & Witteman begonnen ooit eens met het onderwerp bouwstagnatie. Daar is een rapport over. Dat ligt er al een tijdje. Wij proberen er van alles aan te doen en het komt hier geregeld terug. Nu kunnen wij eindelijk bouwen, de mogelijkheid is er, en dan doet men het niet, want er is geen geld. De kredietcrisis. De kredietvertrekkers, de banken die toch aardig wat steun van de overheid krijgen, gaan er nog niet in. Wij hebben het steeds over; het is hier zo gewild; het gros verkoopt zichzelf. Blijkbaar klopt er iets niet in, zeg maar gerust, het kapitalisme op de woningmarkt. Iets werkt er niet mee. Dan klinkt dit voorstel bijna weer een beetje leuk, moet ik zeggen, want wij gaan als overheid gewoon weer geld geven aan woningbouw. Misschien moeten wij met dit voorstel nog wel veel verder gaan door gewoon die woningbouw weer te doen. Dat zou natuurlijk het allermooiste zijn. Ik heb het hier eerder in deze Staten al gezegd. Zover zal het wel niet komen, denk ik. Of wij ook die vraagkant nog moeten stimuleren? Een doorstromerregeling, zal ik het maar noemen, een doorstromerssubsidie analoog aan de starterssubsidie. Nee, daarvan zijn wij geen voorstander. Dat lijkt ons niet juist. De fractie van de PvdA zei het al: door die aanbodkant te stimuleren, zorg je dat die mensen ook kunnen doorstromen, dat er mogelijkheden komen. Daar hopen wij op. Het zou ook moeten betekenen dat mensen die willen bouwen eens goed moeten nagaan wat zij willen bouwen. En dat is dan een beetje jammer van dit voorstel. Er wordt wel iets verteld over de gelabelde woningen. Dan denk je: dat is mooi, want het staat onder artikel 1. Artikel 1 is echter alleen maar de begripsbepaling. Daarna komt 'gelabelde woning' helemaal niet meer voor. Aan wie gaan wij dan geld geven? Aan heel zielige projectontwikkelaars, die het allemaal niet meer trekken? Gelukkig is het geen bodemloze put. Er staat maar een bepaald bedrag voor en het gaat

natuurlijk voornamelijk om krediet. Wij hopen het meeste terug te krijgen. Wat dat betreft, zal dit voorstel onze steun krijgen, maar wel met de kanttekening dat wij het liever anders hadden gezien.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ondanks dat ik wat jong ben om met weemoed terug te denken aan andere tijden, zou ik dat toch dolgraag doen; de tijd dat wij als verschillende overheidslagen nog de macht hadden om echt woningen te produceren. Dan heb ik het niet over een woning zoals de woning waarin ik zelf woon in de wijk Overvecht, maar dan heb ik het over kwalitatieve woningen, zoals wij ze tegenwoordig kunnen maken. Het is wel jammer dat wijlen staatssecretaris Enneüs Heerma al die middelen uit onze handen heeft doen wegslaan. Rest ons niets dan de markt zijn gang te laten gaan, in dit gebeuren. Wij kunnen echter de markt wel enigszins steunen en ik denk dat het voorliggende voorstel daarbij een goed voorstel is. Ik had in eerste instantie zo mijn twijfels over het voorstel. Maar ik denk dat het memo dat achteraf is gekomen, heel veel duidelijk maakt over waar er geïnvesteerd wordt. Er blijft overigens terecht de vraag van de fractie van de SP staan over wat er precies geïnvesteerd wordt en in wat voor type woningen er wordt geïnvesteerd. Ik weet zeker dat de gedeputeerde daarop een heel goed antwoord kan geven en dat hij wellicht een soort toezegging doet aan de fractie van de SP, zo van: maak je vooral niet druk. Naar aanleiding van de woorden van de heer Van Lunteren van de fractie van de VVD, zeg ik dat wij niet zo'n grote fan zijn van die markt. Alleen, als je niet de middelen hebt om volwaardig te kunnen concurreren met die markt, zul je het met die markt moeten doen. Dan vind ik inderdaad dat je als provincie niet de taak van die markt over moet nemen. Ik kan mij dus zo voorstellen, mocht de motie noodzakelijk zijn, dat wij daarmee instemmen.

Mevrouw DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! In het kader van de Versnellingsagenda van april 2009 is besloten de stagnerende woningbouwproductie weer vlot te trekken. Verschillende gemeenten in onze provincie ontwikkelen inmiddels soortgelijke regelingen om samen met de provincie een vliegwieleffect te bereiken. Met de provinciale knelpuntenpot woningbouwstagnatie

kunnen projecten die dreigen om te vallen of die een strategische positie hebben in woningbouwprogramma's of gebiedsontwikkelingen, financiële ondersteuning krijgen. Het bankje spelen is, denk ik, niet zozeer aan de orde. Ik had zelf bij de eerste maal lezen van het stuk ook even die gedachte, maar in de commissie heeft het college voldoende toegelicht dat er geen reden is dat op die manier te formuleren.

De algemene gedragslijn bij ons financieel beleid is dat vrijvallende middelen terugvloeien naar de algemene reserve. Het voorstel dat hier voorligt, vormt hierop gedeeltelijk een uitzondering. De vrijvallende middelen uit de eerste en tweede tranche van het Fonds Stedelijk Bouwen en Wonen worden met een maximum van € 2.000.000 aangewend voor het "Beheer knelpuntenpot woningbouwstagnatie". Het is goed dat het stuk dat expliciet verwoord. Om die reden stemmen wij daarmee in, alhoewel het niet onze gewoonte is dit te doen. Het is door anderen ook al gezegd, dat het niet meezit in de woningmarkt. Er liggen knelpunten aan de vraagzijde. Daarvoor hebben wij een speciaal programma, waaronder de startersleningen. Wij moeten echter beide kanten van de markt een stimulans geven. Daarom zijn wij blij met deze uitwerking van de Versnellingsagenda, zoals wij die met elkaar hebben afgesproken. Het voorstel helpt overigens niet alleen kopers, maar ook huurders. Als er projecten vlotgetrokken zijn met een combinatie van huur- en koopwoningen bijvoorbeeld, dan kunnen ook huurders daarvan meeprofiten.

Wij hopen op een snelle inzet van de middelen. Hoe sneller wij starten, hoe beter het is. De € 20.000.000 die wij openstellen, moet immers zo vaak mogelijk kunnen rollen of, beter gezegd: revolveren, zodat wij trajecten optimaal vlot kunnen trekken.

Wij hebben het hier over een crisismaatregel. Wij moeten onze invloed ook niet overschatten, maar wij kunnen zo precies mogelijk onze invloed aanwenden. Wij zijn overtuigd van de noodzaak en van de effectiviteit van het voorstel. Wij zijn het er dan ook van harte mee eens.

Ik wil nog ingaan op het voorstel van de fractie van de VVD over de rentekorting. Ik hoor graag de reactie van de gedeputeerde daarop. Ik zou mij wel kunnen voorstellen dat het voor de ambtena-

ren de nodige bureaucratie met zich meeneemt en ik wil graag weten of dat in verhouding tot elkaar staat. Wat betreft de extra subsidiëring die de fractie van de VVD vraagt, van bijvoorbeeld projectontwikkelaars, in plaats van de leningen, denk ik dat dat best hier en daar een bijdrage kan leveren, maar ik vraag mij af of een relatief kleine subsidie – slechts ter hoogte van het rentevoordeel – in het traject een bank ertoe zal verleiden een grotere lening te verstrekken. Als je als provincie, als partner, daar mede instapt, dan weten wij dat het verleden bij trajecten heeft geleerd dat dat de bereidheid van andere partners om toe te treden, vergroot. Dat zal naar mijn inschatting minder zijn als je alleen maar het renteverschil compenseert.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het idee dat mijn verhaal iets verkeerd wordt uitgelegd. Ik heb niet gesuggereerd dat ik projectontwikkelaars zou willen gaan subsidiëren. Wat ik heb gezegd, is dat je een rentekorting zou moeten toekennen in plaats dat je als provincie die lening gaat verstrekken. Ik denk dat daar een misverstand over is. Ik heb in elk geval niet bedoeld dat wij projectontwikkelaars in de bouw van woningen gaan subsidiëren.

Mevrouw DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dat de heer Van Lunteren dat zo niet zou willen formuleren, maar bij mij kwam de perceptie binnen dat dat uiteindelijk wel de uitwerking zou kunnen zijn.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dan ben ik blij dat ik dat voor mevrouw De Heer heb kunnen rechtzetten.

Mevrouw VERSTREEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! D66 is altijd voorzichtig wanneer het om ingrijpen van de overheid op de woningmarkt gaat. Zolang zich dat beperkt tot zaken die horen bij de rol en de taak van de provincie, is er geen vuiltje aan de lucht. Met dit voorstel gaat de provincie echter een stap verder. Een stap, waar de fractie van D66 een zekerheid zou willen inbouwen om te voorkomen dat de provincie gaat bankieren en meer dan nodig risico gaat lopen. Het voorstel van de fractie van de VVD, dat nu als vraag aan Gedeputeerde Staten voorligt, om zachte leningen in de vorm van een rentekorting uit te voeren en

op dit punt eigenlijk de subsidieverordening aan te passen, kan tot steun van onze fractie leiden. Wij hadden nog wel even onze twijfel of je dit wel of niet zou moeten openstellen voor private partijen, maar ook hier moet natuurlijk het gelijkheidsprincipe gelden.

Overigens moet ons wel van het hart, dat de hele knelpuntenpot niet het schoolvoorbeeld van deregulering is.

Mits het amendement dat de fractie van de VVD achter de hand heeft tot een positief antwoord van Gedeputeerde Staten kan leiden, kan dit voorstel op onze steun rekenen onder het motto dat het doel dit keer maar de middelen moet dienen.

De heer DE JONG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Mijn dank voor alle opmerkingen die er gemaakt zijn en de positieve steunbetuigingen die er zijn geweest. Er zijn nog wat vragen gesteld. Daar wil ik zeker op ingaan. Ik denk dat ik maar begin met het belangrijkste onderwerp, namelijk de vraag- versus de aanbodbenadering. De Staten zijn overtuigd van de noodzaak om op korte termijn te komen met zoveel mogelijk inzet om de woningmarkt weer op gang te krijgen. Daar zit 'em niet in. De vraag die gesteld wordt, is of je nu het beste de vraagzijde of de aanbodzijde kunt benaderen als het gaat om het vlottrekken van die woningmarkt. Ik denk dat eerst een wat relativerende opmerking op z'n plaats is. Ik heb het wel eens vergeleken met een druppel en een gloeiende plaat. Dat is misschien wel heel extreem geformuleerd, maar de woningmarkt in de provincie Utrecht is natuurlijk een zeer kapitaal-intensieve markt; het gaat om vele miljarden in vastgoedwaarde die daarin omgaat. Wij moeten niet denken dat wij met € 20.000.000 aan zachte leningen of garantstellingen en € 2.000.000 aan rentesubsidies – het hangt er nog van af hoe dat precies ingevuld wordt - die woningmarkt in zijn geheel weer op gang krijgen. Het is iets wat wij heel strategisch moeten inzetten willen wij daarmee een goed effect bereiken.

Dan is het ook van belang te beseffen dat een woningmarkt uit vraag en aanbod bestaat, maar dat die ook altijd met elkaar verbonden zijn. Het is niet zo dat je alleen maar de ene of de andere kant moet zien te benaderen. Het zit nu vast en als het ergens vlotgetrokken wordt, dan komt het

aan de andere kant vaak ook wel op gang. Dan moet je ook nadenken over wat het effect is van het een en wat het effect is van het ander. Dan is er een aantal redenen waarom wij denken dat het voornamelijk inzetten op de aanbodkant effectiever is dan op de vraagkant. Aan de vraagkant hebben wij natuurlijk al het een en ander in de zin van startersleningen. Wat echter vooral belangrijk is, is dat je eigenlijk op twee manieren, in termen van het multipliereffect en revolving mogelijkheden, veel meer kunt doen als je aan de aanbodkant gaat zitten in plaats van aan de vraagkant. Allereerst is het zo dat als je individuele potentiële kopers van een rentesubsidie wilt voorzien, je niet stuurt op waar die koop precies plaatsvindt. Dan stuur je op die koper en niet op het project. Dat betekent dus dat je niet goed weet wat precies de uitwerking is van die ene extra gekochte woning. Als je daarentegen aan de aanbodkant gaat zitten, kun je heel goed kijken naar projecten, hoe strategisch die zijn en welke elementen en onderdelen daarin een belangrijke rol spelen. Als je nu net even dat zetje daaraan kunt geven, dan kan dat wel eens een vermenigvuldigingseffect hebben op een aantal andere deelprojecten die daarbij horen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD):Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het een klein beetje een drogreden te stellen dat als wij het op deze manier regelen, wij het niet kunnen sturen. Op het moment dat wij een verordening opstellen, kunnen wij daarin zelf sturend optreden. Wij kunnen bijvoorbeeld zeggen dat wij weten dat op die en die plekken stagnatie zit in de doorstroming. Dan zou je ook kunnen zeggen dat je die en die plekken verklaart tot plaats van aankoop van een nieuwe woning waar je wat zou willen doen. Op zich vind ik dat argument an sich dus een drogreden. Wellicht kan de gedeputeerde ons nog overtuigen op dat punt.

De heer DE JONG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Een drogreden zou ik een veel te scherpe formulering vinden. Je kunt er natuurlijk wel iets aan sturen, maar het is heel anders als je op het individuele vlak naar kopers kijkt dan wanneer je op projectniveau gaat kijken naar projecten. Dat is één. Ten tweede het volgende. Ik heb dat al aangegeven en ik hoop dat de heer Van Lunteren mij daarin kan volgen. Als je een woningbouwpro-

ject, een stadsontwikkelingsproject of een gebiedsontwikkelingsproject hebt en je weet dat er ergens in dat project – dat project omvat misschien veel meer dan alleen woningen – een project zit dat op het punt van omvallen staat, dan kan dat een behoorlijke doorwerking hebben op allerlei andere gerelateerde projecten als dat project niet door gaat. Je zou dan net daaraan dat kleine stukje steun kunnen verlenen wat nodig is om die ontwikkelaar toch door te kunnen laten gaan. Dat kan natuurlijk ook indirect gericht zijn op de vraagkant. In de voorbeelden is dat ook aangeduid. Als je bijvoorbeeld met een verkooppercentage zit en je kunt de projectontwikkelaar helpen, zodat hij iets minder woningen hoeft te verkopen om toch al aan de slag te kunnen gaan, dan zijn de mensen die al een woning hebben gekocht – de vraagkant – daarmee geholpen. De projectontwikkelaar gaat door en in de loop van tijd komen er meer zaken van de grond, ook andere gerelateerde projecten, die anders wellicht helemaal zouden vastlopen en waar verder geen overheidsinterventie voor nodig is en die dan toch slagen dankzij dat ene kleine stukje interventie. Dat is het punt van de multiplier.

Dan hebben wij het punt van de revolving. Als je aan die aanbodkant gaat zitten, kun je veel sneller je geld terugvragen, omdat de omloopsnelheid van middelen daar veel groter is dan aan de vraagkant. Dan zou je namelijk wel eens heel lang kunnen vastzitten aan die ene kant, waar je een zachte lening hebt verstrekt; die kun je natuurlijk niet na een of twee jaar weer terugvragen, terwijl je dat bij een projectontwikkelaar, een corporatie, een gemeente of een zorginstelling wel kunt doen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp waar de gedeputeerde naartoe wil. Ik zit echter met het volgende punt. Op het moment dat de gedeputeerde het aanbod gaat verhogen, dan heeft dat voordelen aan de vraagkant, maar het heeft in het aanbod van die andere mensen die in de zenuwen zitten – raak ik mijn woning wel kwijt? – ook gevolgen vanwege het feit dat een groter aanbod meestal automatisch leidt tot een lagere marktwaarde van woningen die nog verkocht moeten worden. Daar zit de crux en daarom twijfelen wij over de vraag of je aan de vraag- of aan de aanbodzijde moet zitten.

De heer DE JONG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Bij het punt van een mogelijk iets prijsdrukkend effect maakt het niet uit of je aan de aanbod- of aan de vraagkant gaat zitten. Ook als je aan de vraagkant gaat zitten met rentesubsidie, kan dat natuurlijk effect hebben.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wat daarmee gereduceerd zou kunnen worden als je daarvoor kiest, is dat woningen die op dit moment al gebouwd zijn, die gereed zijn en waarop verlies wordt gemaakt, alsnog verkocht worden. Je werkt dan aan een stukje vertrouwen in de markt. Het is net een iets andere aanpak.

De heer DE JONG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Je kunt datzelfde vertrouwen ook bewerkstelligen doordat de ontwikkelaar die woning beschikbaar stelt tegen een iets lagere prijs, waardoor die koper wat makkelijker toehapt. In wezen is dat hetzelfde mechanisme in die markt.

Er is gevraagd wáár het nu precies plaatsvindt. Nu, er zijn in de memo die rondgestuurd is voorbeelden genoemd. Wij kunnen op dit moment natuurlijk niet precies zeggen waar dat precies zal plaatsvinden, maar ik kan al wel zeggen dat drie van die vier voorbeelden gebaseerd zijn op situaties die zich nu al bij ons hebben aangediend en die nu al aan ons zijn voorgelegd. Wij hebben natuurlijk nog geen reclame gemaakt, zo van: komt u maar met uw knelpunten, want dan kunnen wij iets voor u betekenen. Die drie voorbeelden zijn vanuit de markt gekomen en het zijn projecten en activiteiten, waar je net even dat strategische extra zetje kunt geven om de zaak door te laten gaan. De vraag of wij met de knelpuntenpot met voorrang iets kunnen doen voor gemeenten die startersleningen verstrekken, is ook in de commissie aan de orde geweest. Toen heb ik gezegd dat de starterslening een ander instrument is. Er zijn gemeenten die geen startersleningen wensen te vertrekken en die gemeenten hebben daar hun eigen redenen voor. Soms is de reden dat zij de starters niet verder aan schulden willen helpen, om het zo te zeggen, want een starterslening is een laagrentende lening, waardoor die starters meer kunnen lenen. Soms zit het ook op heel andere zaken vast. Ik vind niet dat je ontwikkelaars of bewoners moet straffen voor het feit dat een gemeente niet

bereid is geweest, om haar moverende redenen, met startersleningen aan de slag te gaan. Dat zijn twee van elkaar gescheiden dingen, in mijn overtuiging. Je moet echt aan de slag gaan daar waar er in de provincie strategische, cruciale projecten zijn, die mogelijkwijs op omvallen staan en waaraan je net even dat zetje kunt geven. De fractie van de VVD - andere fracties hebben zich daarbij aangesloten - stelde de vraag of wij zelf die zachte leningen wel kunnen verstrekken. Je kunt daarmee natuurlijk omgaan in de sfeer van rentesubsidie. Het verschil is echter, als je hetzelfde effect zou willen bereiken van die zachte lening die wij beogen, dat je dan eigenlijk gebruik moet maken van twee instrumenten in plaats van een: het instrument van de garantstelling, die wij in de regeling hebben opgenomen, en het instrument van de rentesubsidie. Als je die twee instrumenten combineert, kunnen partijen die moeilijk aan een lening komen omdat zij die lening bij een commerciële bank niet krijgen, die middels een garantstelling misschien wel kunnen krijgen. Het stukje rentesubsidie is dan eventueel bedoeld om het nog iets makkelijker te maken. Uit de marktanalyses die wij zelf hebben gedaan en de vragen die wij hebben uitgezet bij banken – wij zijn bij een aantal banken te rade gegaan, ook nog na de commissievergadering – wordt nadrukkelijk aangegeven dat het belangrijkste punt zit aan die garantstellingkant, dus de mogelijkheid om krediet te kunnen krijgen. In mindere mate zit het aan de kant van de zachte leningen. Daarmee kun je wel iets doen, maar het belangrijkste instrument dat wij eventueel zouden kunnen inzetten en dat de beste vermenigvuldigingsfactor kan hebben, is de kant van de garantstelling. In dat opzicht zou je kunnen zeggen dat je dat op die manier zou kunnen regelen. Wij zijn nu voornemens dat te regelen via SVN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten), een dochter van de Rabobank; het is een instelling met bankexpertise, die bijvoorbeeld veel doet voor startersleningen en die ook veel doet op het gebied van allerlei andere zachte leningen van gemeenten en andere overheden. Daar zouden wij die garantstellingregeling ook door kunnen laten uitvoeren en wij zouden kunnen zeggen dat zij die zachte lening wel op zich kan nemen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! In het voorstel van de gedeputeerde zit het 'em erin dat dit door een bank wordt uitgevoerd, maar dat het risico bij de provincie ligt. In mijn voorstel ligt het risico gewoon bij de bank - in mijn ogen hoort het daar te liggen - en geven wij een korting. De uitwerking is hetzelfde, alleen het risico ligt bij een ander.

De heer DE JONG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat is dus niet waar. Dat geldt alleen als je slechts die rentesubsidie zou geven. Dan zou de heer Van Lunteren gelijk hebben. Zoals ik echter net al probeerde duidelijk te maken, is dat niet het meest cruciale instrument. Je zult het dan ook vaak in combinatie met die garantstelling moeten gebruiken. En, als je garantstelling levert, dan neem je dus je risico. Je doet dan weliswaar niet hetzelfde als wat een bank doet, maar je bent wel de achtervang voor een eventueel niet-kredietwaardige afnemer van die lening.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Daarin kan ik de gedeputeerde volgen. Het punt is echter dat met het verstrekken van een garantstelling, de provincie garant staat voor een partij. Altijd zal er een andere bank bij betrokken zijn. In mijn voorstel bundel je het hele verhaal. Je zegt dan: de garantstelling doe ik naar die bank toe en de korting die ik op de rente geef, komt bij die partijen terecht. Dan is het allemaal overzichtelijk, want het zit bij die ene bank. Anders ga je zelf voor een deel bank spelen en tegelijkertijd ga je garant staan voor die ander bank. Ik blijf daarmee wat moeite houden.

De heer DE JONG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het voornemen is dat het allemaal door één organisatie wordt uitgevoerd. Voor ons zou dat geen last betekenen. Ik begrijp de overwegingen van de heer Lunteren overigens wel en ik heb in mijn reactie zo-even al gezegd wat de werking daarvan is.

Er is nog gevraagd hoe wij omgaan met doelgroepen of labeling: waarop richten wij ons met name? Met name tegen de fractie van D66, die sprake over regulering en deregulering, zeg ik dat wij hebben geprobeerd de verordening heel kort en met weinig criteria te maken. Het gaat maar om anderhalve pagina. In artikel 3, lid 2, staat in algemene

termen dat je naar gelabelde woningen zou kunnen kijken. Dat gaat dan over woningen die voor een bepaalde doelgroep zijn gelabeld. Dat is de bedoeling van die term. Dat kunnen bijvoorbeeld zorgwoningen, starterswoningen of sociale huurwoningen zijn. Wij hebben echter nadrukkelijk niet bedoeld dat verplicht te stellen. Het is gewoon een checklist die men kan gebruiken. Die checklist zou je nog kunnen uitbreiden. Dat is hier al gesuggereerd. Het gaat er echter niet om dat het daar uitsluitend om gaat. Bijvoorbeeld als het gaat om de leerling-bouwplaatsen, die genoemd zijn vanuit de fractie van de PvdA, dan zou je kunnen zeggen: kijk aan de hand van die checklist of dat mogelijk is. Je zou dat bijvoorbeeld als randvoorwaarde kunnen meegeven. Ik ben er echter voor om niet verder dan dit te gaan. Anders moeten wij namelijk allerlei ingewikkelde eisen gaan stellen in termen van 'neem het mee in de overwegingen'; dan zou ik daar zeker geen voorstander van willen zijn.

Ik heb volgens mij de meeste onderwerpen hiermee besproken. Het is heel duidelijk dat wij als provincie niet alleen staan in onze maatregelen als het gaat om de woningmarktcrisis. Het Rijk heeft een vrij omvangrijk maatregelenpakket beschikbaar gesteld van ruim € 400.000.000. Dat geld is alleen beschikbaar gesteld voor gemeenten en richt zich vooral op woningsubsidies. Het gaat om ongeveer € 10.000 per woning. Gemeenten mogen daarmee eigenlijk doen wat zij willen; zij hoeven het geld niet per se door te geven aan de koper in de zin van een verlaagde koopprijs. Zij mogen er namelijk ook allerlei andere instrumenten mee ontwikkelen. De gemeenten zijn nog bezig om dat op de rij te zetten. Daarnaast zijn de gemeente Utrecht en andere gemeenten in onze provincie bezig met pakketten aan crisismaatregelen. Onze bedoeling is door middel van het werken via het aanjaagteam, dat wij altijd maatwerk kunnen leveren en dat wij onszelf niet heel erg vastleggen, zo van: het moet per se die hoek ingaan of het moet per se deze hoek ingaan. Nee, wij willen echt maatwerk leveren om in die strategische projecten het maximale te kunnen bijdragen met behulp van een vermenigvuldigingseffect en het weer op gang krijgen van die woningmarkt.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 19.40 uur tot 19.46 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Mevrouw DEKKERS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Er is een aantal punten langsgekomen. Wij hebben even met elkaar gesproken en wat wij graag nog van de gedeputeerde willen horen, is dat er een evaluatie van deze knelpuntenpot komt. Wij denken hierbij aan een termijn van een half jaar met daarbij eventueel de mogelijkheid van bijsturing.

Het amendement dat de fractie van de VVD zo dadelijk zal indienen, is niet door de fractie van het CDA ondertekend, maar zij zal het amendement wel steunen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank de gedeputeerde voor de beantwoording. Wij hebben met elkaar in elk geval de discussie kunnen voeren of dingen gericht zijn op de vraag- of op de aanbodzijde. Het is mij een beetje helder geworden hoe dit binnen de Staten ligt. De meningen zijn daar niet helemaal eenduidig.

Dat brengt mij op het tweede punt van mijn betoog in de eerste termijn. Dan zeg ik: oké, dan kiezen wij voor de aanbodzijde. De aanvullende argumentatie van de gedeputeerde kan ik dan wel volgen. Mijn keuze zou wellicht een andere kunnen zijn. Dan is het voorstel dat er ligt second best: met alle argumentatie die wij net hebben gekregen van de gedeputeerde, is het gewoon een goed voorstel. Echter, daarin zit wel het punt van die zachte leningen van die knelpuntenpot. In de eerste termijn heb ik al duidelijk gemaakt hoe ik daarover denk en hoe wij als VVD-fractie daarin zitten. Wij willen daarom toch een amendement indienen, mede namens de fractie van D66: Wij willen daarmee de voorliggende verordening uitwerken naar een rentekorting-subsidie. Op dit moment is er een restrictie voor private partijen, maar wij stellen voor: gelijke monniken gelijke kappen. Wij lopen als provincie wat betreft die rentekorting geen risico meer en private partijen moeten daarvan gebruik kunnen maken. Dat ligt anders bij de garantstelling. Wij lopen daar namelijk wel het risico geld te verliezen. Om die reden stellen wij voor op dat punt de regeling niet open te stellen voor private partijen.

Amendement A1 (VVD, D66): zachte leningen knelpuntenpot

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 21 september 2009, ter behandeling van het statenvoorstel PS2009WMC11, knelpuntenpot woningbouwstagnatie;

*besluiten aan het ontwerpbesluit toe te voegen:
De 'zachte' leningen in de vorm van een rentekorting uit te voeren en op dit punt de subsidieverordening aan te passen en uitsluitend voor dit onderdeel tevens open te stellen voor private ontwikkelaars.*

Toelichting:

In het statenvoorstel wordt gesproken over een aantal mogelijkheden om woningbouwprojecten een duwtje in de rug te geven. Een van de mogelijkheden die worden benoemd, is het aanbieden van zachte leningen. Dit zijn leningen waarvoor een lager rentepercentage wordt gerekend dan regulier in de markt. Dit brengt met zich mee dat de provincie de concurrentie aangaat met banken en dat de provincie het risico gaat lopen. Dit laatste geldt overigens ook voor garantstellingen. Het eerste punt zou ondervangen kunnen worden, wanneer de provincie betreffende corporaties en gemeenten een subsidie ter waarde van de rentekorting aanbiedt. Zo blijft het risico in de markt en kunnen de corporaties en gemeenten dus ook vrij kiezen voor een bank. Door deze regeling zo in te zetten en daarmee een vermindering van risico te bewerkstelligen, kan de regeling op dit punt eventueel alsnog ook opengesteld worden voor private ontwikkelaars.

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij danken de gedeputeerde voor de beantwoording. Wij zijn blij met de toezegging die hij heeft gedaan over die leerling-werkplaatsen. Het is prima, zoals de gedeputeerde voorstelt, dat als voorwaarde op te nemen in gesprekken met degenen die het betreft.

Het amendement van de fractie van de VVD wil ik nog even goed lezen alvorens ik daar ja of nee tegen zeg.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ook ik wacht even tot ik de tekst van het amendement heb gekregen alvorens ik daarover mijn mening geef.

Mevrouw DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! De precieze tekst van het amendement hebben wij nog niet gezien. In de geest van de manier waarop dat door de fractie van de VVD is verwoord, kan ik alvast meedelen dat wij daarvan de noodzaak niet inzien. Wij zouden het jammer vinden als er extra bureaucratie voor het provinciehuis uit voortkomt. Volgens ons heeft het amendement ook niet echt een meerwaarde. Wij zijn tegen het amendement.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! In het voorstel, zo ervaren wij dat, gaat de provincie bankieren. Het aannemen van het amendement is voor ons zo relevant, dat als het wordt aangenomen, wij het voorstel zullen steunen. Anders zijn wij tegen het voortel. Het is voor ons een heel cruciaal punt en het was het enige punt waarop wij kritiek hadden na de behandeling van het voorstel in de commissie.

De heer DE JONG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal eerst ingaan op het laatste punt van mevrouw Versteeg. Ik weet niet precies hoe de fractie van D66 heeft gestemd bij de startersleningen. Was zij daar ook tegen? Ja? Dan is zij consequent.

Het eerste belangrijke punt dat op tafel is gelegd, is de evaluatie. Wij zullen uiteraard de voortgang van de knelpuntenpot rapporteren. Wij zullen dat op twee manieren doen. Enerzijds doen wij dat via de reguliere cyclus. Twee keer per jaar houden wij de Staten op de hoogte van wat er is gebeurd met die knelpuntenpot. Ik denk dat het ook goed is als wij de eerste paar rondes van die knelpunten hebben gehad, dat wij in de commissie even bespreken hoe het heeft gewerkt, zodat wij daaruit met elkaar de lessen kunnen trekken. Die evaluatie komt er dus aan in de eerste helft van volgend jaar.

Ik heb het amendement nog niet voor mij, maar ik begrijp goed wat de heer Van Lunteren ermee bedoelt. Ik denk dat het op zichzelf prima werkbaar is. Het effect kan hetzelfde zijn, dus waarom zou ik erop tegen zijn? Het voordeel is dat wij niet

hoeven te bankieren. Wij moeten ons natuurlijk wel garantstellen. Er zit dus altijd een risico aan. Het is echter een iets ander risico of je ergens garant voor staat of dat je geld uitleent en dat je maar moet zien dat je dat terugkrijgt. Dat zijn twee verschillende benaderingen en die begrijp ik heel goed.

Wat betreft de opmerking dat de rentekorting ook open moet kunnen staan voor projectontwikkelaars, is dat iets wat ik overlaat aan wat de partijen daarvan vinden. Wij hebben uit de twee discussies hierover in de commissie van verschillende partijen de indruk gekregen dat zij dit niet wensten. Vandaar dat wij dit punt hebben nagelaten. Het voorstel in het amendement zit echter iets anders in elkaar en ik heb geen goed beeld van hoe daarover verder gedacht wordt.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De gedachte erachter zit met name in het feit dat je als provincie bij de garantstelling risico loopt. Daarom stellen wij in ons amendement nadrukkelijk dat wij de regeling daarvoor niet openstellen. Omdat wij echter het risico op de lening niet meer lopen, kun je ook dat deel openstellen voor private partijen. Wat ik begrepen had, was juist dat de reden voor meerdere partijen om te zeggen dat zij dat een te groot risico vonden en dat de provincie dat niet moest doen.

De heer DE JONG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! In de context van het hele voorstel, waarbij je kunt zeggen dat het een instrumentset is voor het aanjaagteam, zegt de heer Van Lunteren in zijn amendement, dat de rentekortingssubsidie ook toegepast zou kunnen worden op een zich voordoend project van een projectontwikkelaar. Dat is wat hij hiermee duidelijk maakt. Daarmee zijn geen problemen, wat mij betreft.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde geeft min of meer een positief stemadvies over het amendement. Dat brengt mij tot de vraag aan de gedeputeerde of hij de verordening, op het moment dat hij deze gereed heeft, ter kennisneming aan de commissie wil sturen.

De heer DE JONG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat lijkt mij vanzelfsprekend.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een logistieke vraag. In het begin meende ik te begrijpen dat het een druppel op een gloeiende plaat was. De afwegingen zijn heel ruim genomen, dus wie oh wie komt in aanmerking? Nu hoor ik dat ook projectontwikkelaars aan de orde zijn, waarbij nog bekeken moet worden of dat lukt. Dan heb je nog te maken met mogelijke concurrentievervalsing – binnen het project: de ene wel, de andere niet – en het gelijkheidsbeginsel. In hoeverre is dit allemaal nog op een goede manier te doen? Gewoon een logistieke vraag. Het college moet dit kanaliseren. Er zal heel veel inzet gevraagd worden.

De heer DE JONG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er zal heel goed naar gekeken worden. Dat geldt in feite bij al dit soort subsidieregelingen. Altijd moet er de toets zijn of het niet onder staatssteunregels valt. Dat gebeurt standaard. Wij hebben bij de provincie veel meer subsidieregelingen. In wezen is ook dit een subsidieregeling, die per verstrekking getoetst moet worden aan die staatssteunregels. Dat kan in dit geval heel goed, omdat het waarschijnlijk maar om een beperkt aantal keren gaat dat de regeling toegepast gaat worden.

De VOORZITTER: Iedereen heeft inmiddels kennis kunnen nemen van het amendement. Ik wil overgaan tot stemming over het amendement.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Een stemverklaring. Het is een mooi amendement, behalve dat stukje over de private ontwikkelaars. Ik zit erg met die druppel op de gloeiende plaat, want die wordt dan nog meer verdeeld. Dan kijk ik ook nog even naar artikel 3.2. Ik vind het jammer van dat stukje van de zin die daar staat. Dat had weggelaten kunnen worden of er had een apart amendement voor ingediend kunnen worden. Wij stemmen tegen dit amendement.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Een korte stemverklaring. Ik heb in de eerste termijn van de gedeputeerde begrepen dat het om het even is welk voorstel er aangenomen wordt en dat het vooral effect gaat hebben in combinatie met een garantstelling. Juist dat zorgt ervoor dat de private ontwikkelaars stiekem toch buiten de boot

gaan vallen. Juist daarom zijn wij voor het amendement.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ook een stemverklaring. Wij kunnen instemmen met dit amendement. Dat wil nog niet zeggen dat wij met het uiteindelijke voorstel zullen instemmen. Het laatste deel, namelijk "kan de regeling op dit punt eventueel alsnog ook opengesteld worden voor private ontwikkelaars", willen wij daarbij buiten beschouwing laten en dat deel niet van toepassing verklaard zien.

De VOORZITTER: Het wordt nogal ingewikkeld.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Het woord 'eventueel' maakt het juist zo moeilijk. Als deze zin weggelaten zou worden, zouden wij voor zijn.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Wij moeten kijken naar de redactie van het besluit. Daar staat 'eventueel' niet bij genoemd.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik kantel ook naar tegenstemmen, omdat ik het te marginaal en te complex vind als ik bezie waarvoor wij ons als provincie dan gaan inzetten. In principe kan ik het mij voorstellen, maar dan zou ik graag een beter beleidsvoorstel willen hebben. Ik stem tegen het amendement.

Zonder hoofdelijke aanvaarden Provinciale Staten hierna amendement A1. Tegen het amendement hebben gestemd de fracties de SP, de Christen-Unie, de PvdD en Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Dan gaan wij verder met het voorstel zelve.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ook hier een korte stemverklaring. Het amendement is aangenomen. Daarin staat een zin, waarmee ik niet zo blij ben. Ik denk dat de fractie van de SP duidelijk heeft gemaakt dat die zin uit het amendement moest en dus ook niet in het voorstel hoort te staan. Voor de rest is het eigenlijk een goed voorstel. Wij zijn dus toch voor het voorstel.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben moeite met de criteria die gesteld zijn. Het zijn of-, of-, of-criteria. Wij vinden dat je zo'n ingreep in de markt alleen moet doen als het een heel duidelijke meerwaarde heeft. Wij zien al die criteria dan ook niet alleen als meerwaarde. Wel als het bijvoorbeeld gaat om gelabelde woningen, wel als het bijvoorbeeld zou gaan om binnenstedelijke woningbouw, niet als een van 'de' criteria. Helaas, wij kunnen niet instemmen met het voorstel.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen het voorstel. Hier kun je alle kanten mee op. Het is onduidelijk waar het allemaal gaat landen.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het geamendeerde voorstel, met de aantekening dat de fracties van de PvdD en Mooi Utrecht geacht worden tegengestemd te hebben.

Statenvoorstel lastenverlichting, kader voor subsidieverstreking.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

Statenvoorstel bestuurskrachtmetering Randstad Provincies

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! De aanname dat de Bestuurskrachtmetering Randstad slechts tot behoud of versterking van de provincie Utrecht zal kunnen leiden, wordt niet gedeeld door de fractie van D66. Onze fractie is van mening dat ook opschaling van de provincies overwogen moet kunnen worden naar aanleiding van de Bestuurskrachtmetering. Wij willen graag een opzet meegeven van de visitatiecommissie hoe de samenwerkingsagenda als een provinciespecifiek onderwerp moet worden ingevuld. Daarom dienen wij de volgende motie in.

Motie M2 (D66): Bestuurskrachtmetering Randstad Provincies.

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 21 september 2009 ter bespreking van het statenvoorstel Bestuurskrachtig Randstad Provincies (statenvoorstel PS2009BEM22)

constaterende dat in de vergadering van de commissie BEM op 7 september een meerderheid van de fracties de Samenwerkingsagenda als een provin-

ciespecifieke opgave toegevoegd wenste te zien; constaterende dat de Samenwerkingsagenda als provinciespecifieke opgave weliswaar is opgenomen, maar dat in een reeks tabellen nadere invulling ontbreekt;

besluiten tabel o.1, tabel o.2 en bijlage 1, ad 3, opgave 4 als volgt te wijzigen:

tabel o.1

Opgaven naar beleidsvelden

Beleidsvelden*	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
WO1. nWro: vaststellen structuurvisieomgevingsplan	X												
WO2. EHS			X										
WO3. Vergunningverlening en handhaving milieuwetgeving					X								
WO4. Beheer en onderhoud provinciale wegen						X							
WO5. Implementatie KRW				X									
WO6. Jeugdzorg										X			
WO7. Financieel toezicht gemeenten													X
P4-1. Programma Randstad Urgent		X											
P4-2 Strategische EU-Randstadagenda								X	X				
PS-1. Hart van de Heuvelrug		X											
PS-2. Actieplan/programma Duurzaamheid					X								
PS-3. Sociale Agenda												X	
PS-4. Samenwerkingsagenda	X	X	X						X	X	X	X	

1. ruimtelijke ordening (structuurvisie)
2. integrale ruimtelijke projecten
3. aankoop, inrichting en beheer van natuur- en recreatiegebieden
4. kaderstelling en toezicht water
5. kaderstelling, toezicht, vergunningverlening, handhaving tav milieu
6. beheer en onderhoud provinciale (vaar)wegen
7. regionaal openbaar vervoer (concessieverlening)
8. bedrijventerreinen en kantoren (ruimtelijke regionale economie)
9. regionaal economisch beleid (innovatie en kenniseconomie)
10. jeugdzorg
11. cultuurtaken / cultureel erfgoed (monumentenzorg/archeologie)
12. tweedelijns-ondersteuning gemeenten (sociale infrastructuur)
13. interbestuurlijk toezicht op gemeenten

tabel o.2
Opgaven*

Opgaven naar rollen

	Beleidsbepaler	Regisseur	Stimulator	Belangenbehartiger	Uitvoerder	Toezichthouder
WO1. nWro: vaststellen structuurvisie/omgevingsplan	X					
WO2. EHS		X	X			
WO3. Vergunningsverlening en handhaving milieuwetgeving	X				X	X
WO4. Beheer en onderhoud provinciale wegen					X	
WO5. Implementatie KRW	X	X			X	
WO6. Jeugdzorg	X	X				
WO7. Financieel toezicht gemeenten						X
P4-1. Programma Randstad Urgent	X	X			X	
P4-2. Strategische EU-Randstadagenda				X		
PS-1. Hart van de Heuvelrug	X	X			X	
PS-2. Actieplan / programma Duurzaamheid		X				
PS-3. Sociale Agenda			X			
PS-4. Samenwerkingsagenda		X	X		X	

Provinciespecifieke opgave 4: Samenwerkingsagenda

Opereren als één overheid; de krachten bundelen bij complexe of kansrijke situaties; kortom sámen werken aan een mooier Utrecht; dat zijn voor de provincie redenen geweest om een nieuw instrument te ontwikkelen: een samenwerkingsagenda met Utrecht gemeenten. Agenda's waarin ruimte is voor maatwerk per gemeente en waarin de deelname van de provincie een duidelijke meerwaarde heeft. Die dynamisch van aard zijn en een nieuwe start in de relaties markeren.

Beleidsveld	Divers
Rol	Regisseur, stimulator, uitvoerder
Financiën	Omvangrijk
Maatschappelijk belang	Groot
Samenwerking	Gemeenten
Looptijd	Einddatum 2011
Bijzonderheden	Nieuw instrument

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende onder-tekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondge-deeld.

Ik stel voor dat wij wachten met de afhandeling van dit punt totdat wij kennis hebben kunnen nemen van de motie.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag alvast een stemverklaring afleggen.

Daar had ik al om gevraagd.

Bij de behandeling in de commissie is aan de orde geweest het voorstel de samenwerkingsagenda als te onderzoeken en te analyseren thema op te nemen. Aanvankelijk had ik de indruk dat de gedeputeerde nogal tegensputterde. Afsproken is dat wij vanuit de SGP een soort voorzet zouden ma-ken voor een amendement om dat ingevoegd te krijgen. Nadien heeft de gedeputeerde ruimhartig toegezegd dat het toch opgenomen zou worden en, toen wij het amendement al verzonden had-den aan de collega's, is mij het stuk in de herziene

vorm geworden. Het is dus een beetje langs elkaar heen gegaan. Wij dienen dus geen amendement in, want dat zit al in het stuk.

De heer KILIÇ (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil ook een stemverklaring geven. Omdat onze fractie vindt dat er volgend jaar eigenlijk al een evaluatie zal plaatsvinden over de samenwerkingsagenda, vinden wij het niet passend dat nu mee te nemen in dit stuk.

De VOORZITTER: Waarvan akte.

Statenvoorstel eindrapportage Op de fiets

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

Statenvoorstel aanwijzing prioritaire gebieden grondaankopen Agenda Vitaal Platteland

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Vanavond spreken wij met elkaar over de aanwijzing van prioritaire gebieden voor aankopen in het kader van de AVP (Agenda Vitaal Platteland). Het doel van het aanwijzen van deze prioritaire gebieden is het versnellen van de realisatie van een aantal beleidsopgaven, met name specifieke delen van de EHS (Ecologische Hoofdstructuur) en van RodS (Recreatiegebieden om de Stad). Het besluit van vandaag staat niet op zichzelf. In mei 2008 hebben wij als Provinciale Staten ingestemd met het Strategisch Grondplan Taakgebonden AVP. Dat was de strategie om die taakgebonden aankopen in een hoger tempo te realiseren. De toen voorliggende strategie ging vooral over situaties en gebieden, waarin in de huidige situatie de vererving van de gronden niet snel genoeg gaat. Het instrument van onteigening in laatste instantie, in nader te bepalen prioritaire gebieden, lag toen ook voor. Destijds is afgesproken dat de keuze van de prioritaire gebieden ter besluitvorming terug zou komen in Provinciale Staten.

In januari 2009 hebben wij als Staten het revolverende fonds ingesteld om de grondvererving meer in beweging te krijgen. Door dat revolverende fonds kunnen wij namelijk sneller inspelen op mogelijkheden die zich op de complexe grondmarkt in de provincie Utrecht voordoen. Hierdoor

kunnen wij onze provinciale doelstellingen op het gebied van de EHS en de RodS beter realiseren.

En nu, vanavond, liggen de prioritaire gebieden ter besluitvorming bij ons voor. Dit zijn volgens het voorstel gebieden, waar wij als provincie alle instrumenten zullen inzetten om tot een versnelling van de grondvererving te komen. Daarbij zet de provincie in op vrijwillige vererving, maar in uiterste instantie kan het ook gaan om onteigening. De provincie sluit tevoren geen instrumenten uit. Als CDA hebben wij in 2008 al aangegeven dat wij geen voorstander zijn van onteigening en dat hiermee terughoudend moet worden omgegaan. Onze voorkeur gaat uit naar maximale vrijwilligheid. Toch zien wij het nut wel in van dit instrument, omdat het met dit instrument mogelijk wordt vanaf het begin van een grondverwingstraject volledige schadeloosstelling te bieden. Dus ook de grondeigenaren die wel weg zouden willen of waarvoor een andere plek wordt gevonden en worden verplaatst, kunnen zo volledig schadeloos worden gesteld. Zonder dit instrument kan dat niet. De situatie waarbij iedereen die vrijwillig vertrekt minder vergoeding ontvangt dan diegenen die niet meewerken, is hiermee in deze gebieden voorbij, want iedereen ontvangt volledige schadeloosstelling. Natuurlijk kunnen wij ons als CDA-fractie alles voorstellen bij een landeigenaar, die geen afstand wil doen van zijn eigendom. Soms woont een familie bijvoorbeeld al generatieslang op dezelfde plek en wil daar blijven wonen. Wat ons betreft, moet het dan ook heel duidelijk zijn dat pas als allerlaatste alternatief het instrument onteigening ingezet mag worden. Daarom is het ook goed dat in het memorandum 'Prioritaire Gebieden – nadere toelichting' wordt aangegeven dat indien de provincie in het uiterste geval daadwerkelijk tot onteigening zal overgaan, Provinciale Staten daartoe dienen te besluiten. Wij kunnen hier dan zelf toetsen of echt alle overige wegen bewandeld zijn en of er echt geen alternatief meer is. Wij gaan er overigens van uit, dat het memorandum integraal wordt toegevoegd aan het statenvoorstel. Ik had begrepen dat er voorafgaand aan dit agendapunt nog een soort van ordevoorstel zou komen. Misschien kan straks nog worden meegenomen dat wij als Staten het memorandum toevoegen aan het besluit.

De VOORZITTER: Dat idee is inderdaad geopperd.

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik neem aan dat wij daarop straks dan nog terugkomen.

In de commissievergadering hebben wij een stevige discussie gevoerd over de vijf tot tien procent onteigening, waarvan aan het einde van het traject sprake kan zijn. Er was nog onduidelijkheid op dit punt. De fractie van het CDA is tevreden met de verheldering die door Gedeputeerde Staten is gegeven in het zojuist genoemde memorandum. Deze verduidelijking over maximaal vijf tot tien procent van de opgave per AVP-gebied is helder. Wij stemmen als CDA hiermee in, al ligt het kader waarbinnen de onteigening mogelijk is, moeilijk binnen een deel van de fractie. Dat betekent ook dat Gedeputeerde Staten na vandaag niet al te vrijmoedig, maar zorgvuldig met hun formuleringen hierover moeten omgaan, bijvoorbeeld in stukken voor de RGW statencommissie.

De instrumentenkoffer. De fractie van het CDA blijft benadrukken dat het van belang is te werken met de hele instrumentenkoffer. In een bijlage bij het statenvoorstel worden alle instrumenten weer gegeven en wij roepen Gedeputeerde Staten op die hele koffer in ogenschouw te blijven nemen, dus ook na vandaag.

Wij zijn verheugd over de insteek op een financieel gelijkwaardige benadering voor particulier natuurbeheer. Dat wil zeggen: particulier natuurbeheer op basis van volledige schadeloosstelling. Op welke termijn denk de gedeputeerde dat de regeling hiervoor kan worden ingevoerd? Wij hopen natuurlijk op korte termijn.

Dan enkele woorden over flexibiliteit en maatwerk. In 2008 hebben wij als CDA aangegeven dat wij, waar mogelijk, in een gebied integrale gebiedsplannen willen laten opstellen, waarin ook andere functies worden meegenomen, zoals de landbouwstructuurversterking. Dit met zoveel mogelijk draagvlak van de betrokken organisaties. Inmiddels zijn de gebiedscommissies hard aan de slag gegaan in hun AVP-gebieden en daarnaast zijn de inspraakreacties vanuit die gebieden en vanuit diverse organisaties op het conceptvoorstel door Gedeputeerde Staten verwerkt. Dat heeft geleid tot de vandaag voorliggende kaart met prioritaire gebieden. Nu zou het kunnen dat bijvoorbeeld

lopende gebiedsprocessen ertoe leiden dat er vanuit de AVP-gebieden behoefte is aan nader maatwerk en flexibiliteit. Kan en wil de gedeputeerde hierover actief in overleg treden met de gebiedscommissies? De fractie van het CDA zou graag zien dat Gedeputeerde Staten met de gebiedscommissies bespreken welke gebiedsprocessen er lopen en waar zich vanuit zo'n proces de situatie voordoet dat flexibiliteit en meer ruimte om te schuiven gewenst zijn. Daardoor kan de realisatie van de EHS en de RodS sneller of beter verlopen, denken wij. Hier en daar zou dat kunnen leiden tot een aangepast begrenzingsvoorstel vanuit het gebied. Dan kan het bijvoorbeeld gaan om een kleine wijziging in begrenzing van prioritair gebied of om het toevoegen van een stukje uitwerkingsgebied aan prioritair gebied. Wat ons betreft kan het dan via het nagestuurde memorandum, dus via de voorrangprocedure die daarin geschetst wordt, zo aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Op deze wijze wordt de kennis in de gebieden optimaal benut, wordt aangesloten bij de lopende gebiedsprocessen en kan de realisatie van de EHS en de RodS worden versneld. Graag de reactie van de gedeputeerde op dit verzoek om hierover actief in overleg te treden met de gebiedscommissies.

Ik kom aan het eind van mijn betoog. Ik heb nog een laatste verzoek. Wij vragen de gedeputeerde in goed overleg met de gebiedscommissies een zorgvuldige communicatie over het besluit van vandaag tot stand te brengen. Als provincie hebben wij hierin een eigen verantwoordelijkheid te nemen. Natuurlijk moeten wij dan niet dwars door de communicatie vanuit de gebieden zelf heen gaan lopen, maar wij moeten in goed overleg met hen zorgen voor duidelijkheid.

Mevrouw LAMERS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! In de commissie is reeds uitgebreid gesproken over dit onderwerp. Er zijn veel vragen gesteld en er zijn evenveel antwoorden gekomen. Dit wil de fractie van de VVD nu niet herhalen.

In mei 2008 is een belangrijke stap genomen. Die wordt nu verder uitgewerkt. De fractie van de VVD kan zich in grote lijnen vinden in het voorstel. Wij gaan ervan uit dat het memo hiervan deel uitmaakt. De fractie van het CDA heeft hierover zo-even ook al een vraag gesteld, dus dat hoor ik nog wel.

De fractie van de VVD heeft in de commissie gevraagd naar de noodzaak van de drie machtigingen aan Gedeputeerde Staten voor de wijziging van de kaarten, uitwerkingsgebieden prioritair te verklaren en de groene ruggengraat. Hiervoor is middels datzelfde memo een schriftelijk antwoord van Gedeputeerde Staten gekomen. Hierin wordt nu door Gedeputeerde Staten voorgesteld dat wijzigingen van de grenzen van prioritaire gebieden, dan wel toevoegingen aan prioritaire gebieden, aan de commissie RGW via de voorhangprocedure voorgelegd worden. Dat komt tegemoet aan onze vraag en wij zijn hier erg blij mee. Verder doet het college de toezegging nieuwe prioritaire gebieden aan Provinciale Staten voor te leggen. Ook dat doet ons genoegen.

De fractie van de VVD heeft in de commissie tevens haar zorgen geuit over de gedwongen onteigening. Zoals men weet, zijn wij geen voorstander van gedwongen onteigening en wij vinden dat dit middel alleen tot een uiterst geval beperkt moet worden. Wij hebben gevraagd dat, mocht zich dat voordoen, wij op z'n minst op de hoogte gesteld willen worden. In de schriftelijke beantwoording zegt het college dat dit ook zo zal gebeuren. Voor wat betreft onze vragen over de verantwoordelijkheid van de provincie voor voorlichting en communicatie, heeft het college duidelijk gemaakt dat dit inderdaad een provinciale verantwoordelijkheid is. Dat staat wel in de notulen, maar mijn vraag is of de gedeputeerde dat nog een keer kan bevestigen. Het staat namelijk niet helemaal duidelijk genoeg in de notulen.

In de beantwoording tijdens de commissievergadering heeft de gedeputeerde gezegd dat de financiën tot 2013 geen probleem vormen. Inmiddels is het Prinsjesdag geweest en mijn vraag is of de gedeputeerde daarover nog steeds zo denkt.

De heer MARTENS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het is bekend: het gaat niet goed met de realisatie van de EHS en de RodS. Hiervoor zijn verschillende oorzaken aan te wijzen, maar over twee heel belangrijke oorzaken hebben wij het hier vandaag. Ten eerste: een te lage vergoeding voor het kopen van de gronden. Ten tweede: het niet afdwingen van de verkoop, ook niet als het om de laatste hectares gaat.

Het voorstel dat nu voorligt, brengt hierin ver-

andering. Dan gaat het in de eerste plaats om een hogere vergoeding voor de grondeigenaren. Laten wij dat alstublieft voor ogen houden en dat ook zo uitdragen. In de prioritaire gebieden kan en vooral mag de provincie zodadelijk volledig schadeloosstellen, conform de Ontheingingswet. Omdat dit tot een versnelling van de EHS- en de RodS-doelstellingen leidt, is de fractie van de PvdA groot voorstander van het voorstel zoals dat nu voorligt. De provincie haalt haar doelstellingen en de eigenaren krijgen een hogere vergoeding. Er is al heel veel gediscussieerd over de gedwongen onteigening. Dit is heel begrijpelijk. De notitie van LTO laat dit nog eens duidelijk zien. Ontheigening is echter gekoppeld aan de gewenste vergoeding en daarvan zijn wij groot voorstander. Die hogere vergoeding kunnen wij nu eenmaal niet als los instrument inzetten. Het totaalpakket overziend vindt de fractie van de PvdA dit als onderdeel van de onteigening dan ook heel positief. Suggesties om de voorstellen, zoals die nu voorliggen, af te zwakken, zullen wij dan ook niet steunen.

Wij hebben nog twee concrete punten, die ook in de commissie aan de orde zijn geweest en waarover wij onze bedenkingen hadden. Ten eerste is dat de mandaatregeling. In het voorstel, zoals het hier behandeld wordt, trekken Gedeputeerde Staten erg veel naar zich toe. Gelukkig is dat helemaal niet de intentie van Gedeputeerde Staten en zo is het ook beschreven in het memorandum. Wij kunnen dan ook prima met deze uitleg leven. Ten tweede de zogenaamde uitwerkingsgebieden. De fractie van de PvdA had in eerste instantie erg veel moeite met dit element. Er zijn namelijk redenen genoeg om de prioritaire gebieden ook prioritair te maken. Wij liggen vele jaren achter op het schema voor de realisatie van de EHS en de RodS. Ik denk dat iedereen dat ook wel onderschrijven kan. Het gaat ons vooral om het vooruitschuiven naar 2013. Is dat nu wel zo verstandig? Dit lijkt ons niet de bedoeling als je ook tegelijkertijd de zaak wilt versnellen. Dit neigt namelijk naar pappen, nathouden en uitstellen. Althans, zo kun je dat lezen. Wij kunnen het voorstel en de rolverdeling, zoals omschreven in het memorandum, prima onderschrijven. 2011 is een belangrijke streefdatum om tachtig procent gerealiseerd te krijgen. Ik hoop dan ook dat de gedeputeerde daar volledig bovenop gaat zitten. In antwoord op vraag 3

in de commissie heeft de gedeputeerde verwoord dat het hij hierop druk zal blijven uitoefenen. Met dat antwoord zijn wij zeer tevreden. Ook met deze toevoeging kunnen wij volledig instemmen met het voorstel.

Mevrouw VAN GEMERT (SP): Mijnheer de Voorzitter! Heel veel is al gezegd. De voorgeschiedenis en wat er vooraf ging aan dit voorstel, is al verteld. De Natuurbalans, vorige week uitgekomen van het Planbureau voor de Leefomgeving, heeft gesteld dat wij achterliggen met onze natuurdoelen en dat wij deze niet halen. De fractie van de SP juicht dus de aanwijzing van prioritaire gebieden natuurlijk van harte toe.

Wij hebben eens gezegd dat wij de inzet van het instrument onteigening zouden willen. Daarmee wil ik niet zeggen dat wij niet zien wat dit teweegbrengt bij mensen. Je pakt wel een bezit af. Dan kun je wel zeggen dat zij daarvoor een schade-loosstelling krijgen, maar dat zegt lang niet iedereen wat op het moment dat je weg moet van huis en haard. Als de daar al generaties lang woont, is dat heel moeilijk. Het voorstel heeft het ook over communicatie met de gebiedscommissies. Ik wil benadrukken dat de communicatie naar mensen die onteigend dreigen te worden, heel zorgvuldig gebeurt en dat het goed uitgelegd wordt.

In de commissie hadden wij twee 'maren'. De eerste betrof natuurlijk het mandaat van Gedeputeerde Staten om de grenzen van prioritaire gebieden aan te passen. Wij hebben daarop een antwoord gekregen, waarmee wij heel tevreden zijn. Ik weet niet of er nog een concreet voorstel komt het statenvoorstel als zodanig te wijzigen. Als de gedeputeerde echter verzekert dat met de toevoeging van het memorandum dat wij hebben gekregen, dit geregeld is, dan is dat prima.

Dan de vraag over de uitwerkingsgebieden. Er wordt gezegd dat wij in de uitwerkingsgebieden de prioritaire gebieden in 2013 aanwijzen. Volgens mij was commissiebreed de mening dat dit erg laat was. Toch ben ik niet helemaal tevreden met het antwoord dat wij daarop van de gedeputeerde hebben gehad, want waarop wordt zijn verwachting gebaseerd dat de gebiedscommissies daarmee in 2011 voor tachtig procent klaar zijn? Nogmaals, prioritaire gebieden die in 2013 aangewezen worden, maken wat mij betreft helemaal geen verschil meer met het reguliere beleid voor

natuurverwerving in de provincie. Volgens mij moeten wij meer doen dan zeggen tegen de mensen in de uitwerkingsgebieden: probeert u dat nu maar in 2011 te realiseren. Ik zou daar graag een stok achter de deur zien ofwel een soort noodzaak, want ik blijf erbij dat een gebied dat in 2013 aangewezen wordt als prioriteit, eigenlijk de naam prioritair niet meer mag hebben.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van GroenLinks vindt de realisatie van de EHS in de provincie een van de belangrijkste opgaven; een echte kerntaak. Het tempo van de realisatie is daarbij van het grootste belang, want makkelijker wordt het er echt niet op; wanneer je talmt, komen er weer meer spelers in gebieden in beeld. Vorig jaar hebben wij een heel belangrijk besluit genomen over strategie en methodiek. De fractie van GroenLinks ziet het voorliggende voorstel vooral als een goede en consequentie uitwerking van dat besluit.

Maatwerk en flexibiliteit zijn termen die veel vallen. Voor ons zijn maatwerk en flexibiliteit inderdaad heel nuttig, maar vooral wanneer dat tempo oplevert en blokkades in gebieden opheft; dus wanneer win-win situaties worden gerealiseerd, waarin inderdaad juist ook de realisering van de EHS een winnaar is.

Er is veel gesproken over de begrenzing en over het hele spel en waar de rol van de provincie en de gebiedscommissies ligt. Wijziging in begrenzing van de EHS is uiteraard een bevoegdheid van Provinciale Staten, laat dat duidelijk zijn. De EHS is immers vastgesteld en gerelateerd aan het streekplan. Van de niet-begrensde delen, als het om de groene ruggengraat gaat, verwachten wij zo spoedig mogelijk ook concrete voorstellen. Ook hierin is tempo belangrijk.

Binnen de kaders van Provinciale Staten gunnen wij Gedeputeerde Staten wel een flink mandaat, gerelateerd aan het goed presteren binnen dat mandaat. Daarin is monitoring en het tijdig reageren op signalen in het gebied heel belangrijk.

Het college van Gedeputeerde Staten stelt voor te werken met uitwerkingsgebieden en sleutelgebieden en wil zich daarvoor de tijd geven tot 2013 om het definitieve plaatje vast te stellen. Wij gaan ervan uit dat dit ook werkelijk een uiterste termijn is en vragen specifiek, waar het gaat om RodS-

gebieden, die in 2013 eigenlijk gereed moeten zijn, om bijvoorbeeld al in 2011 geheel op de kaart te zetten waar de prioriteiten liggen. Kan de gedeputeerde dat wellicht ook toezeggen?

Er is in voorgaande discussies een en ander gezegd over de communicatie. Dit is een aspect, waarin ik het zeer eens ben met LTO, namelijk dat de rol van de provincie hierin heel duidelijk moet zijn, dat het ook voor partijen in het gebied heel duidelijk is waar de provinciale verantwoordelijkheid ligt en welke provinciale doelen worden nagestreefd.

Waarover ik niet tevreden ben, is de discussie over vijf of maximaal tien procent onteigening. Het gaat erom de gehele gereedschapskist te gebruiken die nodig is voor de realisering van de EHS en dat het tempo erin blijft zitten, waarbij je gewoon alle middelen moet gebruiken om provinciale doelen te realiseren.

Mevrouw DIK (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Vorig jaar, in mei 2008, hebben Provinciale Staten unaniem ingestemd met het strategisch grondplan voor de taakgebonden grondaankopen binnen de AVP. Daarin kwam het aanwijzen van prioritaire gebieden al nadrukkelijk aan de orde. Gedeputeerde Staten hebben dit kader verder uitgewerkt en de kaart met prioritaire gebieden, die vandaag voorligt, vormt het sluitstuk van de instrumentenkoffer om de zo noodzakelijke versnelling aan te brengen in de grondaankopen voor de EHS en de RodS.

In de commissievergadering is al uitvoerig gesproken over het aanwijzen van prioritaire gebieden. Een aantal punten wil ik nog kort even aanstippen. LTO was een van de sprekers. Zij heeft aangegeven dat agrariërs geen grond of gebouwen zullen verkopen voor minder dan volledige schadeloosstelling. Tegelijkertijd is men zeer tegen onteigening. Daar doet zich het dilemma voor dat volledige schadeloosstelling alleen kan worden gegeven als er een voorzienbare titel voor onteigening is. Onze fractie wil graag nog eens benadrukken dat hiervan slechts sprake kan zijn als alle andere instrumenten uit de koffer hebben gefaald en als voldoende is aangetoond dat onteigening onvermijdelijk is om onze doelen te realiseren. Wij verwachten dat in een groot aantal gevallen onteigening niet aan de orde is en dat wel volledige

schadeloosstelling kan worden gegeven.

Dan kom ik op het tweede punt. Het Rijk heeft op basis van praktijkervaring aangegeven dat maximaal tien procent door onteigening verworven wordt. Met vijf tot tien procent zitten wij als provincie dus aan de veilige kant. Onze fractie onderschrijft de keuze van Gedeputeerde Staten om dit percentage per AVP-gebied te laten gelden. Immers, in het ene gebied zullen de processen wat moeizamer verlopen dan in het andere gebied. Het voorstel gaat niet alleen over prioritaire gebieden, maar ook over uitwerkingsgebieden en sleutelgebieden. Dit laatste speelt met name in het gebied van de SVGV (Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei), waar vanuit een integrale gebiedsaanpak aan verschillende doelen wordt gewerkt. Het klinkt best logisch en onze fractie heeft zich hardop afgevraagd of je dit niet ook voor andere AVP-gebieden moet laten gelden. Wij hebben ons echter door enkele fracties en het college laten overtuigen dat dit het versnellingsproces en de duidelijkheid niet bevordert. Als wij hiertoe zouden overgaan, zetten wij een stap achteruit in plaats van vooruit. Een vorm van maatwerk kunnen wij wel onderschrijven als dit het proces efficiënter maakt.

In de commissievergadering heeft onze fractie, evenals een aantal andere fracties, gevraagd naar de mogelijkheden om versnellingen aan te brengen in het proces om binnen de uitwerkingsgebieden tot aanwijzing van prioritaire gebieden te komen. Het jaar 2013 was voor ons en ook voor andere fracties aan de late kant. Uit de memo die het college hierover heeft toegestuurd, blijkt dat ongeveer tachtig procent van wat prioritair wordt verklaard, in 2011 bereikt zal worden. Wij gaan ervan uit dat Gedeputeerde Staten goede argumenten hebben om deze uitspraak te doen. Uiteraard is het een uitspraak die op onze instemming kan rekenen.

In de memo staan nadere voorstellen voor de bevoegdheden van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten bij herbegrenzing van prioritaire gebieden of het aanwijzen van nieuwe prioritaire gebieden. Inhoudelijk kunnen wij hiermee instemmen, maar net als andere fracties vragen wij ons af hoe dat nu gaat met de besluitvorming. Wordt de memo integraal bij de besluitvorming betrokken?

Onze opmerkingen over volledige schadeloosstelling voor particulier natuurbeheer in relatie tot staatssteun zijn afdoende beantwoord. Onze fractie kan hiermee instemmen.

De financiën in het algemeen blijven voor onze fractie wel een punt van zorg. Gedeputeerde Krol heeft duidelijk gemaakt dat er in de huidige ILG-periode (Investeringsbudget Landelijk Gebied) sprake is van onderbesteding voor realisatie van de EHS, terwijl er tegelijkertijd voor de periode tot 2018 onvoldoende middelen beschikbaar zijn. Extra inzet op grondverwerving is nodig, maar op termijn ook extra middelen. Anders lukt het zeker niet om de EHS in 2018 te realiseren. De minister heeft op voorhand geen extra middelen toegezegd en zal dat na Prinsjesdag waarschijnlijk ook niet doen. Misschien dat zelfs het omgekeerde gebeurt. Wij vragen het college de commissie bij te praten als er op dit onderdeel ontwikkelingen zijn.

Tot slot de communicatie. Ik wil aansluiten bij wat door de andere fracties naar voren is gebracht als het gaat om de regierol van de provincie en de zorgvuldigheid. Onze fractie is content met dit nieuwe instrument in de gereedschapskist. Wij steunen dit voorstel en spreken de hoop en de verwachting uit dat hiermee een versnelling in de opgave voor de EHS en de RodS gerealiseerd kan worden.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! In de commissie is uitgebreid stilgestaan bij dit voor de realisatie van de EHS zo belangrijke statenvoorstel. Het aanvullende memo van de gedeputeerde komt tegemoet aan de vragen en de opmerkingen van de fractie van D66 over de mandaatverdeling en de termijn tot 2013. Echter, in het licht van het ongewijzigde besluit, staat onze fractie voor een dilemma ten aanzien van de vaststelling ervan. De antwoorden in de memo maken namelijk geen deel uit van het besluit noch is het besluit als zodanig aangepast aangeboden aan Provinciale Staten. Wij zouden toch graag de rol van Provinciale Staten robuuster verankerd zien. Er kunnen hiervoor wat onze fractie betreft oplossingen zijn. De eerste oplossing is:

- a. *dat het memorandum van 16 september 2009 integraal aan het Statenvoorstel toegevoegd wordt, zodat Provinciale Staten formeel vaststel-*

len dat Gedeputeerde Staten een voorhangprocedure richting Provinciale Staten toepassen bij voorstellen ter wijziging van de grenzen van prioritair gebieden, dan wel voor toevoegingen aan prioritair gebieden.

- b. *dat Gedeputeerde Staten 2013 als uiterste termijn hanteren en dat in 2011 zo'n tachtig procent prioritair verklaard zal zijn.*

Een tweede oplossing is dat wij een amendement indienen om de besluiten conform het memorandum aan te passen. Dat betreft dan alleen het punt dat ik net onder a noemde. Dat zijn de besluiten 4 en 5.

De fractie van D66 heeft een voorkeur voor de eerste oplossing, maar verneemt graag de reactie van Gedeputeerde Staten en de overige fracties. Ten aanzien van de discussie in de commissie van 7 september 2009 betreurt de fractie van D66 het dat deze discussie zich wederom, mede dankzij de inbreng van LTO, al snel op de inzet van het middel onteigening concentreerde; een discussie die vaker in de commissie is gevoerd en waarop Gedeputeerde Staten een helder en ondubbelzinnig antwoord hebben gegeven. De kans dat onteigend gaat worden, is minimaal. Het instrument dient volgens de fractie D66 echter deel uit te maken van de gereedschapskoffer ter realisering van de EHS en de RodS.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben hierover in de fractie een uitvoerige discussie gevoerd. Inderdaad, de insteek was het al dan niet toestaan van het instrument onteigenen. De SGP is in principe – laat ik het sterker zeggen: de SGP is uit principe – tegen onteigenen. Het eigendomsrecht is een onvervreemdbaar recht van mensen. Maar goed, er kunnen situaties zijn dat het algemeen belang moet prevaleren boven het privébelang. Er kan een situatie ontstaan dat je dan als overheid een doorzettingsmachtsinstrument moet hebben. Dus, inderdaad wij sluiten ons aan bij al die collega's die namens hun fracties al verkaart hebben tegen onteigenen te zijn. Wij leggen ons node neer bij het feit dat het instrument onteigenen toch in dat koffertje wordt opgenomen. De insteek moet wat ons betreft zijn, dat wij als provinciale overheid een uiterste inspanning leveren om in minnelijk overleg te komen tot het gewenste resultaat. Dat

betekent dus dat er bijbehorende financiële en personele middelen ingezet dienen te worden. Dat punt is in onze fractie ook nogal uitvoerig aan de orde geweest. Wij zijn er niet helemaal gerust op dat je met de beschikbare personele en financiële middelen van dit moment erin zult slagen tijd, energie en creativiteit te genereren die voldoende zijn om in 2013 je mijlpaal te bereiken. Laten wij wel wezen: het komen tot overleg en tot afspraken vergt ontzettend veel tijd en aandacht. Dat is niet een algemene aandacht, maar het is gewoon zo dat per situatie daaraan heel specifiek aandacht gegeven moet worden. Dat betekent dus dat er evenzoveel dossiers zullen ontstaan en dat er heel veel tijd in gestoken zal moeten worden. Dat is de enige waarborg om te voorkomen dat je op het eind toch tegen teveel situaties aanloopt dat er toch nog onteigend moet worden. Dat kun je in de meeste gevallen voorkomen door een goed en op overeenstemming gericht overleg te gaan voeren. In dat licht willen wij vragen die gebiedscommissies, die overal werkzaam zijn, erbij te betrekken, zodat er tot een integrale benadering gekomen kan worden. Het meest sprekende voorbeeld van hoe je eigenlijk tot herinrichting van een gebied moet komen, is natuurlijk Gelderse Vallei Utrecht-Oost, het reconstructiegebied. Dat zal hier niet overal kunnen, maar met dat denkprincipe op die wijze benaderen met betrokkenen, denken wij als SGP-fractie dat je een redelijk succesvolle uitvoering aan deze doelstellingen kunt geven. Dus, van harte daarvoor gepleit.

Dank voor het memorandum; dat was een helder verhaal. Ik sluit mij graag aan bij de vragen hierover: het zou goed zijn het memorandum integraal als bijlage toe te voegen aan het statenstuk.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Onze complimenten aan de gedeputeerde, die dit goede voorstel heeft weten te realiseren. Wij zijn er enthousiast over. Er blijft voor ons één pijnpunt over. Het is al genoemd door andere fracties, namelijk de termijn voor de uitwerkingsgebieden: 2013. Ik weet dat de streefdatum eerder ligt. Dat blijft echter toch een vrij zachte uitspraak. Daarmee hebben wij nog steeds veel moeite. Wij blijven de hoop houden dat daarover hardere afspraken gedaan kunnen worden.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voor-

zitter! Vorig jaar, in mei 2008, is er al heel uitgebreid over dit onderwerp gesproken. Dat gaan wij niet overdoen, maar er is natuurlijk geen onderwerp wat zo de politieke gemoederen beroert als het onderwerp prioritaire gebieden de afgelopen tijd heeft gedaan. Op zich is dat heel begrijpelijk, want je praat, zoals een aantal sprekers al heeft gezegd, over de mogelijkheid dat je in sommige situaties ooit aan het onvervreembare recht komt van mensen om op de plek te zitten waar zij zitten en waar zij willen blijven zitten. Dat moet je, zoals terecht is gezegd, met terughoudendheid gebruiken. Daarvoor zijn vanavond allerlei formulering gekozen.

Nogmaals, het gaat niet goed met de realisatie van de EHS en de RodS in de provincie Utrecht. Wij bungelen, om het platweg te zeggen, onderaan als het gaat om grondverwerving op alle lijsten die daarover met zoveel vreugde bijgehouden worden bij het ministerie van LNV (Landbouw, Natuurbeheer en Visserij). Dat heeft ertoe geleid dat wij vorig jaar gezegd hebben dat wij daarin echt een stuk versnelling moeten aanbrengen en dat heeft geleid tot het voorstel, zoals het hier nu ligt. En, dat zeg ik vanavond nog één keer, dit voorstel zegt niet: wij gaan onteigenen. Nee, dit voorstel zegt: wij zullen ons uiterste best moeten doen om de grondverwerving voor EHS en RodS te versnellen. Ik ben het wat dat betreft eens met de heer Bisschop, dat er geen andere arbeidsintensieve projecten en processen zijn dan dit soort gebiedstrajecten,, waar je inderdaad met mensen soms jaren aan de tafel zit om te overleggen om er samen uit te komen. Daarin moet je heel veel tijd en energie steken, zodat je samen probeert om dat in elk geval voor elkaar te krijgen. Inderdaad zijn wij in staat volledige schadeloosstelling te betalen. Mevrouw Swets zei daarover terecht, dat je niet diegenen die meewerken gaat benadelen door hen de agrarische waarde te betalen ten opzichte van diegenen die rustig achteroverleunen totdat de overheid met het instrument onteigening langskomt. Dat zat er altijd nog in, maar dat halen wij er op deze manier uit. Dat is een verbetering van de situatie. Nogmaals, het gaat er niet om dat middel als eerste in te zetten, maar het gaat erom als overheid de totale koffer aan mogelijkheden te hebben om de EHS- en RodS-realisatie te versnellen.

Dit voorstel is erg uitgebreid besproken met iedereen en met alles: gebiedscommissies en belangenorganisaties hebben goed kunnen meedenken in dit plan. Dat betekent ook, omdat je de inspraak serieus neemt, dat het plan op een enkel punt is aangepast. Zo is het begrip uitwerkingsgebieden ontstaan doordat er vanuit de SVGV, in het zuidoosten, gezegd werd: wij zijn hier nog bezig een aantal dingen in het gebied te doen, daarmee komen wij echt een stap verder, maar gun ons even de kans om dat gebiedstraject af te lopen en dan tot aanwijzing van prioritair gebied te komen. Het moet namelijk wel leiden tot aanwijzing van prioritair gebied. Het gaat daarbij eigenlijk alleen om EHS en niet om RodS in het gebied van de SVGV. De RodS-opgaven bevinden zich voornamelijk rondom de stad Utrecht. Het gaat daar dus echt om de EHS-opgave. Wij hebben er in dat gebied, met de Reconstructiewet in de achterzak en met de brede gebiedscoalitie die daar bestaat, vertrouwen in dat men die versnelling zo snel mogelijk zal halen. Vandaar dat wij in de memo geschreven hebben dat wij er zeer van overtuigd zijn dat het overgrote deel van die opgave in 2011 gerealiseerd zou kunnen zijn. Wij hebben tachtig procent genoemd, wat men daar in 2011 gereed kan hebben. Dat is al heel snel. Het resterende deel zal in 2013 gereed moeten zijn. Dat vraagt daar heel veel inzet van de gebiedscommissie en van de provinciale overheid.

De Staten hebben een paar specifieke opmerkingen gemaakt. Daar wil ik op ingaan. Ik zal ook iets zeggen over de status van het memorandum, maar dat doen wij in een verstandig een-tweetje tussen gedeputeerde en voorzitter van deze vergadering.

Mevrouw Swets heeft vragen gesteld over particulier natuurbeheer, over volledige schadeloosstelling en wanneer de Staten een voorstel kunnen verwachten waarin dat nader wordt uitgewerkt. Wij beginnen met een belangrijk onderdeel van dit voorstel, namelijk dat je mensen die zelf natuur realiseren op eigen erf de mogelijkheid geeft daarvoor voldoende gecompenseerd te worden. Er is achter de schermen gediscussieerd over de vraag welke maand wij hierbij zullen noemen. Laten wij echter maar even aan de veilige kant blijven: binnen vier tot zes maanden moeten wij dat gereed hebben. Ik sprak zelfs één medewerker, en die zit

ook nu nog te knikken, die zei dat het binnen een paar weken kon. Ik ben benieuwd of wij dat halen. Het zou dus snel kunnen, laat ik het zo formuleren.

De tweede vraag, die mevrouw Swets en ook anderen hebben gesteld, betreft het actief overleg met de gebiedscommissies. De pijler van het beleid van de AVP van deze provincie is: bewuster, zelfbewuster en met kennis van zaken in het gebied opererende gebiedscommissies. Ik had in de statencommissie moeite met de discussie over de vraag: moeten wij niet over die hele EHS- en RodS-opgave met die gebiedscommissie gaan praten? Dat lijkt op een soort vraag: kalkoen, wat vindt u van Kerstmis? Die vraag kan een gebiedscommissie, waar wij met alle partijen aan tafel zitten, vaak helemaal niet beantwoorden. Er zijn namelijk mensen in de gebiedscommissie die hartstikke blij zijn met de EHS-opgave, maar er zijn uiteraard ook mensen die zeggen: van ons had het eigenlijk niet gehoeven.

Gezegd werd dat in die gebieden mensen aan tafel zitten, die de percelen, de gebiedsprocessen en de vraagstukken kennen. Gevraagd is of het college, gezien de kennis die er in die gebiedscommissies zit, actief wil spreken met die gebiedscommissies over de uitkomsten van de verschillende trajecten die daar spelen of over ondergeschikte begrenzingswijzigingen, zoals wij die in de memo hebben genoemd. Dat doe ik graag. Daarover hebben wij achter de schermen de afgelopen dagen al wat nagedacht. Ik kan mij voorstellen dat wij in dit huis een bijeenkomst organiseren met de gebiedscommissies of dat ik naar de gebiedscommissie toe ga om dat actief te bespreken.

De laatste vraag van mevrouw Swets ging over de actieve communicatie vanuit het provinciehuis. De EHS- en de RodS-opgave is een rijksopgave en, sinds de bestuursovereenkomst ILG, ook een provinciale opgave. Dus is het terecht dat de provincie Utrecht ook haar verantwoordelijkheid neemt voor het actief communiceren. Dat doen wij nooit zonder die gebiedscommissies, maar wij moeten ons besluitvormingstraject, ook in die gebieden, volstrekt helder uitleggen.

Mevrouw Lamers heeft vragen gesteld over het geld. Als zij Elsevier van afgelopen vrijdag heeft gelezen, dan weet zij dat natuur 'uit' is. Nu is het niet zo dat Elsevier de spreekbuis van Nederland

is, maar zij vertegenwoordigt wel een deel van de Nederlandse samenleving. Ook in de Kamer hoor ik dezelfde geluiden: het is een beetje flauwekul in slechte tijden veel geld voor natuur uit te geven. Ik denk daar heel anders over; laat ik dat wel zeggen. De Staten mogen echter verwachten dat de komende jaren extra middelen voor ILG en voor de realisatie van EHS en RodS niet hoog op de Haagse prioriteitladder staan.

Wij hebben een bestuursovereenkomst met rijksgeld tot 2013. Daarom heb ik in de commissievergadering gezegd: tot 2013 voorzie ik dat wij voldoende middelen hebben om daarin stappen te kunnen zetten, maar ook dat ik voorzie dat het na 2013 – en tot 2018 als het over de EHS gaat – een hele toer zal zijn om de dingen die wij in deze periode moeten realiseren van financiële middelen te voorzien. Als men op rijksniveau niet in staat is in die tweede periode middelen beschikbaar te stellen, dan krijgen wij onvermijdelijk de temporiseringsambitie of de temporisering hectareopgave EHS aan de broek te hangen. Dat zou ik niet toejuichen, maar dat is wel de consequentie als er na 2013 geen extra middelen komen. Tot 2013, zo vind ik, kunnen wij in dit huis met ons provinciaal geld en rijksgeld een heel grote slag maken.

De fractie van de PvdA vroeg of het uitwerkingsgebied niet pappen en nathouden is. Nee, het is een kwestie van serieus nemen en van een serieus gebiedsproces, met name daar. Ik heb heel goed begrepen dat men eruit wil komen en dat men eruit zal komen. Ook hier geldt, en dat is volstrekt helder, dat het een provinciale opgave is; het is onze verplichting. Als het gebiedsproces na een paar jaar praten tot niets leidt, dan zal de provincie Utrecht daarin haar eigen afweging moeten maken. Dat is natuurlijk, om het zo maar te zeggen, het zwaard dat boven zo'n gebiedsproces hangt. Als men niet zelf tot een succesvol gebiedsproces komt, dan zal de provincie Utrecht prioritaire gebieden moeten aanwijzen.

De fractie van de SP sprak over communicatie naar mensen die onteigend worden. Natuurlijk gaan wij dit besluit uitgebreid communiceren. Wij gaan echter geen onteigeningsbesluit communiceren, want dat hebben wij niet genomen. Wij hebben hier heel duidelijk uitgesproken dat besluiten waarbij de provincie onteigent, alleen in laatste

instantie aan de orde kunnen zijn en, zoals in de memo staat, alleen maar aan de orde kunnen zijn als de Staten daarover een besluit nemen. Als de Staten vinden dat onze argumenten om ergens tot onteigening over te gaan, valide zijn en dat het daar echt niet anders kan, dan zullen zij zelf bij dat besluitvormingsmoment betrokken zijn. Dan kunnen de Staten hun eigen politieke afweging maken of dat een zorgvuldig besluit is.

Op de vraag van de fractie van GroenLinks over het inzetten van de hele gereedschapskist heb ik, denk ik, al antwoord gegeven.

De fractie van de ChristenUnie sprak over volledige schadeloosstelling, over onteigening in sleutelgebieden en over extra middelen EHS. Daar heb ik op gereageerd. De vraag van de ChristenUnie was of de Staten geïnformeerd worden als er op rijksniveau nieuwe besluiten zijn of als er nieuwe informatie is. Uiteraard zal ik de commissie RGW daarvan op hoogte stellen.

De heer Bisschop zei dat wij ons uiterste best moeten doen om ervoor te zorgen dat wij alle instrumenten inzetten, om zo te voorkomen dat wij het onteigeningsinstrument ooit nodig hebben. Ik denk dat ik daarop voldoende geantwoord heb. Ik ben het wel met hem eens dat het een zware inzet van de provincie en de gebiedscommissie vraagt. Dat merken wij zelf al. Een voorbeeld is Groot Wilnis Vinkeveen: veel praten, veel gebied, veel draagvlak. Dat kost ons gewoon een mijnheer, die daar een jaar lang namens ons aan die tafel zit. Dat is heel veel geld, maar dan komen wij er wel uit, zo merk ik. Voor mijn gevoel betaalt het zich terug in snellere resultaten en in snellere realisatie van, in dit geval, landbouwstructuurversterking en EHS.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! Wellicht om een tweede termijn van mijn kant te voorkomen het volgende. De gedeputeerde zal snel langs de partijen en langs 'de velden' gaan. Ik heb specifiek gevraagd of het mogelijk is dat de gedeputeerde in 2011 al zover is dat hij de RodS-opgave qua prioritaire gebieden aan de Staten kan presenteren. Dus eerder dan 2013?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik meende dat ik die vraag al beantwoord had. Als het gaat over de gebiedscommissie, de sleutelgebieden discussie 2011-2013, dan hebben

wij in de memo gezegd dat wij verwachten dat wij in 2011 de grootste klus al hebben gedaan. Wat betreft de RodS-opgave vinden er geen nadere uitwerkingsgebieden plaats en halen wij gewoon de termijn waarop wij de RodS gerealiseerd willen hebben en zoals wij die afgesproken hadden, namelijk voor 2013. Dat is volgens mij een ander punt dan de uitwerkingsgebiedenfasering die in de memo staat. Zo heb ik het begrepen. Mocht ik mij vergissen, dan kom ik daarop in de tweede termijn nog even terug.

Gezegd is dat de memo op een aantal punten verduidelijking geeft en op een aantal punten 'in plaats komt van ...'. Dan gaat het over het mandaat tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten en de aanwijzing en de begrenzing van prioritaire gebieden. Ik heb in de commissie goed geluisterd waar de knelpunten zitten. Daaruit is dit memo ontstaan. Ik zou het op prijs stellen – de voorzitter van de Staten moet dat bij het besluitmoment constateren – dat deze memo integraal deel uitmaakt van het besluit en daarmee in plaats van een aantal elementen van het statenbesluit zou komen. Dat doet namelijk recht aan hetgeen wij hier besproken hebben.

De VOORZITTER: Alvorens ik inventariseer of er behoefte is aan een tweede termijn, wil ik op dit laatste punt ingaan. Om de discussie te stroomlijnen, dan wel te vergemakkelijken wil ik voorstellen het memorandum integraal onderdeel te laten zijn van het statenvoorstel en als zodanig vast te stellen.

Is er behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Alleen als niet bij meerderheid wordt besloten het memo integraal onderdeel uit te laten maken van het besluit, wil ik een tweede termijn om een amendement in te kunnen dienen.

De VOORZITTER: Ik krijg het gevoel dat iedereen hiermee echter wel zal instemmen. Ik kijk rond.

Dat is het geval.

Dan ga ik het statenvoorstel zodanig in stemming brengen dat het memorandum integraal onderdeel daarvan uitmaakt.

De heer BALEMANS (VVD): Mijnheer de Voorzit-

ter! Ik stel voor de opmerkingen daarbij op te nemen dat, daar waar er spanningen zijn in de tekst, de tekst van het memorandum prevaleert boven de tekst van het voorstel. Anders heb je twee potentieel tegenstrijdige teksten.

De VOORZITTER: Daar is geen bezwaar tegen.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel, met de aantekening dat het memorandum van Gedeputeerde Staten van 16 september 2009 "Prioritaire Gebieden - nadere toelichting" integraal deel uitmaakt van het voorstel en waarbij de tekst van het memorandum prevaleert boven de tekst van het besluit.

Statenvoorstel bestuurskrachtmeting Randstad Provincies (vervolg)

De VOORZITTER: Ik breng eerst het voorstel zelve in stemming. Ik wijs er nog op dat er al stemverklaringen zijn afgelegd.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel.

De VOORZITTER: Dan breng ik motie M2 in stemming.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Een stemverklaring. Ik zie dat een aantal dingen niet is ingevuld in het statenvoorstel. De motie is daarom een prachtige technische toevoeging.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Een kleine opmerking. Het komt mij voor dat het woord 'besluiten' moet zijn 'adviseren'. Met dien verstande kan ik voor de motie zijn.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Het zijn keurige schema's. Ga zo door, zou ik zeggen.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten hierna motie M2. Tegen de motie heeft gestemd de fractie van de PvdA.

De VOORZITTER: Ik wil graag even de huishoude-

lijke gang van zaken voor de rest van de agenda met u bespreken. Het is nu bijna 21.00 uur.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie):
Mijnheer de Voorzitter! Ik heb behoefte aan een kleine pauze van een paar minuten.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 20.56 tot 21.03 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Ik heb even gepolst bij een aantal fracties. Mijn voorstel zou zijn de agendapunten 17, 19 en 20 in één termijn af te handelen. Gezien het tijdstip van de avond en de zwaarte van de onderwerpen moet dat te doen zijn. Ik heb dat nagevraagd bij de verschillende fracties. Daartegen was geen bezwaar, dus ik hoop dat ik op uw medewerking kan en mag rekenen.

Statenvoorstel nWro verordening inclusief nota van beantwoording

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik spreek hier namens de commissie nWro om gezamenlijk een motie in te dienen over golfbanen in LG3 (Landelijk Gebied). Het streekplan stelt dat golfbanen bij voorkeur dienen te worden aangelegd in de directe nabijheid van de vraag, dus in LG1. In bijzondere omstandigheden is de aanleg buiten de EHS in LG3 aanvaardbaar. De tekst in de ontwerpverordening leidde tot enige discussie in de recente commissievergadering. Volgens een aantal fracties zou het te veel als 'ja, mits' klinken en te weinig als 'nee, tenzij'. Wij hebben gezocht naar een formulering die, uitgaande van beleidsneutraliteit – dat is het centrale uitgangspunt van de verordening – tegelijkertijd helder aangeeft dat golfbanen slechts in bijzondere omstandigheden in LG3 kunnen worden gerealiseerd. Daarbij zijn de aanwezige waarden op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie belangrijke criteria. Dit is mede gebaseerd op de casuïstiek van het Streekplan. In de totstandkoming ervan is bijvoorbeeld besloten dat in een specifiek geval bij Loenen is gezegd dat dat beter LG3 kan worden dan LG2, omdat daar een mogelijkheid moet zijn om een golfbaan te realiseren, terwijl er tegelijkertijd bij Zeist en

Bunnik is gesteld dat dit niet LG1 moet worden, maar LG3, omdat de aanleg van een golfbaan daar niet vanzelfsprekend is. Zodoende zijn wij tot een gezamenlijke motie gekomen, waarbij wij in de overwegingen de Streekplantekst nog een keer herhalen, dat slechts in bijzondere omstandigheden de aanleg van golfbanen buiten de EHS in landelijk gebied 3 aanvaardbaar is en dat de verordening een beleidsneutrale omzetting beoogt.

Motie M3 (alle fracties): Golfbanen in LG3

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 21 september 2009 ter behandeling van het statenvoorstel Provinciale Ruimtelijke Verordening Provincie Utrecht 2009;

overwegende:

- dat het streekplan 2005-2015 stelt: "Golfbanen worden bij voorkeur aangelegd in de directe nabijheid van de vraag, dus in landelijk gebied 1. In bijzondere omstandigheden is de aanleg buiten de EHS in landelijk gebied 3 aanvaardbaar" (Streekplan 2005-2015, p. 99);
- dat de Provinciale Ruimtelijke Verordening Provincie Utrecht 2009 een beleidsneutrale omzetting van dit Streekplan beoogt;

constaterende:

- dat tijdens het proces van totstandkoming van het streekplan 2005-2015 gebieden van LG2 in LG3 zijn omgezet om aanleg of uitbreiding van een golfbaan mogelijk te maken, maar ook van LG1 in LG3 om aanleg of uitbreiding van een golfbaan minder vanzelfsprekend te maken;
- dat dergelijke beleidskeuzen mede gestoeld waren op de aanwezige waarden op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie;
- dat de voorliggende verordening stelt (6.1.1.2): "Een bestemmingsplan voor het gebied dat is aangeduid als "Aanvullende voorwaarden nieuwe en uitbreiding van bestaande golfterreinen" (LG3 buiten de EHS) kan bestemmingen en regels bevatten die nieuwe golfterreinen en de uitbreiding van bestaande golfterreinen toestaan, mits wordt voorzien in een kwalitatief aanzienlijke landschap- en natuurontwikkeling en in het behoud, versterking of herstel van cultuurhistorische structuren"; dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- conform het Streekplan 2005-2015 slechts in bijzondere omstandigheden binnen LG3 in te stemmen met aanleg of uitbreiding van golfbanen;
- hierbij ook de aanwezige kwaliteit en waarden op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie als uitgangspunt te nemen;
- deze motie gelijktijdig met de vastgestelde verordening te publiceren.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Ik heb van de heer Van Lunteren, als voorzitter van de subcommissie nWro, het verzoek gekregen een aantal opmerkingen te mogen plaatsen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dank u wel dat u mij in de gelegenheid stelt als voorzitter van de commissie nog even kort het woord te richten tot de Staten.

Ik denk dat de motie, zoals die tot stand is gekomen en door de heer Kloppenborg is ingediend, typerend is voor de samenwerking die wij hebben gehad in die commissie. Wij zijn daar heel feitelijk en heel gedegen aan de slag gegaan, daarbij elke keer voor ogen houdend de beleidsneutraliteit; de opdracht waarmee wij op pad zijn gestuurd. Wij hebben in de commissie – dat is het leuke van het werken in zo'n commissie – elkaars politieke overtuigingen kunnen voelen. Zeker met zo'n historie die de heer Kloppenborg meeneemt naar zo'n commissie toe, zie je dat je elke keer nog even weer herinnerd wordt aan de discussies die in het verleden zijn gevoerd. Dan is het goed dat je zoiets op deze manier nog weer kunt inbrengen in een discussie. Wij hebben echter natuurlijk ook af en toe bekeken hoe sommige partijen het in het verleden liever anders hadden willen zien. Wij hebben daarover met elkaar uitgebreid gesproken. Wij hebben op sommige punten gezegd dat aanbevelingen zijn voor een vervolgtraject. Daarover hebben wij een brief aan Gedeputeerde Staten gestuurd. Een afschrift van die brief is naar de commissie gegaan. De verschillen naar de toekomst toe, die wij als partijen zien, zijn daarin verwoord.

Het werk, de opdracht, die de Staten ons heb-

ben gegeven, hebben wij daarmee goed vervuld. Zeker met deze laatste toevoeging hebben wij een beleidsneutraal document neergelegd. Ik dank de leden van de commissie voor de samenwerking en voor het product dat wij de Staten hebben kunnen aanbieden.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Allereerst wil ik namens onze fractie de subcommissie nWro danken. Namens onze fractie zit mevrouw Swets daarin. Ik weet dat daar vrij veel werk is verricht en dat de commissie zich goed ondersteund wist door de ambtelijke organisatie. Ook daarvoor hartelijk dank.

Ik denk dat er een goed product ligt. Wij hebben ervoor gekozen dat niet mevrouw Swets het woord voert, omdat wij dat niet helemaal zuiver vinden. Wij moeten nu namelijk, nadat wij onze kaderstellende rol hebben gespeeld in het streekplan, onze controlerende rol uitvoeren om te kijken of het daadwerkelijk één op één omgezet is in de richting van het nieuwe structuurplan. Wij komen inderdaad tot die conclusie. Fijn dat er vanochtend nog gewerkt kon worden aan dat laatste hiaat, want dat vragen wij ook met betrekking tot het LG3-traject.

Wij kunnen instemmen. Nogmaals dank voor al het werk dat er verricht is door de commissie nWro.

De heer BALEMANS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal niet de discussie over de waarden van de provincie, zoals wij die vanmiddag gevoerd hebben, over gaan doen. Ik wil toch even een beeld schetsen.

Het Rijk is in 1999 begonnen met de nWro en heeft daar tien jaar over gedaan. Wij hebben in anderhalf jaar tijd in onze snelheid een beleidslijn, een verordening, tot stand gebracht. Dus ook daarin kan de provincie soms meer daadkracht tonen dan het Rijk. Misschien is dat ook een aardig punt om te bedenken bij de vraag hoe bestuurlijk Nederland eruit moet zien.

Dan de inhoud van de verordening. De insteek was beleidsneutraliteit. Wij hebben er niet voor niets voor gekozen die snelheid en die voortgang erin te krijgen, wetende dat wij in de komende periode – het restant van deze statenperiode – en ook in de volgende periode nog een aantal stappen zullen zetten, omdat dat niet geregeld was in

het streekplan van de vorige periode, waarin het is vastgesteld.

Die beleidsneutraliteit is dus belangrijk. Wij hebben daarover ook in de commissie de discussie gevoerd. Daaruit konden wij concluderen dat, zeker gelet op de memo van Gedeputeerde Staten, dat wat de fractie van de VVD betreft die beleidsneutraliteit is gegarandeerd en is uitgevoerd. In dat opzicht is die memo heel verhelderend geweest. De VVD is niet een partij van verbieden sec. Ik moet zeggen dat ik in eerste lezing veel 'nee, tenzij bepalingen' aantrof. Ik heb altijd liever 'ja, mits'. Ik kan echter wel leven met de nuance daarbinnen. Als onze fractie gaat kijken naar de inhoud van de verordening, dan is het goede van de verordening dat die verbodsbepaling, zoals die vaak in lid 1 van een artikel genoemd wordt, gevolgd wordt door een 'tenzij': als er bijzondere omstandigheden zijn, dan is iets wel mogelijk. Het is een groot goed om dat in de verordening vast te leggen, al kan dat voor sommige mensen buiten deze zaal verwarrend werken, waarbij men denkt dat er niks is besloten. Er is echter wel iets besloten; het kan niet, tenzij. Dat geeft de ruimte om in een latere fase van het debat in deze statenzaal daadwerkelijk een politieke afweging te maken, die recht doet aan het onderwerp dat op dat moment speelt, zodat je maatwerk kunt leveren. Dat vind ik ook een groot goed van deze verordening. Er blijft dus ruimte voor het politieke debat, ook al geven wij duidelijk aan wat de kaders zijn. Op voorhand is niet bepaald wat de uitkomst moet zijn, zeker niet voor de lange termijn.

De verordening legt een goede basis om het provinciaal belang op effectieve en efficiënte wijze te waarborgen; dat is ook belangrijk. De verordening, en de hele nWro, geeft namelijk tegelijkertijd heel veel extra ruimte aan de gemeenten. Dat is maar goed ook. Deze wet is een heel goed voorbeeld van deregulering. Tegelijkertijd hebben wij ook heel goed kunnen markeren wat het provinciaal belang is. Wat uiteindelijk ook goed is aan deze verordening en aan de hele nWro, is dat wij van begin af aan met elkaar in gesprek gaan over hoe het eruit zal zien in plaats van achteraf het, in de oude termen, een Stalinistisch nest te laten worden. Dat is er nu niet meer bij. Wij zullen moeten werken aan datgene waarin wij geloven. Al met al kan ik afsluiten met het uitspreken van

de complimenten aan de ambtenaren die heel veel werk gedaan hebben in de voorbereiding, aan de leden van de commissie en ook aan de gedeputeerde, die met veel enthousiasme en verve een en ander tot stand heeft weten te brengen. Nogmaals, dit is gepresteerd in anderhalf jaar tijd. Daar kan de minister van Binnenlandse Zaken nog een puntje aan zuigen.

Mevrouw FOKKER (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de PvdA stemt graag in met de voorliggende besluiten. Met deze nieuwe verordening kan de provincie daadwerkelijk sturen op de inrichting van onze leefomgeving en, als het echt moet, zaken afdwingen; niet meer dan voorheen, maar wel anders. De provincie is ondanks haar ligging landschappelijk gevarieerd en open. Dat wil de PvdA zo houden. Daarom zijn wij een groot voorstander van dit instrument. De procedure is kort en snel doorlopen, maar wij hebben het ook niet over nieuw beleid. Het is in elk geval het doel dit niet te doen. Dat maakt het betrekken van gemeenten, belangenorganisaties en inwoners lastig. Veel reacties zijn afgedaan met de boodschap dat de inbreng niet kan worden overgenomen, omdat deze niet past binnen de beleidsneutrale omzetting. Dit is vanuit de provinciale organisatie gezien terecht, maar voor veel inbrengers een lastige reactie. Bij het opstellen van de nieuwe structuurvisie komen wij deze mensen, en nog veel anderen, hopelijk weer tegen.

Wij hadden nog een inbreng over de golfbaan, maar dat is met de ingediende motie al goed verwoord. Het is een goed signaal naar de bezorgde inwoners.

Inhoudelijk stellen wij geen nieuw beleid vast. Wij geven wel verdere invulling aan de nieuwe verhoudingen. Gezien de reacties van veel gemeenten wordt de rolverdeling nog niet door iedereen als vanzelfsprekend en natuurlijk ervaren. Deze rolverdeling lijkt volgens de fractie van de PvdA aan te sluiten bij de geest van de wet: helder en duidelijk. Uiteraard zijn wij zeer benieuwd hoe dit de komende jaren in de praktijk gaat functioneren. Daarin hebben wij veel vertrouwen. Tot slot wil ik namens onze fractie en mijn collega Martens, die namens de PvdA deel heeft uitmaakt van de commissie, danken en ook de ambtenaren, die zeer deskundig hebben geadviseerd

en geïnformeerd, en gedeputeerde Krol, die zich zeer betrokken heeft gevoeld bij dit onderwerp. Daarvoor onze dank.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de VVD feliciteert de provincie met de grote daadkracht. Het kan natuurlijk wat te maken hebben met het feit dat wij het geheel beleidsneutraal hebben omgezet, maar ook ik moet toegeven: een grote pluim. Provinciale organisatie en commissie hebben hard gewerkt. Er is een flinke, grote, maar ook goede verordening samengesteld. Er is één hiaat, maar dat wordt opgelost door een motie, die wij straks in stemming krijgen. Toch zeg ik meteen: wij zullen zowel voor de verordening als de hiaatoplossing stemmen. Ik weet dat ik ontzettend gepaaid ben door GroenLinks. Mij is namelijk verteld dat het logo dat op mijn exemplaar staat - helaas in zwart-wit - een rode rand heeft in plaats van een groene rand. Dus wij doen zeker mee.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben mij bewust van de wat dubbele positie, waarmee ik hier sta. Ik zal het daarom kort houden. Wij zijn als fractie ontzettend tevreden over het proces waarin deze verordening tot stand is gekomen. Het is een samenspel geweest van Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en buitengewoon kundige, betrokken en creatieve ambtenaren. Dat mag zeker worden genoemd. Het is ook een samenspel geweest, waarin eenieder helder zijn of haar rol en verantwoordelijkheid nam en waarin wij samen iets hebben geproduceerd. Als commissie hebben wij er heel veel aan gehad om alle 'ins and outs' van het streekplan nogmaals te doorgronden en misschien heeft de gedeputeerde er ook wat van opgestoken. Wij hadden twee hangpunten. Naast het punt van de golfbanen, heeft de fractie van GroenLinks aangehikt tegen het volgende. De streekplantekst geeft aan: "Om extra doorsnijdingen en versnippering van de (groene) ruimte te voorkomen, gaan wij zeer terughoudend om met het aanleggen van nieuwe infrastructuur voor de auto." Wij hebben nog gedacht of dat niet in de verordening moet komen. De commissie is in meerderheid daarmee niet akkoord gegaan, maar tegelijkertijd is in die discussie wel erkend dat het een provinciaal belang is en dat het als zodanig in de beleidslijn en

in de toelichtende stukken is verwoord. Gezien de discussie en het feit dat dit als zodanig in de beleidslijn is opgenomen en erkend is als provinciaal belang, denk ik dat wij hiermee akkoord kunnen gaan. Wij zijn bijzonder tevreden over de verordening die nu is vastgesteld.

Mevrouw DIK (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ook ik ben, net als de vorige spreker, mij bewust van de dubbele positie waarmee ik hier sta. Ik ben echter toch even naar deze plek gekomen, omdat ik er namens ons fractie aan hecht hier complimenten en dank uit te kunnen spreken. Allereerst dank en complimenten aan de ambtelijke organisatie voor al het werk dat is verzet en voor de grote zorgvuldigheid, de betrokkenheid en het enthousiasme waarmee dat is gebeurd is. Datzelfde geldt ook voor de gedeputeerde, die ook veel betrokkenheid aan de dag heeft gelegd. Ik wil verder heel graag de commissie bedanken voor de plezierige samenwerking.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Andere partijen hebben al gezegd dat er één hiaat was wat betreft de beleidsneutrale omzetting van het streekplan in de nieuwe verordening. Wij zien echter nog een ander hiaat. Dat hiaat komt eigenlijk op precies hetzelfde neer als het hiaat dat nu statenbreed is ingediend, namelijk het punt omschakeling intensieve veehouderij. Ik zal het toelichten en daarover een motie indienen. Er stond, voorafgaand aan de inspraak, een artikel in de ontwerpverordening, dat luidde: "Intensieve veehouderij omschakeling niet toegestaan. Een bestemmingsplan voor een gebied dat is aangeduid als "intensieve veehouderij, omschakeling niet toegestaan" bevat geen bestemmingen en regels die een omschakeling van een in hoofdzaak grondgebonden agrarisch bedrijf naar een in hoofdzaak niet-grondgebonden agrarisch bedrijf toestaan, tenzij dit niet ten koste gaat van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit." Het gaat dus om een 'nee, tenzij formulering'. Na de inspraak is het in een 'ja, mits formulering' veranderd. In die zin komt het dus op exact hetzelfde neer als de motie die statenbreed is ingediend. Wij willen daarom voorstellen dat ook deze uitspraak op de manier wordt opgevat, zoals deze oorspronkelijk in de ontwerpverordening was opgenomen.

De motie luidt:

Motie M4 (PvdD): omschakeling intensieve veehouderij

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 21 september 2009, ter behandeling van de Provinciale ruimtelijke verordening;

constaterende:

- dat artikel 4.14.2. voorafgaand aan de inspraak luidde: "Intensieve veehouderij omschakeling niet toegestaan. Een bestemmingsplan voor een gebied dat is aangeduid als "Intensieve veehouderij omschakeling niet toegestaan" bevat geen bestemmingen en regels die een omschakeling van een in hoofdzaak grondgebonden agrarisch bedrijf naar een in hoofdzaak niet grondgebonden agrarisch bedrijf toestaan, tenzij dit niet ten koste gaat van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit."
- dat de tekst na de inspraakronde is gewijzigd in: "Intensieve veehouderij omschakeling toegestaan. Een bestemmingsplan voor een gebied dat is aangeduid als "Intensieve veehouderij omschakeling toegestaan" kan bestemmingen en regels bevatten die een omschakeling van een in hoofdzaak grondgebonden agrarisch bedrijf naar een in hoofdzaak niet-grondgebonden agrarisch bedrijf toestaan, mits dit niet ten koste gaat van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit."
- dat het streekplan de volgende beleidsuitspraak bevat: "In landelijk gebied 1 en 4 vinden wij de omschakeling van neventak naar hoofdtek niet-grondgebonden veehouderij niet aanvaardbaar, tenzij dit niet ten koste gaat van de landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit." (pag. 95);
- dat deze beleidsuitspraak in eerste instantie beleidsneutraal vertaald is in de ontwerpverordening, maar na de inspraakronde gewijzigd is van een 'nee-tenzij versie' in een 'ja-mits versie'.

overwegende:

dat de Provinciale Ruimtelijke Verordening een beleidsneutrale omzetting van het streekplan beoogt; dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- conform het Streekplan 2005-2015 slechts in bijzondere omstandigheden in te stemmen met omschakeling van een in hoofdzaak grondgebonden agrarisch bedrijf naar een in hoofdzaak

niet-grondgebonden agrarisch bedrijf;

- *hierbij ook de aanwezige ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit als uitgangspunt te nemen;*
- *deze motie gelijktijdig met de vastgestelde verordening te publiceren.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ik ervan uit, als wij met z'n allen nog even hard staan achter het punt van de beleidsneutrale omzetting en achter die motie over het golfbanenbeleid, dat onze motie ook ondersteund kan worden. Het gaat hier namelijk in feite om hetzelfde principe.

Dan een ander hiaat dat ik tegenkwam. Het is al eerder in de commissie aan de orde geweest en wij verschilden op dat moment van mening met de gedeputeerde. Dat gaat over nieuw vestiging van agrarische bedrijven. Het streekplan bevatte oorspronkelijk de beleidsuitspraak: "Wij staan zeer terughoudend tegenover nieuw vestiging land- en tuinbouwbedrijven en werken hieraan alleen mee bij een duidelijk aantoonbare meerwaarde." Deze beleidsuitspraak is niet vertaald naar de Provinciale Ruimtelijke Verordening, ondanks het feit dat een beleidsneutrale omzetting van het streekplan is afgesproken. Het hiervoor aangedragen argument behelst dat de beleidsuitspraak algemeen geformuleerd is en niet te vangen is in objectieve criteria. De tem 'terughoudend' lijkt weliswaar een weinig concrete uitspraak, maar uit de tweede helft van de zin blijkt wel degelijk wat hiermee bedoeld wordt.

Amendement A2 (PvdD): nieuwvestiging agrarische bedrijven

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 21 september 2009 ter behandeling van de Provinciale ruimtelijke verordening;

besluiten:

1. *In de besluitvorming toe te voegen artikel 4.14.1, lid 2: "Een bestemmingsplan kan geen bestemmingen en regels bevatten die toestaan dat land- en tuinbouwbedrijven zich nieuw vestigen;*
2. *In de verordening toe te voegen artikel 4.14.1, lid 3: "In afwijking van het bepaalde in het tweede lid kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen voor nieuwvestiging van land- en tuinbouwbedrijven onder de voorwaarden dat:*

- a. een duidelijk aantoonbare meerwaarde wordt gerealiseerd voor (de omgeving van) het te verlaten perceel van het bedrijf;
- b. de meerwaarde bestaat uit het realiseren van een doelmatiger agrarische bedrijfsvoering of het reduceren van ammoniakbelasting op een zuurgevoelig gebied of een gewenste functieverandering van de huidige percelen van het bedrijf;
- c. indien het een intensieve veehouderij betreft, de nieuwvestiging plaatsvindt in het Landbouw Ontwikkelings Gebied waarbij maximaal gebruik van bestaande locaties voorop staat.

Toelichting:

Het streekplan bevat de volgende beleidsuitspraak: "Wij staan zeer terughoudend tegenover nieuwvestiging land- en tuinbouwbedrijven en werken hieraan alleen mee bij een duidelijk aantoonbare meerwaarde." (pag. 94). Deze beleidsuitspraak is niet vertaald naar de Provinciale Ruimtelijke Verordening, ondanks het feit dat een beleidsneutrale omzetting van het Streekplan is afgesproken. Het hiervoor aangedragen argument behelst dat de beleidsuitspraak algemeen geformuleerd is en niet te vangen is in objectieve criteria. De term 'terughoudend' lijkt een weinig concrete uitspraak, maar uit de tweede helft van de zin blijkt precies wat hiermee bedoeld wordt: "nieuwvestiging is enkel toegestaan bij een aantoonbare meerwaarde. De 'duidelijk aantoonbare meerwaarde' staat vervolgens toegelicht in het streekplan: "Aan het verplaatsen van een bedrijf werken wij onder voorwaarden wel zoveel mogelijk mee als die verplaatsing nodig is voor bijvoorbeeld een doelmatige agrarische bedrijfsvoering, voor het reduceren van ammoniakbelasting op een zuurgevoelig gebied of voor een gewenste functieverandering van de huidige percelen van het bedrijf."

Eveneens staat een toelichting op de beleidsuitspraak in het servicedeel van het Handleiding bestemmingsplannen 2006, waaruit duidelijk wordt dat nieuwvestiging enkel is toegestaan indien het een verplaatsing betreft die een meerwaarde oplevert. Hierbij wordt verwezen naar de in het streekplan genoemde situaties, waarin aan verplaatsing kan worden meegewerkt. Veel andere beleidsuitspraken zijn minder concreet en toch vertaald naar de verordening¹. Het zou dan ook zeer onlogisch zijn om juist deze beleidsuitspraak, die helder en objectief gespecificeerd is in het streekplan, niet over te nemen in de verordening.

1. Zie bijvoorbeeld beleidsuitspraak uit het streekplan: "In de gebieden met de aanduiding "veiligstellen" willen wij vanuit cultuurhistorie gezien grootschalige transformaties voorkomen. Het veranderen van beeld en karakteristiek is in principe niet gewenst, tenzij aantoonbaar is dat de draagkracht van de cultuurhistorische samenhang niet in het geding is." Deze is in de verordening opgenomen als: "Ruimtelijke ontwikkelingen die voorzien in grootschalige veranderingen in een gebied dat is aangeduid als "Veiligstellen cultuurhistorische hoofdstructuur" zijn alleen toegestaan als in de toelichting op een bestemmingsplan wordt aangetoond dat er geen reëel alternatief is voor deze ruimtelijke ontwikkelingen op deze locatie en de gekozen oplossing de cultuurhistorische hoofdstructuur zo min mogelijk aantast."

Met ons amendement is gekeken naar de tekst van het streekplan, de Handleiding Bestemmingsplannen en het reconstructieplan. Dit is daaruit letterlijk overgenomen.

Wij pleiten er dus voor dat wij ook dit punt beleidsneutraal omzetten in de nieuwe verordening.

De VOORZITTER: De motie en het amendement zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslagingen. Deze kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben verheugd met de wijze waarop de sprekers vanuit de Staten vanavond over dit onderwerp gesproken hebben. Het logenstraft een beetje de discussie zoals wij die deels hebben gevoerd vanmiddag. De Staten van Utrecht zeggen hiermee eigenlijk: beste vrienden, ruimtelijk beleid gaat ergens over; bedrijventerreinen, woningbouwlocaties, realisatie van natuur zijn niet alleen maar rijksopgaven of gemeentelijke opgaven, maar er is een specifieke belangrijke rol voor de provincie. Die specifieke belangrijke rol voor de provincie is in de wet geregeld en die kun je alleen maar uitwerking geven als je een verordening maakt. Er zijn provincies die dat niet doen. Die zeggen: wij zijn niet van de verordeningen, wij overleggen altijd alles heel vriendelijk en dan komt alles goed. In Utrecht zeggen wij: je moet niet alleen helderheid geven, je moet ook de bereidheid hebben om

een instrumentarium in te zetten als je vindt dat dingen echt niet kunnen. Als er bijvoorbeeld een woonwijk wordt aangelegd in de EHS, dan vinden wij dat niet goed en met de verordening kunnen wij er dan echt iets aan doen. Het bewijst dat vele mensen die het bestaansrecht van provincies ter discussie stellen, op het moment dat er een golfbaan in LG3 ontstaat, zeggen: hier zou de provincie moeten optreden. Het bewijst maar weer eens hoe belangrijk het is dat wij dat goed regelen. Ik ben dan ook blij met alle opmerkingen die daarover in de commissie en vandaag ook weer zijn gemaakt.

Omdat het een razend ingewikkeld traject is, hebben wij er in Utrecht voor gekozen om te zeggen: eerst zorgen dat het instrument deugt. Wat vind je als provincie belangrijk? Provinciaal belang. Hoe zorg je dat je je provinciaal belang laat doorwerken? Verordening. Het is vreselijk ingewikkeld als je daar de nieuwe dingen inbrengt. In dit gezelschap en ook in de samenleving wordt heel verschillend gedacht over nieuwe golfbanen, bedrijventerreinen, woonwijken, realisatie EHS. Het zijn allemaal onderwerpen van debat met de samenleving en in deze politiek. De keuze voor die beleidsneutraliteit is wel eens lastig geweest. Men zei soms: ik wil eigenlijk dat iets strenger geregeld wordt. Dan zeiden wij: sorry, beleidsneutraal. Men zei ook soms: ik vind het net iets te streng geregeld; kan het niet een tikje zachter? Dan zeiden wij: sorry, beleidsneutraal. Het is gebeurd om deze heel complexe operatie van die invoering van de nWro inderdaad in dat heel hoge tempo en zorgvuldig te kunnen doen. Dat laat onverlet dat deze provincie, net als alle andere provincies, in de komende jaren opnieuw haar structuurvisie, haar provinciaal belang en haar verordening aan de hand van nieuwe politieke overtuigingen en aan de hand van nieuwe inzichten zal gaan aanpassen. Deze verordening is dan ook geen statisch document. Vandaag zetten wij er een stempel op. De komende jaren zullen wij echter nieuw ruimtelijk beleid formuleren aan de hand van nieuwe inzichten en ook dat zal weer moeten leiden tot een aanpassing, aan de hand van de nieuwe politieke inzichten, van de verordening. En dat doen de Staten. Wij hebben daarover met elkaar afspraken gemaakt; zie een aantal voorstellen verderop in deze statenvergadering.

Nogmaals, wij hebben achter de schermen de afgelopen weken, in de commissievergadering, ook in de commissie nWro, heel vaak gediscussieerd over de vraag: als je dat beleidsneutraal wilt doen, hoe doe je dat dan? Ik was blij met de opmerking van de heer Kloppenborg, die zei dat wij zeer terughoudend zijn met nieuwe wegen. "Doorsnijdingen door nieuwe wegen" staat in het Streekplan, maar hoe ga je in een juridische verordeningstekst de term 'zeer terughoudend' opnemen? Zeer terughoudend betekent niet: ja of nee of 'nee, mits' of 'ja, tenzij'. Zeer terughoudend is heel moeilijk in een juridisch verbindende, voor iedereen geldende tekst – dat is de essentie van een verordening - in een verordening vast te leggen. Ik ben heel blij dat hierover is gezegd dat het een provinciaal belang is en dat de Staten er wat van mogen vinden, maar zij dat niet in een verordening kunnen regelen. Ik heb een beetje hetzelfde gevoel bij een aantal opmerkingen over de motie en het amendement van mevrouw Bodewitz. Ik zou het op prijs stellen voor de tweede termijn even te schorsen om met de leden van de commissie nWro en misschien met wat ondersteuning te kijken wat daarmee precies wordt beoogd en of het zou kunnen passen. Als ik er nu een reactie op moet geven, dan denk ik dat ik de motie en het amendement niet kan ondersteunen. Ik kan mij echter vergissen, omdat ik er nog niet goed naar gekeken heb.

Eenzelfde soort discussie is uitgebreid gevoerd rondom de golfbanen in LG3. Plekken waarover wij in het streekplan gezegd hebben dat wij het makkelijk wilden maken en dat wij het daarom LG3 noemden; plekken die hier evident zijn en waarvan wij gezegd hebben dat wij het absoluut minder makkelijk willen maken dat hier een golfbaan komt. Dus wij maken er niet LG1 – stadsrand - maar LG3 van. Hoe hebben wij dat in het streekplan geregeld en hoe zet je dat beleidsneutraal in je verordening? Dat is best moeilijk, want het is een juridisch document en dat moet voor iedereen hetzelfde zijn. Dan kijk ik naar de oplossing die door iedereen getekend is. Gezegd wordt daarmee: de verordeningstekst deugt, maar wij willen het nog een keer heel scherp neerleggen, ook als onderdeel van het besluitvormingstraject van de verordening, door deze als bijlage bij de nota van beantwoording mee te zenden naar ie-

dereen die iets van deze verordening vindt en wij willen daarmee nog een keer heel scherp te maken hoe kritisch wij ook alweer waren toen het ging over de nieuwe vestiging van golfbanen in LG3 en aan welke voorwaarden dat 'tenzij' dan zou moeten voldoen. Ik kan daarmee instemmen, alhoewel het niet relevant is als een gedeputeerde daarmee kan instemmen. De motie is volgens mij verstandig geformuleerd en uiteindelijk gaan de Staten daarover.

De heer BALEMANS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog een vraag over motie M4. In de tekst staat dat het met name speelt in gebieden van de Lopikerwaard, de Venen en Eemland. Nu, daar ligt het reconstructiegebied naast. Hoe verhoudt zich dat als je 'ja, mits' afzet versus 'nee, tenzij'? Wat is dan de specifieke redenatie voor de gedeputeerde? In effectiviteit leidt 'ja, tenzij' en 'ja, mits' tot hetzelfde resultaat, als het goed is. Wat is dan de reden dat de gedeputeerde heeft gezegd dat hij nu die beleidsneutraliteit op deze manier vertaalt, terwijl hij de motie van mevrouw Bodewitz in feite, kort door de bocht gezegd, niet accepteert.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil niet heel erg in de systematiek duiken in het plenaire debat, maar in het streekplan hadden wij het eigenlijk dubbelzijdig geregeld. Althans, als ik het goed gelezen heb; ik heb de tekst hier nu niet liggen. Wij hadden voor LG1 en LG3 en voor LG2 en LG4 een omgekeerde redenering gemaakt. Bij de een hadden wij gezegd: nieuwvestiging agrarische bedrijven mag niet, maar onder bepaalde voorwaarden wel, dus 'nee, tenzij'. Voor de andere twee hadden wij het precies andersom geregeld. En, precies zoals de heer Balemans zegt, leidt dat naar mijn gevoel uiteindelijk tot dezelfde redenering. Na mijn eerste blik op het amendement en de motie van Bodewitz constateer ik dat die geen toevoeging geven die iets anders doet dan wat wij in de verordeningstekst geregeld hadden. Om haar recht te doen, vond ik dat ik even serieus met haar en met een paar mensen daarover moet spreken.

De heer BALEMANS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dan begrijp ik dat de gedeputeerde daarin ook meeneemt dat als je twee gebieden naast elkaar

hebt liggen, bij het ene het 'ja, mits' en bij de andere het 'nee, tenzij' geldt. Volgens mij kan dat tot verwarring leiden in het gebied. Dat wil ik de gedeputeerde nog even meegeven.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat klopt. Dat is ook nadrukkelijk een belemmering om voor de motie dan wel het amendement te zijn. Nogmaals, wij maken een juridisch houdbare tekst voor iedereen. Wij kunnen daarin niet op het laatste moment in deze Staten daarin nog erg veel veranderen. Dat zou onzorgvuldig zijn. Ik wil er goed naar kijken en daarom vroeg ik om een schorsing.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering om de leden van de subcommissie gelegenheid te geven even de hoofden bij elkaar te steken.

Schorsing van 21.38 uur tot 21.52 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Ik geef het woord aan de voorzitter van de commissie nWro.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben als commissie gesproken over amendement A2 en motie M4. Met betrekking tot amendement A2 hebben wij gesteld dat deze discussie al uitgebreid in de commissie aan de orde is geweest en dat de PvdD op dat punt een aantekening heeft gevraagd. Daarmee is dit amendement eigenlijk overbodig geworden, omdat daar het politieke statement is gemaakt. Dat statement wordt kennelijk nog eens extra onderstreept op dit moment. Het is eigenlijk dezelfde redenering, die vastzit aan de doorsnijdingen met wegen. Motie M4 vergde een wat langere discussie. Daarin wordt gesteld dat de inspraak geleid heeft tot wijziging van de verordening. Als commissie hebben wij daarover gesproken en hebben, na uitleg, begrepen dat dit met name is bedoeld ter verduidelijking van het geheel en dat het beeld in de presentatie van de nieuwe kenmerken van de nieuwe wet wat helderder wordt. De commissie adviseert in meerderheid tegen deze motie te stemmen, met de opmerking dat de fracties van de SP en de PvdD aangetekend hebben de argumentatie niet te ondersteunen.

Ik heb zo-even wel mijn dank uitgesproken aan de

commissieleden. Ik wil echter namens de gehele commissie ook het ambtelijk apparaat nog een keer nadrukkelijk bedanken voor het werk. Dat geldt ook zeker voor onze griffier, onze steun en toeverlaat, voor alle ambtelijke ondersteuning die wij vanuit de griffie hebben gehad. Onze eerste afspraak voor het vervolgtraject staat al weer.

De heer BALEMANS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag aan de voorzitter van de commissie. Dat betekent dus, bij het voorbeeld dat ik net gaf, dat in beide aanpalende gebieden dezelfde juridische gedachtegang gevolgd wordt?

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ja.

De VOORZITTER: Is er behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben een discussie gehad in de commissie over dit punt van omschakeling intensieve veehouderij. De redentatie die door sommigen naar voren werd gebracht, was dat 'nee, tenzij' en 'ja, mits' in feite niet veel zouden verschillen. Als je die redentatie echter hanteert, dan zou je in feite ook de motie over het golfbanenbeleid niet moeten ondersteunen. Wat in onze motie is aangegeven, is dat het verwarrend werkt dat er voor verschillende soorten landelijk gebied verschillende formuleringen zijn: 'nee, tenzij' en 'ja, mits'. Dat is wel zoals het nu in het streekplan is opgenomen. Dat is niet voor niets opgenomen. Men heeft daarvoor bewust een keuze gemaakt. Wij vinden het dan ook onterecht dat onze motie niet gesteund wordt door de commissie. Wij zouden dan namelijk onrecht doen aan de tekst van het streekplan. Daarin staat het nu heel duidelijk en als wij de motie niet aannemen, dan kiezen wij ervoor het streekplan niet beleidsneutraal om te zetten. Dat zou ik zeer betreuren. Als 'nee, tenzij' en 'ja, mits' echt niets zouden uitmaken, dan zouden wij er net zo goed voor kunnen kiezen dat wij voor alle landelijke gebieden zeggen: 'nee, tenzij'. Daarvoor kiest de commissie echter niet. Ik vind dat een onbegrijpelijk uitgangspunt en een drogredenering. Als gezegd wordt dat 'nee, tenzij' en 'ja, mits' niets uitmaken, dan moet je ook zeggen dat je net zo goed alles op 'nee, tenzij' kunt zetten.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik zit nu in een andere rol, die van onafhankelijk voorzitter, dus ik praat eigenlijk ook namens mevrouw Bodewitz. Ik denk echter dat zij onrecht doet aan de discussie zoals die is gevoerd. Wij hebben zo-even in de commissie nadrukkelijk gesproken over de motie van de PvdD en de motie over het golfbanenbeleid. Wij hadden wat verduidelijking nodig, omdat wij destijds in de commissie die discussie niet hebben kunnen voeren. De reden waarom dit besluit is genomen, betreft de uitleg die wij hebben gekregen via de commissie. Die was dat het vanwege de presentatie duidelijker is. Dat is eigenlijk precies dezelfde reden dat wij de motie over het golfbanenbeleid als commissie hebben ingediend: om duidelijkheid te scheppen naar de mensen die uiteindelijk met de verordening moeten gaan werken. Ik vind het jammer dat mevrouw Bodewitz op deze wijze aankijkt tegen het besluit van de commissie.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Waarom zou de commissie dan niet kiezen voor 'nee, tenzij' voor alles? Dat zou het ook duidelijk maken.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben het hele proces doorlopen waarin wij die vraag telkenmale hebben gesteld. Wij hebben uitgebreid met elkaar gediscussieerd. Wij hebben er een aantal punten uit gepakt, waarvan wij het noodzakelijk vonden daar wat langer bij stil te staan. Wij hebben echter geconcludeerd dat het beleidsneutraal was. Op dit punt hebben wij gezegd, dat de uitwerking niet tot verandering leidt, maar dat de beeldvorming naar buiten toe wel duidelijker en beter is. Daardoor zouden mensen hiermee op een wat gemakkelijker manier kunnen werken.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoor dus hetzelfde argument: de uitwerking leidt tot verduidelijking. De uitwerking betekent echter in feite de overstap van 'ja, mits' naar 'nee, tenzij'.

De VOORZITTER: Ik ga deze discussie stoppen; het is een herhaling. Deze discussie is net ook gevoerd in de commissie nWro. Het voegt niets toe aan het debat.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik moet zeggen dat deze motie mij even sympathiek is als het voorstel aan de Staten dat voorligt. In feite is het een vergelijkbare bewoording als het voorliggende voorstel. Daarvan was ik in het begin niet overtuigd, maar ik denk dat het nu feitelijk wel degelijk zo is. Dat is iets anders dan bij de golfbanendiscussie. Met andere woorden: ik heb geen enkel probleem om de motie te steunen, al denk ik dat het een vergelijkbaar beleidseffect heeft als het voorstel.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Welk verschil ziet de heer Kloppenburg met het golfbanenbeleid?

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! Daar is duidelijker uitgesproken dat er specifieke redenen zijn geweest waarom in het streekplan in bepaalde gebieden via LG3 de mogelijkheid is gegeven om golfbanen te realiseren en in andere gebieden juist niet, gebaseerd op de daar aanwezige waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik deel de mening van de heer Kloppenburg niet, maar goed, ik laat het nu hierbij.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is interessant te constateren dat het maken van een juridische verordeningstekst heel spannend is. Wij hebben vanavond weer gezien hoe precies het luistert hoe je de formulering kiest, wat je daarmee voor elkaar krijgt, hoe je het op de kaart zet en hoe je mensen daarmee vervolgens wilt en moet laten werken. Er zijn plekken in onze beleidslijn en in onze verordeningstekst, zeg ik met name tegen mevrouw Bodewitz, waarvan je als politieke groepering kunt zeggen dat die vanuit de overtuiging van je politieke groepering correctie behoeven. Alle partijen zullen dat in een of andere mate wel voelen. Wij beginnen volgend jaar alweer met het starten van het proces om te komen tot een nieuwe structuurvisie. Dan komen ook zaken zoals golfbanen weer volledig ter discussie. Dat gaat ook leiden tot een nieuwe verordening. Ik vind dat bij uitstek het moment ook de punten van mevrouw Bodewitz bij dat verhaal in te brengen.

Ik wil niet herhalen wat anderen gezegd hebben, maar het komt niet zo gek vaak voor dat er statenbreed dank is voor het werk dat de commissie en de organisatie – die hier vanavond aanwezig is – gedaan hebben. Met enige regelmaat zat ik 's avond om elf uur nog verordeningsteksten door te mailen met de vraag: heb ik het goed begrepen, ja of nee? Ook dank voor de ondersteuning vanuit griffie die heeft plaatsgevonden. Het is interessant vanuit het dualisme als je met een gedeputeerde, een organisatie en de Staten in één club moet zitten. Er waren ook wel een paar puristen in dit huis, die zeiden: is dat wel dual? Dan zeg ik: "Vast niet, maar het werkt wel." Het heeft er in elk geval toe geleid dat wij in een razend tempo een stevig stuk werk hebben geleverd. Daarvoor wil ik alle statenleden danken, die de beste ambassadeurs zijn gebleken voor deze verordening. Ik hoef het namelijk niet meer uit te leggen; dat hebben de voorzitter van de commissie en anderen vanavond gedaan. Zij hebben ook in de samenleving een stukje ambassadeurswerk kunnen doen op dit punt, dat ook vanuit de kant van het college zeer gewaardeerd wordt.

De VOORZITTER: Dan ga ik over tot stemming over amendement A2. Ik ga de fracties langs. De fractie van Mooi Utrecht is niet meer aanwezig.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben het amendement mede ingediend. Naar aanleiding van de uitkomst van het overleg met de commissie nWro tijdens de schorsing is het standpunt van de fractie van D66 gewijzigd. Wij trekken de steun voor dit amendement in. Wij zijn dus tegen.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A2. Voor het amendement heeft gestemd de fractie van de PvdD.

De VOORZITTER: Dan breng ik het voorstel zelve in stemming.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Een stemverklaring. Wij kunnen geacht worden voorgestemd te hebben met uitzondering van het punt van nieuwvestiging agrarische bedrijven en omschakeling intensieve veehouderij.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel, met inachtneming van de stemverklaring van de fractie van de PvdD.

De VOORZITTER: Dan breng ik motie M3 en M4 in stemming.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten hierna motie M3.

Mevrouw FOKKER (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen de motie M4, maar met de opmerking dat wij meevoelen met voorstellen van mevrouw Bodewitz. Als je namelijk kijkt naar de tekst in het streekplan, dan zie je dat dat wel wat onhelder is. Wij zijn echter overtuigd door het feit dat er in de tekst een dubbele ontkenning staat en dat is altijd toch een 'ja, mits'.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen de motie met dezelfde redenering als de fractie van de PvdA.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M4. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de SP en de PvdD.

Statenvoorstel twee provinciale thematische-ruimtelijke structuurvisies

De VOORZITTER: Wij gaan dit onderwerp, zoals ik al had voorgesteld, in één termijn bespreken.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Voor de komende commissievergadering RGW staat al een eerste proeve 'Hart van de Heuvelrug Structuurvisie' op de agenda. Ik neem aan dat wij allemaal gaan instemmen, anders wordt deze weer aangepast. Het is een mooie testcase.

Het zijn twee goede structuurvisies. Twee die hard nodig zijn. Er zou eigenlijk nog een derde of een vierde moeten zijn. Een visie op de golfterreinen hoeft niet meer; dat hebben wij al aardig afgevangen, maar wel een visie op kantoren- en bedrijventerreinen. Toch ga ik dat niet als amendement indienen. De organisatie krijgt het al druk genoeg. Daarna gaan wij ook nog werken aan de grote structuurvisie. Naar mijn mening zullen die kantoren- en bedrijventerreinen als onderdelen in de

komende twee provinciale thematische ruimtelijke structuurvisies komen. Wij zullen dus voorstemmen.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ook wij stemmen in met de voorstellen voor deze beide structuurvisies. Wij vinden het goed dat hier alvast een voornemen wordt geuit voor een bepaald traject voor de meer integrale structuurvisie die er aankomt. Ik vind het ook heel goed dat de nota van uitgangspunten en de hoofdlijnen voor de verkiezingen worden behandeld in de Staten en dat de uiteindelijke besluitvorming na de verkiezingen plaatsvindt. Ik vind dat een goed traject. Wellicht dat in die tijd de vele gedachtewisselingen en ideevorming in het kader van Utrecht 2040 hierin kunnen worden meegenomen.

Mevrouw DIK (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Onze fractie gaat akkoord met het tweesporenbeleid dat in het statenvoorstel is verwoord. Het eerste spoor betreft het voorbereiden van de genoemde thematische structuurvisies. In de eerste plaats gaat het dan over de begrenzing en de kernkwaliteiten van de Nationale Landschappen en over het migratiesaldo nul in het Groene Hart. Behalve dat wij hiermee voldoen aan de verplichtingen van de AmvB Ruimte, onderstrepen wij als provincie ook onze ambities voor de nationale landschappen. Een goede zaak. De andere thematische structuurvisie gaat over de vliegbasis Soesterberg. Ook hiermee kan onze fractie instemmen. Het betreft een majeur project en een structuurvisie geeft een duidelijke richting aan de twee gemeenten Soest en Zeist. Wij gaan er daarbij wel vanuit dat Gedeputeerde Staten het opstellen van deze thematische structuurvisie goed met de beide gemeenten overlegd heeft.

Het tweede spoor betreft de integrale herziening van de structuurvisie. De opmerkingen in het statenvoorstel over de wenselijkheid om reeds nu over een actuele structuurvisie te beschikken, zijn ons uit het hart gegrepen. Veel gemeenten oriënteren zich op het ruimtelijk beleid tot 2030, waarbij men zich niet gehinderd voelt door het streekplan, waarbij de horizon immers op 2015 ligt. Dat geeft een spanningsveld en de beleidslijn nWro lijkt daarin weinig verandering te brengen. Bovendien

liggen er belangrijke maatschappelijke vraagstukken die dringend ruimtelijke regie behoeven. In de commissievergadering zijn deze allemaal benoemd: de golfbanen, bedrijventerreinen en duurzame energie. Vanuit dit licht bezien, is het belangrijk snel over een nieuwe structuurvisie te beschikken. Een integrale afweging en zorgvuldigheid vinden wij echter ook heel belangrijk. In het voorstel staat een stappenplan opgenomen om te komen tot een nieuwe structuurvisie. Dat zal naar verwachting medio 2012 worden. Het zal duidelijk zijn dat onze fractie graag wat meer tempo had gezien, maar wij zullen niet tegen dit voorstel stemmen.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel.

Statenvoorstel Giro d'Italia

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Toen ik voor het eerst hoorde van mogelijke sponsoring van de provincie voor de Giro d'Italia was ik niet overmatig enthousiast. Ongetwijfeld heeft dit te maken met het feit dat wij vroeger altijd op vakantie gingen naar Frankrijk en ik drie oudere broers heb die allemaal fervent Tourliefhebber zijn, waardoor het wel eens gebeurd is dat wij onderweg enkele uren vertraging opliepen, omdat wij door of langs of in de buurt van een dorpje kwamen waar de Tour de France langskwam. Dat betekende dan uren in de brandende zon wachten, om in tien minuten een peloton voorbij te zien komen. Ik kan niet zeggen dat ik hiervan een trauma heb opgelopen en na die uren in de brandende zon om eventjes, vijf à tien minuten, een peloton te zien, had ik het wel gehad met de wielrennerij. Gelukkig voor de wielersport zijn er vele duizenden mensen die hier anders over denken, zoals wij onlangs in Drenthe hebben kunnen zien bij de Vuelta.

Zoals gezegd, was ik in eerste instantie niet overmatig enthousiast voor sponsoring van de Giro d'Italia en dat werd door een aantal mensen in mijn fractie gedeeld. Wij vroegen ons af of wij een dergelijke sponsoring wel moesten willen. Niet dat het CDA helemaal uit niet-wielersporters bestaat, maar vooral omdat wij als provincie geen topsportbeleid hebben en het sponsoren van topsport niet tot de kerntaken van de provincie

behoort. Naarmate ik de informatie die ik van Gedeputeerde Staten gekregen had, verder las en wij daarover in de fractie spraken, begon ik echter steeds meer voordelen van sponsoring in te zien. Zo is topsport een belangrijke motor voor de breedtesport. Topsport zet aan tot breedtesport, want 'zien sporten doet sporten', en een evenement als de Giro d'Italia in Utrecht nodigt uit tot organisatie van 'site events' door allerlei plaatselijke wielerverenigingen.

Ten tweede zal de etappe integraal op televisie uitgezonden worden, wat een mooie promotie voor de provincie oplevert en misschien wel meer bekendheid aan Utrecht geeft dan dure reclamecampagnes.

Ten slotte is berekend dat de Giro d'Italia Utrecht een belangrijk economisch voordeel gaat opleveren. Uit berekeningen van een gerenommeerd onderzoeksbureau blijkt dat de verwachte extra bezoekers van de Giro d'Italia miljoenen extra zullen besteden in Utrecht. Als je bedenkt dat voor deze extra economische 'boost' slechts een investering van € 500.000 van de provincie gevraagd wordt, dan kan gesteld worden dat iedere geïnvesteerde euro minimaal het veertienvoudige in economische bestedingen oplevert.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil even een correctie plaatsen. De berekeningen van het gerenommeerde onderzoeksbureau zijn volgens mij een indicatieve schatting op basis van het onderzoek.

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het mag een indicatieve schatting zijn, maar het is op basis van onderzoek van de Grand Départ van de Tour de France. Er is een omrekening gemaakt van wat dit betekent aan extra bezoekers voor de Giro d'Italia. Bij de Tour de France waren veel meer extra bezoekers gerekend. Ik meen 150.000.000. Voor de Giro d'Italia ging men uit van minimaal 500.000 tot 800.000 bezoekers. Er is dus al rekening mee gehouden dat de Giro d'Italia veel minder bekend is dan de Tour de France en minder bezoekers genereert.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Voor de volledigheid: dat onderzoek ging inderdaad over de Grand Départ van de Tour de France. Waar wij het nu over hebben, is, zoals het college

het zelf zegt: op basis van een indicatieve schatting. De zekerheid ervan zou ik zelf een beetje in twijfel trekken.

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het geeft misschien geen zekerheid, maar wij denken dat er toch een redelijke kans is op heel veel extra bezoekers, die heel veel extra horeca-inkomsten en andere inkomsten kunnen genereren.

Zelfs als de € 300.000 garantstelling, die gevraagd wordt, ook aangesproken wordt – wij verwachten dat overigens niet, omdat er voldoende andere sponsors gevonden kunnen worden – dan nog denken wij dat het een enorm economische voordeel oplevert. De fractie van het CDA is van mening dat wij juist in tijden van crisis als overheid de economie moeten stimuleren en het zou ons niet verbazen dat er sommige projecten zijn, die juist gericht zijn op stimulering van de economie en die minder economische bestedingen opleveren. Als je er dan vanuit gaat dat dit project gericht is op stimulering van de breedtesport en zoveel extra economische bestedingen oplevert, dan kunnen wij daar alleen maar heel tevreden over zijn. Het is daarom niet de vraag of wij dit moeten doen; wij moeten dit gewoon doen, wij moeten dit willen. De fractie van het CDA spreekt dan ook haar volledige steun uit voor dit voorstel.

Mevrouw WALTA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het zal niemand die bij de commissie was, verbazen dat wij wat kritischer zijn en het zal mogelijk velen tot enige vreugde brengen dat ik mijn bijdrage hier heel kort zal houden. De argumenten zijn immers bekend. Wij hebben een amendement voorbereid. Ik denk dat het voor zich spreekt:

Amendement A3 (VVD): Giro d'Italia

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 21 september 2009, ter behandeling van het statenvoorstel PS2009WMC12 inzake Giro d'Italia, etappe Amsterdam-Utrecht;

besluiten in bovengenoemd besluit:

In artikel 1.

- *evenals de gemeente Utrecht € 500.000 uit de algemene middelen beschikbaar te stellen voor de organisatie van de Giro d'Italia in 2010;*

- *geen garantstelling af te geven voor eventueel nog verder benodigde gelden.*

Toelichting:

Alhoewel de pr-waarde voor de provincie van een dergelijk evenement zeker aanwezig is en er ook een zeker economisch rendement te verwachten valt; is dit echter beperkt. De Giro d'Italia is qua bekendheid en omvang beduidend geringer dan de Tour de France. De aanwezigheid in de provincie beperkt zich tot een relatief kort verblijf. Een garantstelling boven het reeds genoemde bedrag van € 500.000 achten wij in deze economisch toch onzekere tijden een onverantwoord risico.

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Gisteren drie weken geleden zat ik met veel interesse en spanning en vreugde te kijken naar de televisie hoe de ronde van Spanje, de Vuelta, dwars door Drenthe heen den derde. Overal enthousiasme, overal plezier en overal vreugde om een peloton, weliswaar in een paar minuten, voor bij te zien flitsen. Over wat daarvoor gebeurt en wat daarna gebeurt en wat er in zo'n dorp gebeurt, wordt echter dagenlang gesproken. Die 'spin-off' ervan is erg groot. Dat is ook de basis voor mijn verhaal. De 'spin-off' van zoiets organiseren is groot. Groot qua financiën, groot qua bekendheid van je provincie, groot qua gemeenschapszin. Kortom, de investering betaalt zich uit. De televisie-uitzending is natuurlijk een voorwaarde. Dan hebben wij het niet alleen over de provincie Utrecht, maar ook over de bekendheid verder dan de grenzen van de provincie Utrecht. Deze toezegging is al gedaan.

Je kunt niet alleen zo'n etappe organiseren in de provincie Utrecht. Ik heb begrepen – ook de gedeputeerde heeft dat gezegd in de commissie – dat vele gemeenten willen meewerken en dat zij staan te springen om ook op die kaart te komen en staan te springen om ervoor te zorgen dat die route van de eerste of de tweede etappe door hun dorp of hun stad gaat.

Dat Utrecht bijdraagt aan de kosten lijkt mij logisch. Het is evenveel als de provincie. Daar-

mee hebben wij geen probleem. Wij hebben er ook geen probleem mee, ook weer vanwege die 'spin-off' die het heeft, dat wij garant staan voor € 300.000.

Een ding wil ik nog onderstrepen en dat is de samenwerking met Sport Service Midden-Nederland. Om die 'spin-off' nog groter te maken, denken wij dat het goed is deze organisatie heel goed te betrekken bij het gebeuren van de etappe en eens te kijken of er nevenactiviteiten, fietsactiviteiten, kunnen worden georganiseerd in het kader van deze etappe. Ik denk dat dat vervolgens weer ten gunste komt aan de breedtesport.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Er komt een peloton naar onze provincie, een peloton wielrenners. De Giro d'Italia. Prachtig. Reden voor enthousiasme, ook voor fietsende SP-ers. Volgens ons college is er nog meer reden voor een feestje. Met een investering van slechts € 500.000 krijgen wij misschien wel een bedrag tussen € 11.000.000 en € 18.000.000 aan bestedingen terug van, naar schatting, 500.000 tot 800.000 bezoekers. Het is een indicatieve schatting, zoals het door het college wordt genoemd, gebaseerd op de opbrengsten van een Grand Départ van de Tour de France in Utrecht. De indicatieve schatting is dat de Giro ongeveer de helft van het aantal bezoekers mag verwachten van een Grand Départ van de Tour de France. De Giro d'Italia is echter niet alleen kleiner dan de Tour de France, wij krijgen er ook minder van; niet twee dagen, zoals met de proloog en de eerste etappe van de Tour de France, maar één dag. Ik zou dus zeggen: doe de bezoekersaantallen nog maar een keer door de helft. Waar wij de proloog van de Tour de France van start tot finish zouden hebben, is bij de Giro d'Italia die ene dag de halve koers in Amsterdam. Doe dus nog maar een keer door de helft en dan blijven er 100.000 tot 200.000 bezoekers over. € 250.000 tot € 450.000, volgens mijn eigen indicatieve schatting.

Dan heb je nog de onzekerheid; de belasting die ervan afgaat, het deel van de investeringen dat helemaal niet in Utrecht terugkomt, maar bijvoorbeeld bij leveranciers elders. Van die omzet gaan immers nog allerlei kosten af. Eén flinke regenbui op de dag van de etappe en wij spelen misschien net quitte. Eerlijk gezegd is die rekensom voor ons volstrekt onbelangrijk. Wat voor de fractie

van de SP de kern van de zaak is, is dat als die Giro d'Italia zo winstgevend is, waarom daarvoor dan overheidssubsidie nodig is. De laatste 30 jaar wordt door de meeste politieke partijen steeds meer vertrouwen gegeven in de markt, in de zorg, het openbaar vervoer, de energievoorzieningen, de post enzovoort. Maar, voor het uitbaten van een wielétappe zou ineens wel van de overheid nodig zijn? Ik snap daar niks van. Het bedrijfsleven kan die étappe best zelf financieren.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Het mooie is dat ik het eens ben met de vorige drie sprekers. Wij zouden er eigenlijk vanuit moeten gaan dat, mocht de Giro d'Italia hier toch komen, het commercieel ingebed kan worden. Ik denk ook dat dat er eigenlijk wel zal komen, alleen gezien de afspraken die gemaakt zijn met de stad Utrecht en ook met Amsterdam, zullen wij die stap terug niet meer kunnen maken. Dus ondanks het feit dat ik de principe-uitspraak kan onderschrijven, lijkt het mij niet verstandig die stap zo ver te gaan zetten.

Ik deel de mening van de fractie van de VVD. Die borgstelling? Daar zijn wij niet voor. Wij hebben een bijdrage vanuit de provincie en daarmee willen wij iets bereiken. Wij willen datgene bereiken, waarmee de heer Pollmann van de fractie van de PvdA zo blij is. Laten wij inderdaad die breedtesport duidelijk erbij halen. Ofwel: graag, dolgraag, een Giro d'Italia. Ik kom kijken, net zoals ik op de televisie heb gekeken hoe Robert Gesink 'vier minuut veertig' verloor in die desastreuze rit en daardoor zijn podiumplaats verloor. Laten wij overigens hopen dat hij meedoet in de Giro d'Italia, want dat zorgt voor extra veel publiek. Dat was ook een van redenen waarom er in Drenthe zoveel publiek was. Echter, ik denk niet dat het nodig is € 500.000 te investeren in deze Giro d'Italia. Sterker nog: ik denk dat het niet verstandig is om € 500.000 te investeren, puur en alleen omdat wij het vooruitzicht hebben dat wij flink moeten gaan bezuinigen. Daarom heb ik vandaag al een voorstel om enigszins te bezuinigen op de uitgaven voor de Giro d'Italia. Ik wil dus een even mooie Giro d'Italia, maar voor ietsje minder geld. Ik hoor graag van de gedeputeerde hoeveel geld van de sponsors er eigenlijk al binnen is. De vorige keer zaten wij op € 700.000 en ik kan mij zo voorstellen dat het stiekem al iets meer is. Ik weet bijna

wel zeker dat wij de € 1.000.000 makkelijk gaan overschrijden. Dat is dus mijn gedachte, in combinatie met de vele gemeenten die staan te springen om de Giro d'Italia door hun dorp of stad heen te krijgen en er vanuit die gemeenten wellicht nog bijdragen kunnen komen. Ik vraag mij dan ook af, dat is de kern van deze discussie, of het noodzakelijk is dat wij € 500.000 investeren in het binnenhalen van de Giro d'Italia. Volgens mij niet. Het is alleen wel noodzakelijk, gezien het feit dat de gedeputeerde al afspraken heeft gemaakt met andere partners, dat wij wel degelijk investeren. Wij moeten namelijk wel ons standpunt vasthouden dat wij deelnemer zijn in dit project. Ik heb daarom een amendement opgesteld. Aan de dekking verandert er niets. Het enige wat verandert, is dat er € 200.000 uit de algemene middelen niet direct beschikbaar wordt gesteld, maar dat de gedeputeerde heel hard op zoek gaat naar sponsoren, wellicht gemeenten, om die korting voor ons binnen te halen.

Amendement A4 (GL); *een even mooie Giro voor minder geld*

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 21 september 2009 ter behandeling van het statenvoorstel Giro d'Italia, etappe Amsterdam-Utrecht;

stellen voor artikel 1 als volgt te wijzigen:

€ 300.000 uit de algemene middelen beschikbaar te stellen voor de organisatie van de Giro d'Italia.

Een garantstelling af te geven van € 500.000 en dit voor € 200.000 te dekken uit de algemene middelen en voor € 300.000 uit het evenementenbeleid.

Toelichting

Om het evenement mogelijk te maken is een bijdrage nodig van € 2.000.000. De helft daarvan moet worden bijgedragen vanuit commerciële hoek. De andere helft komt vanuit publieke hoek. Met het gewijzigde artikel 1 wordt het benodigde budget gedekt uit dezelfde middelen als bij het oude voorstel. De provinciale bijdrage ligt echter lager.

De verwachting is dat de beoogde bijdrage vanuit commerciële hoek wordt bereikt. Mogelijk wordt het beoogde bedrag zelfs overschreden. Utrecht-stad heeft € 500.000 gereserveerd. De kans bestaat dat het nog benodigde bedrag van € 500.000 aan publiekgeld volledig door de provincie moet worden gedragen. Ook gezien de grote belangstelling vanuit diverse

gemeenten is het reëel te denken dat de resterende € 200.000 hieruit of vanuit extra sponsorinkomsten kan worden gefinancierd.

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Zowel bij de behandeling van de voorjaarsnota als in de commissie WMC heeft onze fractie aangegeven tegen dit voorstel te zijn. Het klinkt zo mooi: Utrecht op de kaart zetten, de economie stimuleren en een impuls geven aan de breedtesport, een integrale uitzending op de televisie, tenminste als de heer Berlusconi niet alle uitzendrechten heeft afgekocht, maar het zou ook stimuleren dat mensen de provincie Utrecht en de plaats Utrecht meer bezoeken en er zelfs op vakantie gaan. In dit verband een vraag aan de heer Pollmann: heeft u uw vakantie naar Spanje al geboekt nadat u zo genoten hebt van de Spaanse beelden op de televisie? Ja? Kijk, het werkt. Maar goed, dan hebben wij nog wel een ander punt en dat is de kern van de zaak. Wij zien het niet als onze taak om topsport te financieren. Ook hebben wij moeite met een grootschalig evenement op zondag.

Ik kan het kort houden. Alles is in de commissie al gewisseld. Wij zullen tegen het voorstel stemmen.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank u zeer voor de gelegenheid hier mijn verhaal te houden. Ik heb de commissie WMC niet mee kunnen maken. Ik heb toen overigens wel aangegeven hoe wij ten aanzien van dit punt dachten, maar ik hecht eraan hier een duidelijke verklaring neer te leggen.

De SGP is principieel tegen dit voorstel. Wij erkennen de waarde van recreatieve sport en bewegingssport. Het is maatschappelijk waardevol en het kan voor het persoonlijk welzijn waardevol zijn. Echter, dit soort topsport wijzen wij principieel af, alleen al vanwege het wedstrijd karakter. Maar ook, laat ik het zo zeggen, doet het ons voortdurend denken aan het Romeinse zoeken naar 'brood en spelen', het vermaak en het daarin opgaan. Daar komt bij dat wij naar onze overtuiging als overheid bepaald niet gehouden zijn com-

merciële sportactiviteiten te subsidiëren. In plaats van subsidiëren van die sportactiviteiten zouden wij bij voorkeur een rekening neer kunnen leggen bij de organisatie voor alle voorzieningen die getroffen moeten worden en ondersteunende activiteiten ten behoeve van veiligheid en dat soort zaken. Dat is de route die wij wat ons betreft zouden moeten volgen. Daar komt bij dat een wielerspektakel, waarbij ook de zondag is betrokken, voor ons sowieso buiten beeld is om te ondersteunen.

Waarom ik vanmiddag, toen het ging over het berekenen van de kosten van huisvesting enzovoort, onwillekeurig moest denken, is die buitengewoon optimistische verwachtingen die uitgesproken worden ten aanzien van de verwachte baten van deze tour. Er worden wat getallen aangenomen. Wij moeten maar aannemen dat dat een goede afleiding is. Er wordt een vermenigvuldigingsfactor op toegepast. Dank mijnheer Bersch voor het schitterende sommetje dat u gemaakt hebt. Dat was even van: pats, de poten onder je stoel vandaan gezaagd. Als dat zo is en als het zoveel baten oplevert, dan is de vraag van de heer Bersch natuurlijk volkomen gerechtvaardigd. Waarom zou een overheid dan nog moeten bijpassen? En, bovendien, waar komen die baten terecht? Is het dan niet billijk dat daar waar de baten terechtkomen, ook de investering van die € 500.000 gedaan wordt? Ik neem aan dat eenieder nu voldoende overtuigd is om hiertegen te stemmen.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal het kort houden, want van uw conditie is vandaag al genoeg gevraagd, die is vandaag al genoeg op de proef gesteld. Ik zal de argumenten niet herhalen, omdat er verschillende redenen zijn waarom het college voor de Giro d'Italia is. Dat is niet alleen het economische verhaal, maar ook dat je in staat bent een topsportevenement te organiseren, zodat je meer van dat soort evenementen naar Utrecht krijgt. Denk ook aan het EOG Europa (European Outdoor Group), grote evenementen, waarbij je de provincie op de kaart zet. Dat is een neveneffect dat wij graag beogen.

Als het gaat om de 'spin-off' dan is dat inderdaad die economie, dan is dat inderdaad de televisie-uitzending. Eurosport en RAI UNO zullen het inte-

graal uitzenden. De Belgische televisie zendt zulke wielervedstrijden altijd integraal uit. Dus wat dat betreft gebeurt er veel. Er zijn veel gemeenten die graag willen meewerken om de route door hun gemeente te krijgen. Het aardige was dat toen de Vuelta uit Nederland verdween, er op het Journaal een bericht was, van: de Vuelta is nu weg, wij hebben veel gezien, Drenthe is veel in beeld geweest, maar wat levert dat nu later nog op? Toen was burgemeester Rombouts van Den Bosch in beeld. In 1996 is de Tour in Den Bosch daar gestart en nu werd hem gevraagd of hij na dato nog iets merkt van dat evenement. Toen zei hij, en ik denk dat dat bijna het belangrijkste argument is: gebreken is dat er een soort trots ontstaat, omdat je samen wat kunt organiseren. Dat is in de wijken gebeurd en dat is als stad gebeurd en dat heeft heel lang z'n doorwerking gehad in het organiseren van allerlei activiteiten. Dat was in de provincie Drenthe ook te zien bij allerlei gemeenten. Dus wat dat betreft is de sociale cohesie een neveneffect, waaraan ik zelf niet een-twee-drie gedacht had. Het heeft dus nog heel lang een effect.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het is misschien een beetje flauw, maar kunnen wij 'trots' meten? Hoeveel economische groei levert dat op?

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik weet niet of dat het belangrijkste is. Ik vind het feit dat je grote evenementen kunt organiseren, waarbij je je op kaart zet, ontzettend belangrijk is. Dat willen wij toch graag met elkaar? Wij hebben een toeristisch beleid vastgesteld als provincie, wij hebben een economisch beleidsplan vastgesteld. Als wij proberen daaraan invulling te geven, dan slaan wij twee vliegen in één klap. Dat mensen vervolgens trots kunnen zijn op iets wat zij georganiseerd hebben, is iets wat niet goed te meten is. Het levert echter wel een goed verhaal op voor de mentaliteit van een gemeente of van een bevolking.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! De doelstelling van dit plan is volgens mij de economische groei. Zijn er niet veel andere en betere manieren om aan die trots en die sociale cohesie te werken? Dit plan heeft toch niets met trots te maken?

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik realiseer mij ineens dat wij al een Trots op Nederland hebben. Ik hoor nu de gedeputeerde pleiten voor een Trots op Utrecht.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het een afgeleide discussie, zeg ik tegen de heer Bersch. Ik heb al gezegd dat dit als effect van een groot wielerevenement door de burgemeester van Den Bosch is genoemd. Ik denk dat het een afgeleide discussie is om het te hebben over het meten van sociale cohesie. Dat kan namelijk op veel manieren en dat doen wij als provincie ook. Denk aan het kleine kernenbeleid bijvoorbeeld.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Waar het mij natuurlijk om gaat, is de vraag wat het daadwerkelijk aan effecten oplevert. De gedeputeerde heeft een indicatieve schatting in het plan opgenomen van wat het in elk geval gaat opleveren op de dag zelf en op de dagen eromheen. Ik gaf al aan dat ik mijn twijfels heb bij die indicatieve schatting. Gaat de gedeputeerde in elk geval meten of dat uitkomt?

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat lijkt mij heel goed. Ik heb deze week al contact gehad met Drenthe. Drenthe is bezig om te kijken wat het economische nut is geweest, naast het sportieve effect. Het lijkt mij duidelijk dat wij een effectmeting doen naar het economisch rendement. Het is logisch dat dat gebeurt.

Sport Service Midden-Nederland zal uiteraard nauw worden betrokken. Als wij op 28 september 2009 op werkbezoek gaan naar Sport Service Midden-Nederland zal ik dat daar aan de orde stellen. Dan de bedragen. Hoe is de € 500.000 tot stand gekomen? De stad Utrecht had uitgerekend dat je voor een evenement als de Tour de France – daar is ook een vertaalslag naar gemaakt - € 2.000.000 nodig hebt. Dan is het naar beneden bijgesteld, omdat de Tour de France uiteraard een ander niveau heeft dan de Giro d'Italia. Uitgerekend is dus dat het om € 2.000.000 gaat. Wij hebben gezegd: € 2.000.000 voor de sponsors en € 500.000 voor beide overheden. Waarom beide € 500.000? Op het moment dat je als overheden een impuls geeft, doen sponsors heel gemakkelijk mee. Zij

moeten dat zien. Dat merken wij bij cultuur, dat merken wij bij ander evenementen: als overheden iets steunen, zijn sponsors veel gemakkelijker bereid daaraan mee te doen. De vraag hoeveel het nu precies is, is een beetje het probleem. Er zijn nog geen contracten getekend, maar er is inmiddels wel € 800.000 toegezegd. Wij hebben met de stad Utrecht de afspraak van de € 500.000 gemaakt. Ik vind eerlijk gezegd, dat wij dat beide moeten doen. De etappe is nota bene 200 kilometer lang, waarvan ongeveer tien tot vijftien kilometer door de stad Utrecht gaat. De rest gaat helemaal door de provincie. Dan vind ik het niet terecht dat wij daar een lager bedrag tegenover zetten, dan vind ik dat wij daarin samen moeten optrekken. Dat geldt ook voor de garantstelling. Omdat het op dit moment nog niet zeker is dat al die sponsorinkomsten binnenkomen, moeten wij in die zin gelijk met de stad optrekken.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik ontken overigens niet dat wij gelijk zouden moeten optrekken met de stad Utrecht. Het is jammer dat er in de stad Utrecht niet eenzelfde inventiviteit naar voren is gekomen om het plan enigszins aan te passen. Het staat de gedeputeerde natuurlijk vrij de gemeente Utrecht eenzelfde voorstel te laten aannemen of dat de stad Utrecht in elk geval hetzelfde doel nastreeft om extra sponsorgeld binnen te krijgen. Daardoor zal ook de bijdrage van de stad Utrecht dalen tot € 300.000, waardoor wij eigenlijk dubbel zoveel besparen. Een ander punt: begrijp ik dat de toezeggingen inmiddels op € 800.000 zitten en dat het bedrag, de reservering van € 300.000, waar wij en ook de fractie van de VVD tegen zijn, eigenlijk omlaag kan naar € 200.000?

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb gezegd dat dat kan. Ik heb in de commissie al gezegd waarom ik eraan hecht die € 300.000 toch op te nemen. Dat is vanwege het feit dat er nog geen handtekeningen zijn gezet. Ik vind dat je in die zin na afloop niet alsnog naar de Staten toe moet gaan. Overigens, het is geen extra geld; laat dat helder zijn. Het komt uit het evenementenbeleid. Het is niet zo dat wij extra geld uit de algemene middelen vragen. Het kader ervoor is er. Het evenementenbeleid is daar geschikt voor wat dat betreft.

In de commissie heb ik gezegd dat de kans groot is dat wij geen aanspraak maken op die € 300.000. Het lijkt mij echter heel verstandig, puur omdat er nog geen handtekeningen zijn gezet, dat voor de zekerheid gewoon te doen.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Het is fijn te horen dat het de verwachting is dat die € 300.000 binnenkomt. Daarom heb ik dan ook een ander amendement ingediend dan de fractie van de VVD. Ik had zelf namelijk ook de verwachting dat die € 300.000 wel binnen zou komen. Dat staat nog steeds mijn amendement. Mijn verwachting gaat echter nog iets verder: meer in de richting die ook de fractie van de SP verwacht, namelijk dat de animo wel wat groter zal zijn en dat onze bijdrage dus echt omlaag kan. Ik zie dus de noodzaak nog steeds niet in en ik vraag mij af waarom de gedeputeerde die noodzaak wel ziet, aangezien zij met mij deelt dat het heel goed gaat met de inkomsten. Ik vraag mij af waarom zij erbij blijft dat het € 500.000 moet zijn. Natuurlijk, de stad Utrecht past bij, maar ook de stad Utrecht staat het vrij om € 300.000 bij te passen.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Op het moment dat wij zeggen dat wij geen € 500.000, maar € 300.000 ter beschikking stellen, zullen sponsors vragen: "Hoezo, heeft de provincie er geen belang bij?" Ik denk dat de stad Utrecht dat ook vraagt. Volgens mij zal er een heel nieuwe discussie ontstaan. Dat vind ik niet een terechte zaak. Ik vind dat je daarin samen moet optrekken.

Ik respecteer uiteraard de argumenten van de SGP en de ChristenUnie als het gaat om de zondagsrust. Ik wil er ook nog op wijzen voor zowel de VVD als GroenLinks als de ChristenUnie, dat de stad Utrecht er geen bezwaar tegen had en akkoord is gegaan met de voorstellen, zoals die hier liggen.

Volgens mij heb ik hiermee antwoord gegeven op de vragen die gesteld zijn.

De VOORZITTER: Zoals ik heb gezegd, behandelen wij dit voorstel in één ronde. Wij beginnen nu met de afhandeling van de amendementen. Ik stel voor eerst amendement A4 af te handelen, aangezien dat amendement verstrekkender is dan amendement A3.

Mevrouw DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik daarover een vraag stellen? Is het waar dat amendement A4 verstrekkender is? Als je de bedragen optelt, waarvoor de provincie garant staat of die de provincie moet bijdragen,, dan komt dat bij de fractie van GroenLinks uit op € 800.000. Bij de fractie van de VVD kom je uit op maximaal € 500.000, waarvoor de provincie in de buidel zal moeten tasten. Dat ligt verder af van het voorstel.

De VOORZITTER: Het uitgangspunt betreft de vaste bijdrage. Daarop toets ik of het ene amendement verdergaand is dan het andere amendement. Daarom stel ik vast dat amendement A4 verder gaat dan amendement A3 wat betreft het wijzigen van het besluit.

Dan beginnen wij met de stemming over amendement A4.

Mevrouw DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen het amendement, omdat het totale risico toch nog € 800.000 blijft.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Een stemverklaring. Het is voor mij nogal een dilemma. Ik ben tegen het voorstel, maar dit amendement zou natuurlijk een verbetering kunnen betekenen. Omdat ik echter tegen het voorstel ben, ben ik toch ook maar tegen het amendement.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A4. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de SP en GroenLinks.

De VOORZITTER: Dan gaan wij naar amendement A3.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Dit amendement is een verbetering ten opzichte van het voorstel. Als die € 500.000 eraf kan, dan willen wij wel voorstemmen, maar zó niet.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Met dezelfde redenatie als de heer Bisschop: tegen.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten amendement A3. Tegen het amende-

ment hebben gestemd de fracties van het CDA, de PvdA D66, de SGP en de PvdD.

De VOORZITTER: Dan stel ik het voorstel zelve aan de orde met de wijziging die amendement A3 heeft gerealiseerd.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Een stemverklaring. Het gaat ons om het feit dat het om topsport gaan en niet om breedtesport. Wij vinden dit niet de taak van de provincie.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het geamendeerde voorstel, met de aantekening dat de fracties van de SP, de ChristenUnie, de SGP en de PvdD geacht worden te hebben tegengestemd.

De VOORZITTER: Wij hebben overigens een omis-sie gemaakt bij agendapunt 17 door dat niet formeel vast te stellen. Dan doen wij dat alsnog bij dezen.

Statenvoorstel evaluatie Gratis Rondje Musea 2004-2008

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het Gratis Rondje Musea is in 2004 ingesteld om meer mensen naar de Utrechtse musea te krijgen, of eigenlijk: om de neergang in het aantal bezoekers stop te zetten. De doelstelling was immers niet zozeer meer mensen naar de musea te krijgen, maar te voorkomen dat de neergang in bezoekersaantallen verder door zou gaan. Uit de evaluatie die de commissie WMC gekregen heeft, blijkt dat gelukt te zijn als je puur en alleen naar de bezoekersaantallen kijkt. Het doel van het Gratis Rondje Musea lijkt dus gehaald, maar toch stelt Gedeputeerde Staten voor het Gratis Rondje Musea te stoppen. Vreemd genoeg kunnen wij dat voorstel nog ondersteunen ook. Het doel lijkt namelijk gehaald. Het Gratis Rondje Musea is door de Staten ingesteld en het museumweekend zorgt er inderdaad voor dat er nog evenveel of bijna evenveel bezoekers naar de musea kwamen, alleen wat bleek? De bezoekers die kwamen, waren geen nieuwe bezoekers of bezoekers die anders niet naar de musea kwamen, maar het waren juist bezoekers die anders ook al kwamen, alleen kwamen zij nu op de gratis dagen. Dus in plaats van

een toename van het aantal bezoekers of aansporing van andere doelgroepen, ging het er eigenlijk om dat wij de mensen die toch al naar de musea gingen, sponsoren om gratis naar het museum te gaan. Door de focusgroep is de zorg geuit dat er misschien wel te veel gratis activiteiten rond museumbezoek waren en dat dat meegespeeld heeft in de cijfers die wij gezien hebben, omdat er naast het provinciale Gratis Rondje Musea ook sprake was van landelijke open monumentendagen en landelijke open museumdagen.

Vervolgens bleek dat het moeilijk aantoonbaar was dat de stagnatie van de bezoekersaantallen door het Gratis Rondje Musea gestopt was. Dat was voor ons toch wel een punt om eens goed te kijken naar wat wij nu eigenlijk doen met dat Gratis Rondje Musea. Waarom zouden wij het überhaupt nog houden? Uit de evaluatie blijkt dat juist de kleinere musea moeite hebben met de organisatie van extra activiteiten rond het Gratis Rondje Musea. Het merendeel van het beschikbare budget voor het Gratis Rondje Musea gaat vanwege de afkoopregeling naar de musea in de stad Utrecht, terwijl het provinciaal beleid er juist op gericht is de kleinere musea buiten de stad te ondersteunen. Dat houdt in dat het Gratis Rondje Musea niet aansluit bij het huidige provinciale museumbeleid. Ten slotte moet opgemerkt worden dat de Raad voor Cultuur in 2007 in zijn rapport Innoveren en Participeren schrijft dat gerichte investeringen in programmering, marketing en samenwerking veel-effectiever zijn om bepaalde groepen bezoekers te bereiken dan de introductie van gratis toegang. En met het project Van Collectie naar Connectie en het programma De Utrechtse Schatkamer investeren wij in deze programmering en samenwerking en wij zijn van mening dat wij hiermee meer bereiken dan met een Gratis Rondje Musea. Al met al kan de fractie van het CDA de door Gedeputeerde Staten gestelde overwegingen, om het Gratis Rondje Musea stop te zetten, onderschrijven. Uiteraard willen wij het provinciaal erfgoed zichtbaar maken, de musea in Utrecht ondersteunen en bij het publiek bekend maken. Wij zijn echter van mening dat het Gratis Rondje Musea daarvoor niet het juiste instrument is.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn niet zo blij met het afschaffen van het

Gratis Rondje Musea. Waarom niet? Waar gaat het om bij het Gratis Rondje Musea? Dat is dat het cultureel erfgoed in Utrecht op een goede manier onder de aandacht wordt gebracht. Dat is gedaan in de afgelopen jaren door musea gratis toegang te laten geven. Of de bezoekers die dat heeft getrokken, bestaande bezoekers waren of nieuwe bezoekers? Het heeft bezoekers getrokken. Een andere doelstelling is de daling van die bezoekersaantallen te stoppen. Dat is gelukt.

Wij snappen het eigenlijk niet helemaal - ja, wij snappen het natuurlijk wel, maar goed, dat is een ander verhaal - als je kijkt naar de enquête die is uitgevoerd ten aanzien van dit hele verhaal. Daarin zie je dat de deelnemers aan die enquêtes gewoon positief en enthousiast waren over dit Gratis Rondje Musea.

Ik heb gelezen dat het Rijk met zaken komt, zoals "jongeren gratis" of "één keer per jaar gratis" en allerlei andere maatregelen om van rijkswege musea onder de aandacht te brengen. Dat neemt echter niet weg dat wij als provincie Utrecht – en dat hebben wij een paar jaar geleden ook gedaan – daaraan ook een steentje kunnen bijdragen. Nogmaals, het gaat om het belang, het behoud en het onder de aandacht brengen van het provinciaal erfgoed.

Gezien de stemming in de commissie zijn wij in de minderheid als wij zeggen dat het Gratis Rondje Musea moet blijven bestaan. In de commissie heb ik daarom ook gevraagd: wat moet er dan gebeuren met het onder de aandacht brengen van het provinciaal erfgoed? Ik heb erop gewezen – gelukkig staat dat in het voorstel – dat het LEU (Landschap Erfgoed Utrecht) daarin een heel pro-actieve rol zou moeten spelen. De overheveling van de aandacht die dit moet hebben, moet plaatsvinden van het Gratis Rondje Musea naar het erfgoed. Ik zou dan ook willen aandringen op overleg. Ik begreep dat dit overleg er al was, maar ik wil nog een keer extra onderstrepen: overleg met het LEU onder welke voorwaarden het het erfgoed van Utrecht onder de aandacht kan brengen; met specifieke acties, met doelgerichte acties, met acties van musea als "Geef je top-5 van je collectie vrij" en breng dat onder de aandacht; dat soort zaken. Ik denk dat het goed is dat er vanuit de provincie ook naar het LEU een signaal en ook ondersteuning komt om dat op een zo goed mogelijke manier te laten plaatsvinden.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Bijna tachtig procent van de musea zag een nieuw publiek tijdens het Gratis Rondje Musea. Negentig procent vindt het een geschikt middel voor drempeilverlaging. Eenenzeventig procent van de bezoekers is vanwege de actie naar het museum gekomen. Het grootste succes daarmee lijkt te zijn dat een bredere doelgroep wordt bereikt om naar een museum te komen. Dat lijkt mij iets wat wij niet willen kwijtraken. Ik wil de gedeputeerde daarom vragen met een alternatief te komen, waarmee de jaarlijkse € 100.000 blijft, net als de inzet om de musea aantrekkelijker te maken voor een breed publiek en daarbij meer aan te sluiten bij het beleid om vooral kleinere musea te ondersteunen.

Mevrouw DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik mijn bijdrage verwisselen voor een stemverklaring straks?

De VOORZITTER: Heel graag zelfs.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat de argumenten zijn uitgewisseld over de reden dat besloten is om dit experiment stop te zetten. Het was een experiment dat door de Staten is ingesteld tijdens de Cultuurnota in de vorige periode. Toen is er door de Staten vier keer € 100.000 per jaar beschikbaar gesteld. Het is dus niet zo, zeg ik tegen de heer Bersch, dat die € 100.000 zou moeten blijven: dan zou er een nieuw initiatief vanuit de Staten moeten komen, want op dit moment is het geld er niet voor. De heer Pollmann vraagt met nadruk het cultureel erfgoed onder de aandacht te brengen van de jeugd. Hij was ook bij het werkbezoek dat wij onlangs als commissie hebben gehad, waarbij het LEU nadrukkelijk aanwezig was en waarbij hij kon zien dat het LEU, in het kader van educatie, het museum erbij betreft. Wat dat betreft denk ik dat dat voor een deel al tegemoet komt aan de wens van de heer Bersch, omdat op die manier jongeren wel degelijk met musea in aanraking komen. Het is dus niet zo dat het helemaal verdwijnt of is verdwenen. Wat dat betreft, denk ik dat wij daar nadrukkelijk al wat aan doen. Misschien is dat zelfs wel effectiever.

De argumenten waarom wij besloten hebben dit Gratis Rondje Musea stop te zetten, zijn duidelijk

aan de orde geweest en ook door een meerderheid geaccepteerd.

(Einde van de vergadering om 22.58 uur.)

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter!
Een korte vraag. Waarom wordt er een evaluatie uitgevoerd als er vervolgens met de aanbevelingen vanuit die evaluatie niks gedaan wordt?

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 26 oktober 2009.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De Staten hebben zelf de voorwaarde gesteld dat er bij het beschikbaar stellen van het bedrag geëvalueerd zou moeten worden. Wij hebben, volgens mij, de consequenties van die evaluatie nu uitgevoerd. De evaluatie laat zien dat er te weinig nieuwe mensen naar het museum gaan. Er gaan er wel meer of zij gaan vaker, maar het is niet zo dat wij een heel nieuwe doelgroep bereiken. De oorspronkelijke doelstelling was te zorgen dat er meer mensen naar musea gaan. Het heeft echter niet aangetoond dat er een grote, echt nieuwe groep bereikt is. Wat dat betreft, is er wel degelijk gevolg gegeven aan de evaluatie.

De voorzitter,

De griffier,

De VOORZITTER: Dan sluit ik de beraadslaging over dit agendapunt en ga over tot stemming over dit statenvoorstel. Ik constateer dat de fractie van de PvdD niet meer aanwezig is.

Mevrouw DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn voor het voorstel. De gedeputeerde heeft zojuist gezegd dat er op basis van de evaluatie geen andere keuze mogelijk is, hoe jammer dat ook is. Wij wachten verdere voorstellen ten aanzien van een aantal aspecten af.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel, met de aantekening dat de fracties van de PvdA en de SGP geacht worden te hebben tegengestemd.

Sluiting

De VOORZITTER: Ik sluit de vergadering, maar niet zonder dankzegging voor uw enorme uithoudingsvermogen deze dag en met een compliment voor de wijze waarop wij ook het avonddeel hebben ingevuld met goede discussies en debatten. Ik sluit de vergadering.